

Mouni Sadhu

U DANIMA VELIKOG MIRA

Na direktnom putu Ramane Maharshija

NASLOV ORIGINALA:

IN DAYS OF GREAT PEACE

THE HIGHEST YOGA AS LIVED

CO GEORGE ALLEN & UNWIN LTD., 1957

© GNOSIS, DOBLANOVIĆ DUŠAN - JIMMY, 1989

IZDAVAČ:

GNOSIS, D.D. JIMMY

P.P. 19 61104 LJUBLJANA

PREVOD:

RISTIĆ IVAN

LEKTOR:

KARIŠIK MIRA

RECENZIJA:

VASJA CERAR, BORUT DOBNIKAR

KOMPJUTERSKI SLOG:

GNOSIS, BREKALO

ŠTAMPA:

GNOSIS, MRKUN

TIRAŽ - S00

PRVO IZDANJE

LJUBLJANA 1990

OPROŠČENO PROMETNEGA DAVKA PO MNENJU REPUBLIŠKEGA KOMITEJA ZA
KULTURO

ŠT. 415-535/89

SADRŽAJ:

PREDGOVOR.....	4
UVOD DRUGOM IZDANJU	6
UVOD PRVOM IZDANJU.....	8
I.....	10
"Zajedništvo sa Mudracima..."	10
II.....	11
Prvi susret	11
III	12
Život u Maharshijevom ashramu	12
IV	15
Suze.....	15
V	17
"Slava Boga ovaploćena je u Njegovim svecima"	17
VI	19
Čovek Sri Maharshi	19
VII.....	21
Ispunjena želja	21
VIII	22
Ljubav	22
IX	24
Moj put do Maharshija.....	24
X	28
"Kao što mešanjem sa vodom..."	28
XI	29
U ashramu	29
XII.....	30
Maharshijeva učenja	30
XIII	32
Direktni put.....	32
XIV	35
Tehnika vichare	35
XV.....	36
"Marta, Marta, ti si brižna..."	36
XVI	37
Poslednje fotografije Učitelja	37
XVII.....	38
Još jedna operacija.....	38
XVIII.....	39
Poseta pećinama.....	39
XIX	41
Arunachala danju	41
XX.....	43
"Tok Ja"	43
XXI	44
Grob muslimanskog sveca	44
XXII.....	45
U Sri Aurobindovom ashramu.....	45
XXIII.....	47
Darshan se nastavlja	47
XXIV	49
Inicijacije	49

XXV	50
Muzička predstava u sali hrama.....	50
XXVI.....	51
Odvojen od uma.....	51
XXVII.....	54
Zalutale stranice.....	54
XXVIII.....	55
Maharshijeve oči.....	55
XXIX.....	56
"Asperges me hyssopo..."	56
XXX.....	58
Arunachala noću	58
XXXI.....	60
Bog.....	60
XXXII.....	62
Neka sećanja	62
XXXIII.....	64
Snaga u nama	64
XXXIV.....	66
Korespodencija	66
XXXV.....	70
Ja i ti.....	70
XXXVI.....	71
Rekvijem.....	71
XXXVII.....	73
Poslednji dani.....	73
XXXVIII.....	75
Moja nova koncepcija života	75
XXXIX.....	76
"Tražite prvo carstvo Božije..."	76
XL	78
Što je meditacija?.....	78
XLI.....	80
Tehnike meditacije.....	80
XLII.....	81
Odlazak	81
XLIII.....	83
Zbogom.....	83
XLIV.....	84
Kolombo	84
XLV.....	86
Na okeanu	86
XLVI.....	88
Svetlo sja.....	88
XLVII.....	90
Samadhi.....	90
XLVIII.....	93
Poslednja poruka.....	93
XLIX.....	95
Epilog.....	95
L.....	97
Dodatak - tema za meditaciju	97

PREDGOVOR

"Vršite istragu "Ko sam ja" nepopustljivo. Analizirajte svoju celokupnu ličnost. Pokušajte da otkrijete gde počinje ja-misao. Nastavite sa svojim meditacijama. Držite svoju pažnju usmerenu unutra. Jednog dana točak misli će se usporiti i pojaviće se intuicija. Sledite tu intuiciju, neka prestane vaše mišljenje i ona će vas konačno odvesti do cilja"

Iz Maharshijevih učenja

"Ukoliko se ne zna Vrhunska Istina, proučavanje Spisa je besplodno; a kada se Vrhunska Istina spozna, proučavanje Spisa postaje beskorisno."

Sri Sankaracharija

Većina ljudi na svetu nema vere u duhovne vrednosti. Za njih je ljudski um sve i sva, i ovo ih vodi u raznolikost refleksija i spekulacija. Neki od njih nazivaju sebe skepticima, drugi agnostičarima, a neki se diče time što su čisti materijalisti. Istina je prekrivena velom našeg sopstvenog neznanja. Mi za njom ne tragamo u dovoljnoj meri.

Pošto smo svoj intelekt izvežbali do određene granice, mi osećamo da ne postoji nada za daljnja otkrića ili istraživanja. Ovaj mentalni stav je rezulfat studije zapadnih filozofskih sistema koji su, sa gledišta Istoka jalovi i ne vode nas nigde dalje od spekulacija i pogađanja Istine.

Nasuprot tome, istočna filozofija, a naročito Indijski misaoni sistem, pruža iskrenu nadu ozbiljnom aspirantu na putu traganja za Istinom. Gotovo svi drevni mislioci, sveci i mudraci, ukazali su na siguran i praktičan put koji mu, kada ga sledi, omogućuje da se oslobodi svih sumnji i neizvesnosti i spozna značenje i smisao života. Njihov način pristupa Istini je potpuno naučan. Oni ne dogmatizuju niti se poigravaju lakovernošću u našoj veri. Oni jednostavno ukažu na jedan put i postave izvesne određene uslove za njegovo postizanje.

Konačan uspeh na ovom putu u potpunosti zavisi od aspirantovog zalaganja i samo-ispitivanja. Prvi očigledan uslov je ozbiljna žudnja, neutoljiva žeđ za ispijanjem vode života. U odgovoru na pitanje koje su potrebni kvaliteti učenika, Sri Ramana Maharshi je jednom izneo: "On treba da poseduje jaku i neprekidnu žudnju da se oslobodi životne bede i da postigne vrhunsko, duhovno Blaženstvo. On ne treba da ima ni najmanju žudnju za bilo čim drugim."

Na drugom mestu je neprekidno zalaganje uz brižljivo i verno pridržavanje pravila ponašanja i negovanje vrlina nepristrasnosti i razlučivanja. Na trećem je traženje Sad Gurua, Istinskog Učitelja koji aspiranta može ispravno i uspešno voditi do njegovog izabranog cilja.

Ovde se može dodati da nam drevni Hindu spisi i Upanishade već pružaju neophodne smernice u vezi puta i o njegovom postizanju. Međutim, Istina koja se ima naći ovim potpuno naučnim metodom, večna je, kako to proglašavaju drevni mudraci, i ono iziskuje da se, s vremena na vreme, potvrdi od strane živih svedoka.

Ovo su Učitelji koji su nas učili razložnoj pretpostavci i logičnom zaključku da nas jedino živi Učitelj može učiti o istini Upanishada, a ne Upanishade same, pošto su one samo reči i nešto više od toga, dok je živi Učitelj inkarnacija Istine koju tražimo.

Izgleda da je Mouni Sadhu, pisac knjige U danima velikog mira (In Days of Great Peace), koja je u neengleskim izdanjima objavljena pod naslovom Na putu Sri Ramane Maharshija, sve ove uslove ispunio u meri u kojoj je to za čoveka moguće. Kao ozbiljan tragač, on je sledio nekoliko metoda spoznaje Boga kako o njima uče različite škole yoge, okultizma i misticizma i konačno je došao do Savršenog Učitelja i Gurua, Bhagavana Sri Ramane Maharshija koji mu je, našavši da ima neophodne kvalitete koji su gore nabrojani, podario Svoju Milost, izbrisao njegov ego-osećaj (kako autor sam izveštava) i konačno mu je pomogao i poveo ga ka otkriću njegovog sopstvenog Večnog i večno postojećeg Jastva. Sa naše tačke gledišta, postoje dve vrste racionalne vere u realnost duhovnog života.

1. Posredna vera koju moramo da posedujemo iz iskustva i suda takvih neustrašivih tragača za Istinom koji su imali hrabrost, istrajnost i čeličnu volju da se probijaju trnovitim putem samospoznaje i čijim se rečima, sudeći po njihovom poreklu i ličnom integritetu, mora verovati.

2. Vera koja se stiče iz ličnog iskustva - stvar u koju niko ne može sumnjati ili je poricati.

Knjiga Mouni Sadhua služi kao dragocen zapis posredne vere koji moramo pažljivo i ispravno istražiti i dokučiti sami za sebe. Brižljiv i precizan autor stavio je na papir svoja neizreciva unutrašnja iskustva, toliko verno, tačno i čovečno koliko je moguće. Na nama je sada da iz toga izvučemo korist, u granicama naših mogućnosti.

Potaknut osećajem nesebičnog služenja i željom da sa drugima deli svoje iskustvo i uverenja, kao rezultat svog neposrednog saznanja, on je utelovio svoje misli i osećanja u ovu fascinantnu i u celosti nadahnjujuću i veoma poučnu knjigu. Ozbiljni čitaoci će, pregledajući je naći, ne samo svedočanstvo o čoveku koji je prešao preko obale iluzorne samsare, već i dovoljno materijala za razmišljanje i nadahnuće.

DR. M. HAFIZ SAID

Juna 1953.

UVOD DRUGOM IZDANJU

Prvo izdanje ove knjige objavljeno je u oktobru 1952. pod naslovom U danima velikog mira ... stranice dnevnika iz Indije. Na osnovu velikog broja povoljnih mišljenja i prikaza koje su dali stručnjaci iz Indije i sa Zapada, odlučili smo da sačinimo novu nešto dužu verziju dodavanjem nekih poglavlja koja se baziraju na mom starom dnevniku, kao i da izmenimo pod-naslov.

Mislio sam da je najbolje da pri opisivanju mojih doživljaja koristim najjednostavniju moguću formu izbegavajući stručne izraze i klasične termine yoge koji bi mogli zbuniti proučavaoca ukoliko on sa njima nije upoznat. U saopštavanju duhovnih stvari, neophodno je da se izbegne opterećivanje uma, pošto ono remeti pažnju, te se glavna poruka ne apsorbuje.

Kao što sam se koristio rečima Sri Maharshija izgovorenim u mom prisustvu, koristio sam i navode iz objavljenih učenja Mudraca, koje je on sam preradio i potvrdio. Ona su sledeća:

Samospoznaja, živoi i učenja Sri Ramane Maharshija (SelfRealization. Life and Teaching of Sri Ramana Maharshi) B. V. Narasimha Swamija, treće izd., 1936.

Maha Yoga "Ko" treće izd., 1947.

Maharshijevo Jevanđelje (Maharshi's Gospel), četvrto izd., 1946.

Pet himni Sri Arunachali Sri Maharshija (Five Hymns to Sri Arunachula), treće izd., 1946.

Duhovno uputstvo (Spiriual Instruction) i Ko sam ja? (Who Am !), dve male knjige kompilacija učenja Mudraca datih napismeno njegovim prvim učenicima između 1900. i 1902.

Nakon što je Sri Maharshi napustio telo, 14. aprila 1950., neke nove interpretacije i navodi njegovih reči, pojavili su se u knjigama koje su napisali raniji stanovnici ashrama. Oni su možda ispravni, ali se ja radije opredeljujem za gore pomenuta dela koja je Učitelj sam odobrio. Ja sam čitaocu dao izveštaj o onome što sam sam doživeo, preuzimajući potpunu odgovornost za tačnost onoga što sam napisao.

Učenja Mudraca, kako prolaze svešću svakog proučavaoca, moraju se razlikovati u skladu sa razvojem, revnošću i vežbanjem svakog od njih. Samo učenje je toliko jednostavno da u njegovoj suštinskoj temi ne može biti velike razlike, ali se individualne

interpretacije mogu razlikovati u nebitnim detaljima. Najistinitija interpretacija je ona koja se Milošću Učitelja javlja u srcu učenika.

Istinska spoznaja ne dolazi ni iz jedne mentalne studije Učiteljevih zapisa, niti čoveka na "Neposredan put" privlači tačnost ma koje Rishijeve biografije.

Na početku ovoga veka, jedan zapadni Učitelj je rekao: "Onaj ko ovaj svet napusti duhovno slep, ostaće takav i nakon smrti." To će reći, čin napuštanja tela, sam po sebi, ne donosi duhovno prosvetljenje. Sri Maharshi je često naglašavao potrebu za našim nastojanjem da Spoznaju doživimo sad i ovde, i među duhovnim Učiteljima, nikad nema neslaganja: sveci i yogiji shvataju hitnost toga i ne odlažu ga za neke buduće, nepoznate okolnosti.

Pošto Spoznaja nije ništa više od podizanja naše svesnosti na nivo Stvarnosti-Duha-Jastva, što podrazumeva transcendiranje takozvane "normalne" svesnosti um-mozga odnosno ega, neizbežno mora doći do nekih oblika nadsvesti, odnosno do samadhija. Ova ekstatična iskustva su nužna pre postizanja konačnog trajnog, ili sahaja samadhija. Na Zapadu ove samadhije zovu "inicijacijama".

Kad su Sri Maharshija pitali zašto u svom životu nije prošao kroz ove "inicijacije", nego je gotovo odmah dostigao sahaja samadhi, on je odgovorio da je onaj koji dostigne vrhunac morao proći kroz sve prethodne inicijacije u prethodnom životu.

Dakle, možemo prihvatiti činjenicu da su ova spiritualna iskustva nužna pre nego što možemo dostići stanje "Oslobođenog", Rishija, Jivan Mukte - ili, jednostavno, Učitelja. Izrazi su jednoznačni.

Tako, svako od nas mora konačno da iskusi ovo, ali se na najnižem nivou objašnjenja razlikuju, zavisno od individualnih različitosti. Međutim; samo saznanje da su drugi spoznati Jastvo ohrabruje potencijalne učenike istine o Jastvu.

I to je jedini razlog za pojavu ove knjige. Kada se postavi pitanje "ta ti je omogućilo ove doživljaje?" jedini odgovor koji se može rečima izraziti je ovaj - "Apsolutna izvesnost da put postoji, da se cilj može dostići, i da nas jedino Učitelj može do njega dovesti."

Takođe je postavljeno pitanje "Šta se kasnije dešava sa učenikom, kada je odvojen od Učiteljevog fizičkog oblika?"

Sve što mogu da kažem je da se veza sa Učiteljem nikad ne prekida. Na tajanstven način, on zauvek vodi svoje sledbenike. Neki su našli da brže napreduju nakon što je on napustio telo, nego kad su bili u mogućnosti da sede u njegovom fizičkom prisustvu.

Učitelj blagoslovi seme koje u nas posadi, a vreme čini sve ostalo, u meri u kojoj je učenik vredan Njegove Milosti.

U ovome nalazimo razlog za naizgled čudnu činjenicu, da Učitelj često šalje svoje učenike van, u svet, daleko od ashrama, da bi se njihov napredak upotpunio spolja.

Nakon što se odgoji u staklenoj bašti, biljka mora da nastavi rast i van nje. Ali, sunce koje je obasjava i dalje je isto. Izražavam svoju srdačnu zahvalnost gospođi Noni D. Lukas iz Melberna i gospodinu Geraldju J.Yorku (Džeraldju Dž.Jorku) iz Londona čija mi je saradnja neprocenjivo pomogla da poboljšam tekst sadašnjeg izdanja.

MOUNI SADHU
Juna 1955.

UVOD PRVOM IZDANJU

Moju posetu jednom od poslednjih velikih Rishija (mudraca) Indije - poslednjih četrdeset godina, poznatog kao Sri Ramana Maharshi - planirao sam četiri godine ranije. Međutim, posleratni uslovi nisu bili povoljni za putovanje u inostranstvo, naročito ukoliko bi neko morao da koristi pomorske puteve umesto brzih avionskih linija.

Ipak sam stigao u ashram na vreme. Uprkos ozbiljnoj bolesti Mudraca - kada su svi uviđali da će on uskoro morati da napusti ovaj svet u kojem je živeo preko sedamdeset godina - bilo je isto tako lako prići mu i postavljati pitanja kao i ranije.

Međutim, posmatrano u celosti, posetioci nisu bili toliko željni da velikom čoveku postavljaju pitanja, koliko da budu u njegovom neposrednom prisustvu. Nekoliko kratkih dela u kojima je Maharshi sam izložio učenja kao i mnoga druga, njegovi učenici su brižljivo tumačili i objavljivali. Tako su se njegova učenja mogla koristiti za izučavanje, i ljudi su ih obično čitali pre dolaska u ashram. Čuti ono što su već znali nije bila osnovna želja onih koji su dolazili iz različitih delova sveta.

Prisustvo ovog svetog čoveka, bilo je ono što je opčinjavalo poput nevidljivog, a moćnog magneta ljude koji su bili toliko srećni da im je Providenje ukazalo na put do njega.

Ovaj dnevnik je pisan sporadično. Ja sam prosto nastojao da načinim beleške u kratkim hitrim rečenicama na komadićima papira, često bez naslova i bez datuma, jer je, činilo se, vreme na neki način, prestalo da postoji u ovom čudnom kraju zemljine kugle. Ja sam prosto zapisivao, bez ikakvog plana, svoja duhovna iskustva, raspoloženja i stanja uma kako su se ona javljala iz dana u dan dok sam sedeo uz Maharshijeva stopala.

Ja sam iz prethodnih lutanja "u potrazi za Istinom" poneo priličnu količinu mentalnog balasta u obliku različitih teorija okultizma i fragmenata iz učenja drugih Učitelja. Zbog toga su, kad sam nastojao da rečima izrazim nova unutrašnja i transcendentalna iskustva koja sam imao u prisustvu Maharshija, ona uzimala, protivno mojoj volji, oblik određenih gotovih mentalnih kalupa ideja, pa čak i rečenica.

Nijedna ljudska reč neće moći nikada da izrazi ono što nazivamo Istinom, Duhom; ili Bogom. Ipak, oni koji su hodali put traganja pre nas, ostavili su neke tragove svojih iskustava u svetim spisima svih religija sveta. U njima nalazimo reči takve lepote i snage, da je svaki pokušaj traženja lepšeg oblika za Ono koje je bez oblika, zaludan i besplodan. Reči velikih Učitelja i voda čovečanstva reke su svetlosti i snage. Nije čudo što svako biće koje se nađe u prisustvu jednog od njih ulazi u njene brzake, čini se, gotovo nesvesno.

Nakon sedenja u Maharshijevom prisustvu, često su u moje sećanje spontano dolazile kratke klasične sentence poput duhovnih aksioma. Neke od onih koje sam koristio kao "moto" za moj dnevnik, uzeo sam za podnaslove poglavlja u ovoj knjizi, jer su za mene one bile mnogo značajnije nego datumi.

Nisam pokušavao da napišem bilo koje od "učenja" Maharshija, onako kakvo su ona data u mnogim knjigama. Moj cilj je da napišem ono što ove knjige još uvek nemaju, naime, stvarna iskustva jednog prosečnog čoveka, koji je želeo sam da sazna šta znači prisutnost velikog Mudraca i kakav je njen uticaj.

Pročitao sam mnoge opise učenika koji su pokazali darovitost u klasifikovanju kvaliteta i učenja svojih Učitelja, tako da sam, u najmanju ruku, mogao teoretski znati šta se može očekivati u prisustvu jednog od Njih. Ali, sve teorije, svo stečeno znanje postaje ništavno kada se stoji licem u lice sa Savršenim Čovekom. Ono postaje suvišno poput komplikovane zapadne odeće sa njenim okovratnikom i kravatom na nemilosrdnoj vrućini u ovom delu Indije.

Među mnogim učenicima Maharshija, danas rasutim po celom svetu, Indijci su najbrojniji. Očigledno je zašto. Tolikih godina, oni su bili bliže svetlosti; oni su bili u najboljoj prilici da budu u dodiru sa Mudracem i da razumeju njegova učenja. Mnogi od njih su uistinu napredni. Mnogi su imali uzvišena i značajna duhovna iskustva. Ali, ova naša sabraća - indijski yogiji ne vole da govore, a još manje da pišu o svom uzvišenom letu; umesto toga oni više vole da diskutuju o putevima koji čoveka vode do

ovih mističkih iskustava. Za ovakav stav oni besumnje imaju dobrih raztoga. Pre svega, oni veruju da je sve što bi oni mogli da kažu, već izrekao sam Učitelj, i da to niko ne može učiniti bolje od njega. A potom, Indijci poseduju bezgraničnu veru u odluke Najvišeg. Oni su čvrsto ubeđeni da je On preuzeo potpunu odgovornost za svoju kreaciju. Imajući takvo gledište, oni ne osećaju nikakav potsticaj da uzdižu i unapređuju ovaj svet. S druge strane, zapadnjak ima unutrašnji podsticaj da svoja iskustva i otkrića deli sa drugima, ukoliko oseća da ovi mogu da imaju neku korist od njih. Zato on piše: Mislim da su i Indijci i zapadnjaci u izvesnoj meri u pravu sa sebi svojstvenim gledištima; jedino se njihove dužnosti i "misije" razlikuju.

I POGLAVLJE

"Zajedništvo sa Mudracima..."

"Zajedništvo sa Mudracima koji su spoznali Istinu odstranjuje materijalne vezanosti; kada se ove vezanosti odstrane, vezanosti uma su potpuno unistene. Oni čije su vezanosti uma ovako uništene, postaju jedno sa Onim koje je (večno) nepokretno. Oni postitu Oslobođenje još za života Negujte (zato) zajedništvo sa takvim Mudracima."

Iz Maharshijeve Istine Otkrivene (Truth Revealed)

Druga verzija:

"Zajedništvo sa Mudracima koji su spoznali Istinu preseca materijalne vezanosti, te kada su ove odbačene, mentalne predispozicije posledice prošle karme i sadanje obmane - odagnane su. Mir u kome ostaju oni koji nisu vezani je Ono koje je večno nepromenljivo i nepokretno, to je Jivan Mukti ili Oslobođenje ovde i sada. Tražite zato zajedništvo sa takvim osloboćenim Bićima."

Ramana Maharshi je napustio ovaj svet šest meseci nakon mog odlaska iz Indije. Ove su reči bile gotovo njegove poslednje:

"Kažu da umirem. A ja ću biti ovde više živ nego ikada. Gde bih drugde otišao?"

Nekolicina njegovih učenika, koji su prebivali na hiljade milja od ashrama, saznala je za njegovu smrt istoga dana. Poredeći ovaj čas sa vremenom kad im je ova novost mistično saopštena, čovek bi rekao da je ona "odaslana" nekoliko sati pre nego što je Maharshijevo telo izdahnulo.

Za nedelju ili više dana, stigla su pisma iz Indije i drugih mesta i pokazala su da nijedan pravi učenik ovog Učitelja nije doživeo nikakvu bol niti osećaj. U srcima učenika, osećala se ista duhovna atmosfera jasnog talasa mira i svetlosti, bilo da su u inostranstvu ili u ashramu sveca.

"Za naše istinsko Jastvo, svet sa svojim fizičkim pojavama je kao san za čoveka koji se budi, ili kao senka. Da li njega zanimaju prolazni snovi od prošle noći, ili senka koju baca njegovo telo?"

Iz Maharshijevih kazivanja (Maharsh's Sayings)

"Nijedna religija sveta nije uspela da produhovi i podaril sreću čovečanstvu. Ipak je svaka dala Oslobođenje ili tz. "Spasenje", mnogim pojedincima"

Iz Izreka čuvenog indijskog filozofa Sri Aurobinda

Duhovnu snagu svakog sveca i mudraca najjasnije i najneposrednije osećaju njihovi savremenici. Proticanjem vremena, ono što je bilo otkrovenje, postaje samo mrtva dogma. A kada ljudi kanonizuju sveca i podignu mu hramove, oni ga zatvaraju među sve uzane zidine, gde se njegov duh guši i prestaje da bude snaga koja nadahnjuje i oživljava. Sledbenici sledećih pokoljenja prepiru se oko svake pojedine reči pripisane Učitelju. Bore se za "autentičnost tekstova". Čine sve osim jedine značajne stvari kojoj ih je poučavao Velikan, a to je - "da postanu slični Njemu."

Ipak, ne pada svako seme na kameno tle. Neko daje bogatu žetvu. U tome leži nada za budućnost zabludelog čovečanstva. Životi ljudi kao što je Maharshi su najbolji dokaz ove istine. Oni su kao meteori koji u svom prolasku obasjaju i najtamniju noć.

Oni koji su u stanju da u ovom bljesku svetlosti opaze put znaće kuda on vodi.

II POGLAVLJE

Prvi susret

Kad sam stigao do Maharshijevog obitavališta, zvanog "Ramanashram" i iskočio iz kolica sa dvoje točkova pravo ispred hrama, odveli su me uprkos tome što je bilo kasno, a u skladu sa mesnim običajem, pravo do Mudraca.

On je sedeo u velikom holu, blizu jednog od njegovih zidova, očigledno pri kraju svog obroka. Dosta ljudi - svi Indijci - sedeli su u redovima na podu između stubova. Dovedi su me na tri ili četiri jarde od Maharshija i moj pratilac mu je rekao nekoliko reči od kojih je jedina koju sam razumeo bila ime zemlje iz koje dolazim. Svetac je podigao glavu, pogledao me, i načinio rukom gest kao da me poziva da dođem malo bliže. Bio sam dirnut blagošću i spokojem u ovom pokretu, tako jednostavnom i dostojanstvenom da sam odmah osećao da sam pred jednim velikim čovekom. Njegov pristup je bio tako prirodan da pridošlica nije osećao nikakvu začudenost ni snebivljivost. Nestala bi sva njegova sposobnost kritičkog rasuđivanja i radoznalost. Tako, nisam bio u stanju da posmatram i poredim, iako sam možda podsvesno imao ovu nameru kada sam prethodno zamišljao ovaj prvi susret. Slika Mudraca, od ovog samog prvog trenutka, jasno se urezala u moju svest, bez ikakvog bližeg određivanja, kao slika utisnuta na osetljivu fotografsku ploču. Ali, kako se ništa ne može saopštiti bez reči, ja ću pokušati da opišem njegovu pojavu.

Maharshi, kako sam ga ja video, bio je mršav, sed, veoma ljubazan starac; njegova koža bila je boje stare slonovače; njegovi pokreti su bili laki, mirni i blagi; njegovo lice odisalo je prirodnim stanjem unutrašnje koncentracije bez i najmanjeg napora volje. Ili, mogao bih reći, da je on postigao ono stanje kada više nije potrebno korišćenje snage volje za prevazilaženje ma koje prepreke, ili za postizanje ma kojeg cilja? Iz prostog razloga što je sve već postignuto.

To je bila prva manifestacija nevidljivog zračenja čiji sam bio svedok svakog dana tokom narednih meseci. Čak i sada kad pišem ove reči, ja se čudim kako to da nikad nisam zaboravio ni najsitniji detalj koji se tiče Maharshija; on se u mom mozgu može evocirati kao slika na skrivenoj osetljivoj ploči čijeg samog postojanja nisam bio svestan.

Dali su nam skromnu indijsku večeru - nešto riže, povrća i voća na listu banane. Kad sam završavao, Maharshi je već otišao. Čim sam se našao u jednosobnoj kućici pripremljenoj za mene u krugu ashrama, odmah sam zaspao, veoma umoran nakon celodnevnog puta.

III POGLAVLJE

Život u Maharshijevom ashramu

Sledeći dan je bio ispunjen upoznavanjem sa rutinom života u ashramu; časovima meditacije u prisustvu Mudraca; vremenom za obroke u sali za ručavanje, itd.

Morao sam da zaštitim od mrava nešto hrane koju sam poneo sa sobom. Oni su brzo našli put do mojeg šećera i biskvita i skupili se oko mojih limenki sa medom, iako su ove bile hermetički zatvorene. Morao sam takođe da se pobrinem da mi se donese voda za piće sa obližnje česme.

Jednostavan način života u ashramu pomaže čoveku da se usredsredi i utone duboko u sebe; sama atmosfera, nabijena mislima tolikih ljudi koji traže svoje istinsko Jastvo, prema Učiteljevim poukama, okreće um unutra i povoljna je za introspekaju. Nevidljiv, a moćan uticaj svetog brega Arunachale takođe čini svoje u stvaranju ove naročite atmosfere, ali o tome ću govoriti kasnije.

U sedam ujutro, čuo se glasan zvuk gonga koji nas je zvao na doručak. Kada sam stigao do sale za ručavanje, Maharshi se upravo uspinjao onih nekoliko koraka do nje. Bio je u društvu nekolicine Indijaca, njegovih stalnih pratilaca. Sada sam, na dnevnom svetlu, prvi put uočio da je Maharshijevo fizičko zdravlje bilo odista narušeno. Koračao je sa teškoćom, pošto su mu zglobovi i kolena bili zahvaćeni akutnim reumatizmom. Leva ruka i lakat su mu bili u zavoju zbog malignog tumora, koji je počeo da se razvija pre otprilike šest meseci i, uprkos dvema operacijama, nastavio da širi svoje razorno dejstvo, uzrokujući godinu dana kasnije Maharshijevu smrt. Povremeno bi mu glava blago zadrhtala, što je pojačavalo utisak o ozbiljnom pogoršanju zdravlja; cela konstitucija, nekad visoka i snažna, sada je bila povijena i slabašna.

Nakon što je stigao u salu, Maharshi je zauzeo svoje mesto blizu zida, naspram ulaza. Sedeo je sam, dok je na podu ispred njega bilo prostrto lišće banana za ostatak posetilaca. Ja sam zauzeo mesto s njegove desne strane, na oko tri jarde od njega i to je mesto ostalo moje tokom celog perioda mog boravka.

Mudrac je prema indijskom običaju jeo uzimajući hranu prstima. Njegovi pokreti su se činili automatskim. Video sam da je potpuno svestan onoga što ga okružuje i da je na sve pojave spoljašnjeg sveta reagovao na normalan način, ali mi je izgledalo za izvesno da njegovo istinsko Jastvo nije imalo nikakve veze sa funkcijama i akcijama njegovog tela. Nakon izvesnog vremena, shvatio sam da je, kao što njegova učenja govore, ovaj fizički plan egzistencije za njega bio kao san. Takođe sam shvatio da, ukoliko ne budem u stanju da sam spoznam ovo stanje odnosa prema spoljašnjem svetu, nikad neću saznati stvarnost.

Razumevanje ove istine je prvi korak ka oslobađanju od okova uma. Celog našeg života, um neprestano stvara registar besmislenih misli. Jedan od evropskih učenika Mudraca, ispravno je primetio:

"Naš um sam stvara svoje probleme i onda pokušava da ih reši, ali on nikad neće naći konačno rešenje, pošto ono ne postoji u njegovoj ograničenoj sferi aktivnosti."

U ashramu ima tri zajednička obroka: ručak, glavni obrok oko 11 h, večera u 19 h, i čaj u 15 h, za goste ashrama i slučajne posetioce. Služi se čaj, kafa ili, na poseban zahtev, mleko, kao u mom slučaju. Jela su dobro pripremljena, ali neke vrste povrća i kolači sadrže mnogo dodatih začina i previše su ljuti za evropsko nepce. Ali, uskoro sam otkrio da su u ovoj tropskoj klimi jači začini dobri i uzimao sam sve ljute karije i soseve, uz samo nekoliko izuzetaka, iako moram da priznam da su brahmini koji su nas služili, nakon što su primetili šta je ostalo na listu banane, prestali da me služe najljućim jelima.

Maharshi je uzeo pomalo od svega. Na kraju obroka, kada se služila mlačenica, on je načinio neku vrstu oblog zida od riže, ostavljajući u sredini mesto za tečnost. Kad mu je bilo dosta, zaustavio je gestom brahmina koji je služio. Nikad nije ostavljao ni jedno jedino zrno riže na svom listu. To se smatra dužnošću svakoga ko prihvati Hindu običaje, koji određuju svaki korak pojedinca na fizičkom planu. Na početku nisam mogao da shvatim ovo vidljivo pokoravanje velikog Mudraca spoljašnjim običajima, njega koji ceo svet vidi kao jednu iluziju uma i njegovih slugu, pet čula. No, kasnije, kada je u prisustvu Maharshija moj sopstveni um postajao sve mirniji, podesniji za ispravno prosuđivanje, i kada su mi svi horizonti misli bili jasniji, nestala je ova sumnja, isto kao i mnoge druge.

Za vreme prvih nedelja mog boravka u ashramu, Maharshi je ceo dan, osim za vreme obeda i spavanja, provodio ispod malog bambusovog krova blizu zgrade biblioteke, naspram sale za ručavanje. On bi se opružio na velikom kamenom kauču prekrivenom prostirkama, krpama od pamuka i jastucima.

Čim sam video kauč, pojavila mi se misao u umu - koji po staroj evropskoj navici mora odmah da daje sud o svemu što opazi - da se Maharshijev reumatizam razvio zbog mnogo godina sedenja na steni. Nisam shvatio da ono što važi za hladnije zemlje, ne mora da se odnosi i na Indiju, kao što sam se nakon toga uverio za vreme mojih noćnih lutanja po svetom bregu Arunachale, da su veliki kamenovi na kojima sam sedeo bili prilično topli nekoliko sati nakon zalaska sunca, i da se nisu ohladili cele noći. Njegovi učenici i posetioci, sedeli su na betonskom podu gledajući prema Maharshiju. Na jutarnje i večernje meditacije, često su dolazili neki sadhui, Učiteljevi učenici iz pećina Arunachale. Svakog dana su se recitovale Vede a pre večernjeg obroka, pevale su se svete himne, često one koje je Maharshi sam komponovao u svojim mladim danima. Svake druge nedelje, jedan od stalnih stanovnika, učeni brahmin, pevao je najdivniju himnu; ona je bila, kako sam saznao, u slavu "Gospoda Univerzuma". Bila je puna melodijskih implikacija i završetaka reči, koje ja, naravno, nisam razumeo, ali će večno ostati u mom sećanju, kao toliko mnogo drugih stvari u ovom boravištu mira.

Kasnije, usred vreve svetovnog života, kad sam se setio Maharshijevih reči: "Misli o svom istinskom Jastvu" i shvatio potrebu da činim tako, ustanovio sam da je sećanje na ovu melodiju, njen zvuk koji čujem iznutra, trenutno uspostavljao harmoniju u mojoj svesti.

Trebalo mi je vremena pre nego što sam mogao da se prilagodim ritmu ashramskog života i da pristupim Maharshiju iznutra. Na prvom mestu sam morao da se borim sa mentalnim nepoverenjem, sa tendencijom da tražim sebe u življenju onih što su okruživali Mudraca. Ja sam prosto gubio dragoceno vreme u zaludnoj borbi sa svojim mentalnim vetrenjačama. Gledao sam na Maharshija sa uzane tvrdave ega, svoje vlastite sitne personalnosti. Bio sam svestan da ne treba tako da radim, da treba da iskoračim iz sebe na jedan širi put, i da jedino tako mogu da nadem prosvetljenje.

Bio sam iskušan na način dobro poznat okultnim psiholozima. Um može da rasuđuje i diskutuje o uzvišenim temama, može čak da bude u stanju da stvara dela u kojima su spiritualne ideje dobro izložene, prema inspiraciji koju daje Učitelj. Međutim, kad dođe stvarno, Istinsko iskustvo, kada čovek treba da živi ono što je tako oštroumno izložio, ah! tada se pojavljuje pukotina, čuje se jedan neskladan zvuk.

No, kako su dani prolazili, zračenje koje je oslobadao Mudrac, lagano je činilo svoje nevidljivo delo. Najpre sam želeo razgovor sa njim, ali sam bio obeshrabren ispraznošću onoga što sam nastojao da kažem. Onda, konačno, intuicija je ukazala na pravi put:

Tišina je najsnažniji oblik učenja koji Učitelj prenosi učeniku. Ne postoji reč kojom se mogu saopštiti značajne stvari, najdublje istine."

Iz Maharshijevih kazivanja počeo sam napregnuto da slušam tišinu koja je okruživala Učitelja. Shvatio sam koliko je visok stepen koncentracije, kontrole kretanja misli neophodan da bi se bilo u stanju otvoriti vrata uma suptilnim vibracijama koje je Maharshi neprekidno zračio i koje vode čoveka visokim posvećivanjima. Takođe sam uspeo da shvatim da moje prethodne vežbe nisu bile najbolje; da bi se one ovde pokazale nedovoljnim. Isprva je bilo prilično poražavajuće uvideti da su se sve moje ranije metode morale ponovo preispitati i izmeniti.

Video sam da količina znanja koju mogu ovde da nađem i asimiliram zavisi od mog sopstvenog pristupa i da od mene samog zavisi da li ću uhvatiti i u potpunosti iskoristiti ovu jedinstvenu priliku što sam kraj Maharshijevih stopala, priliku koja se više nikad neće ponoviti. Drugim rečima, količina svetlosti koja proдре u moje biće zavisila bi direktno od otvaranja vrata moje svesti.

U praksi nije bilo nimalo lako napustiti sve moje egocentrične stavove, sve oblike iskristalisanih ubedenja, poređenja i predrasuda. Mnoga od ovih ubedenja sam smatrao za neoboriva, a sad sam video da neće izdržati vatreni test prisutnosti jednoga koji je spoznao Istinu. Naročito je poređenje sa nekim Učiteljima iz prošlosti, imalo za posledicu mnoge trenutke unutrašnjih konflikata. Koja je, pitao sam se, uloga Bude, Hrista i drugih velikih Učitelja koji su pokazali Čovečanstvu tako čudesne puteve izbavljenja? Zar ne treba da se priklonimo onima koji su nam pružili ovako nepogrešive znake svog božanstva? Zar ne treba da nastavimo da idemo njihovim svetim stopama?

Bilo je mnogo drugih sumnji i kolebanja, ali mi se čini beskorisnim da ovde ponavljam sve takve pogrešno shvaćene ideje. Odgovori na moje sumnje, došli su sasvim neočekivano i jednostavno kao i sve drugo u ovom čudnom boravištu. Rekli su mi da je jednom, kada je neki evropski rimokatolički par

sedeo kraj Maharshijevih stopala i, verovatno opčinjen neuporedivom svetošću i uzvišenošću atmosfere, iskazao svoje emocije u obliku molitvi koje su im bile tradicionalno najbliskije, Mudrac primetio:

"Oni imaju drugog Učitelja. Njemu se mole. Ali to je isto jer postoji samo Jedan."

Čitao sam mnogo o Maharshiju pre nego što sam došao u ashram. Znao sam da on vidi sadržaj unutrašnjeg bića svakog čoveka koji mu pristupi, iako to nikad ne pokazuje, niti govori o tome. Tako me ovaj slučaj nije iznenadio. Ali sam ja takođe morao lično da iskusim ovu neobičnu Učiteljevu moć. To je bilo bitno, jer bez potpunog poverenja u Učitelja, bez vere u to da je njegova svest jedno sa Apsolutnim, kao što je ona jedno sa učenikovom svešću, ostvarenje samospoznaje je nemoguće.

Kako prolaze nedelje u njegovoj blizini, školjka odvojene ličnosti puca i rastvara se. Uvek osećam ovaj proces kada sam s njim. Značajna prekretnica u mom sopstvenom životu došla je onog dana kada je Maharshi prešao, po odluci "najviše uprave" ashrama (njegovog brata i osoblja koje je upravljalo spoljašnjim poslovima ashrama), u salu novopodignutog hrama. On je izgrađen u čistom Hindu stilu na mestu gde je njegova majka sahranjena 1922. Bilo je glasina da, isprva, Maharshi nije hteo da pređe, govoreći da mu je sasvim udobno ispod malog bambusovog krova. No, kada su njegov brat, glavni načelnik ashrama i nekolicina osoblja pali na kolena pred svecem, preklinjući ga da pristane, on je odgovorio da je malo važno gde se neko nalazi i pokorio se njihovoj molbi.

Veliki kauč isklesan u granitu i prekriven izvezenim indijskim krparama čekao je Mudraca u sali hrama koji je trebao da bude njegovo poslednje boravište.

Hram, u drevnom tradicionalnom Hindu stilu, sa uspešno ukomponiranim dodatkom nešto modernog komfora, izgrađen je od sivog granita, koji je bio divno izgraviran. Bez previše skulptura i druge ornamentacije, sa vitkim stubovima u središtu, velikim prozorima i sa mnogo vrata, modernim električnim ventilatorom i jakim fluorescentnim svetiljkama, ostavljao zaista veoma ugodan utisak. Blizu Maharshijevog kauča stajala je polica sa knjigama, mali sto i sat, a ispred njega je bio držač sa indijskim mirisnim štapićima koji bi goreli celog dana, šireći svoj miris po celoj sali.

U podne su Maharshija, uz malu svečanost, odveli u salu hrama, ali ja nisam bio prisutan, pošto sam otišao posle jutarnje meditacije. Kad sam se poslepodne vratio, morao sam sebi da nađem mesto u ovom novom boravištu i izabrao sam jedno kraj najbližeg stuba naspram Maharshija, sa koga sam ga uvek mogao gledati u oči.

Sala je bila podeljena na dva dela. Muškarci su sedeli sa desne strane, a žene sa leve. Mala pokretna pregrada ispred Mudračevog kauča, pokazivala je granicu pristupa poklonicima i posetiocima.

Maharshi je sedeo kao i obično sa nogama prekrštenim u položaju za meditaciju, naslanjajući se na nekoliko jastuka, glave blago povijene prema ramenu. Videlo se da su prethodne ceremonije izmorile njegovu slabašnu flzičku konstituciju. Ova slabost me je isprva uznemirila, ako čovek u njegovom prisustvu uopšte i može da bude uznemiren. Kasnije sam se navikao na ovaj prizor. Takođe sam počeo da poklanjam manje pažnje "vidljivoj" strani stvari i tako postao manje zabrinut i zauzet njima.

Recitovanje Veda, počinjalo je u 17 h i trajalo je četrdeset pet minuta. Nakon toga bi Maharshi pregledao svoja pisma, koja su stizala iz svih delova sveta, na brzinu bi prelistao novine, a onda bi mu sekretar ashrama, jedan obrazovani Indijac sa dugom sedom bradom, komadom sukna oko bedara i komadom bele tkanine preko ramena što je bila jedina njegova odeća, doneo na pregled svežanj pisama koja su bila odgovori na poštu prethodnog dana. Maharshi bi ih sva pažljivo pročitao, stavljajući svako natrag u odgovarajući koverat. Ponekad bi Mudrac načinio par primedbi, no to je bilo prilično retko, pa bi onda sekretar takva pisma uzeo natrag radi ispravke po njegovim sugestijama.

Na kraju bi se sve aktivnosti dana završile i zavladao bi mir i tišina.

IV POGLAVLJE

Suze

Uz malo napora volje, unosim mir u svoj um. Više ne stvara misli. One koje se pojave nestaju kao mali oblaci na indijskom nebu. Posmatram netremice sveca, gledajući u njegove krupne širom otvorene oči. I iznenada počinjem shvatati. Kako da izrazim našim ovozemaljskim jezikom šta zapravo shvatam. Kako da iskažem rečima, koje se temelje na svakodnevnim predstavama i iskustvima običnih ljudi koji stvaraju i oblikuju naš jezik, ove uzvišenije i suptilnije stvari? Mogao bih reći da je moje shvatanje takvo da Maharshijev život nije usredsređen na ovu našu zemaljsku sferu; da se on proteže daleko izvan našeg sveta; da on duboko razmišlja o drugačijem i stvarnom svetu, svetu koji nije podložen burama i promenama; da je on luča svetlosti pred tronom Svevišnjeg, bacajući svoje zrake svud uokolo; da je on poput dima tamjana koji se neprestano diže ka plavom nebu koje vidimo kroz krov hrama; da njegove oči koje me upravo sada posmatraju, izgledaju kao da prenose - ne, nisam u stanju da kažem ništa više, ne mogu čak ni da mislim.

Osećam samo protok suza na licu. One su obilne i iskrene. Teku lagano. Nije to patnja, žaljenje niti kajanje odakle one izviru. Ne umem da imenujem njihovog uzročnika. I kroz te suze, ja gledam u Učitelja. Njemu je veoma dobro poznato njihovo poreklo. Njegovo ozbiljno, gotovo svečano lice izražava beskrajno razumevanje i prijateljstvo i isijava unutarnju svetlost koja ga čini tako različitim od svih drugih ljudskih lica. U svetlu njegovog dubokog pogleda, odjednom shvatam razlog i cilj svojih suza. Da konačno razumem. Iznenadna iluminacija je previše jaka da bi omogućila neposrednu vezu u istinitost "viđenog". Je li "to" stvarno moguće? Može li "to" biti moguće? Ali izgleda da Maharshijeve oči to potvrđuju.

Mogu samo reći da postoje trenuci unutrašnjeg doživljaja koji su toliko značajni, toliko bremeniti konsekvencama da mogu uticati ne samo na jednu već na mnoge inkarnacije.

Ima mrlja koje treba sprati pre no što se može ugledati više svetlosti. Nema te vode iz zemaljskog suda koja ih može sprati i koja može pročistiti dušu. Možda je jedini sud koji može poslužiti ovoj svrsi srce, a "jedina voda", potok suza.

"Mir koji nadilazi celokupno ljudsko razumevanje."

Slične meditacije su se nastavile još nekoliko dana, a, iza njih je usledila druga faza. Namesto suza, zavladao je unutarnji mir i osećaj neizrecive, neopisive sreće. Ovo unutarnje raspoloženje je bilo nezavisno od bilo kakvog spoljnog uslova. Ni bol u udovima koji obično zamara kada se sedi po nekoliko sati u istom položaju, ni problematični crni komarci, ni zamorna vrućina ne mogu da poremete ovaj unutrašnji mir. To stanje traje sve dok ne dozvolim umu da stvara nove misli. Međutim, čim prestane koncentracija, mir se takođe gubi. Onda se ponovo javi svet zajedno sa svojim problemima, brigama, napetošću, očekivanjima.

No, kada jednom otkrijemo tajnu ovog doživljaja, otvoren je put ka njegovom obnavljanju. Možemo ga po volji steći ponovo. Ja sam potpuno svestan da je pomoć Učitelja najznačajniji činilac u tim prvim bljescima nad-mentalne svesnosti. Ja ne mislim da on definitivno i aktivno utiče, ali njegovo prisustvo, njegovo stalno zračenje spontano dovodi do ovog efekta.

Posmatram ljude okupljene u sali hrama. Brahmini i ljudi van kasta, Evropljani i Amerikanci, ljudi i žene, stari, mladi i sitna deca. Svi su srećni uz stopala sveca. Svako oseća ovu sreću zavisno od svojih mogućnosti i stepena receptivnosti.

Učeni brahmin možda smatra da je boraveći ovde bliže oslobođenju od točka rođenja i smrti. Crni dravidski farmer veruje da će žetva na njegovom malenom pirinčanom polju biti bogatija posle posete ashramu i odavanja pošte uz stopala Rishija. Neki Amerikanac se možda nada da će naći spasenje i blaženstvo samadhija: a jedna glumica, bivša filmska zvezda iz Severne Indije, prelepa u svom srebrnasto-sivom sariju, možda oseća da je već u "Svargi", u Hindu raj.

A meni se čini da gusta magla koja prekriva obzorje polako postaje ređa, da se bliži dan kada više ništa neće stajati između mene i Stvarnosti. U ovim trenucima vidim koliko je obiman posao koji mi predstoji. Vidim da mi nedostaje mnogo potrebnih sposobnosti. No, to mi ne donosi depresiju kao ranije. Pošto je iskustvo vanvremensko, ne javlja se pitanje "kada" i "kako".

Sećam se Maharshijevog odgovora na slično pitanje. Čitao sam ga kasnije i činilo mi se da potvrđuje moj osećaj.

"Istinsko Jastvo je sve, ono je sveprisutno, dakle, uvek je uz nas. Živeti u njemu je Realizacija."

V POGLAVLJE

"Slava Boga ovaploćena je u Njegovim svecima"

Danas sam pažljivo posmatrao Maharshija dok je "davao službu", odnosno, kako Hindusi kažu - "davao darshan", što je značilo da ga svi mogu videti. Od jutra do podneva i od 3 h posle podne do uveče, on sedi u sali hrama, ili ispod bambusnog krova u blizini biblioteke, okružen grupom učenika i ljudi koji borave u ashramu, i mnoštvom posetilaca i hodočasnika. Veoma malo govori, a slučajevi kada se nekome direktno obraća su zaista veoma retki.

Njegovo je lice prepuno nadahnuća, nezemaljskog mira i snage, beskrajne dobrote i razumevanja. Čini se da velike crne oči gledaju u beskraj, iznad glava prisutnih, izgleda da se ni na kome posebno ne zadržavaju, a ipak prodiru u najdublji kutak svakog pojedinog srca. To se može osetiti kad gledamo u njih. Zaista nam je teško ne utonuti pogledom u te oči kada smo blizu Maharshija. On vlada u tišini ovim raznolikim mnoštvom, koje predstavlja žarište toliko različitih ljudskih osećanja.

Putevi naših misli ovde se menjaju; nove ideje ulaze u polje naše svesti. Atmosfera potpune čistote i mira koju Mudrac neprekidno zrači, prisiljava svakog od nas da ispita i proveriti, takoreći, sva svoja ubeđenja i stavove; a ipak se to dešava samo od sebe, spontano, bez ikakvog truda s naše strane; nije nametnuto, to je jednostavno posledica iznenadnog uvećanja svesnosti. Taj unutrašnji proces, praćen je osećanjem velike radosti. Nije to pasivnost uma, "dolce far niente" kako talijani kažu - nije uopšte; to stanje je naše pravo stečeno rođenjem, zaslužno dugotrajnom vežbom koncentracije i pročišćenjem uma od svog smeća svetovnih misli. U Maharshijevom prisustvu, ovaj proces postaje slobodan i prirodan. On više nije rad i napor, trud bez izvesnosti uspeha, kao što to često biva.

Izlazim na trenutak iz moje meditacije da bih pogledao Učitelja. Znam da ću za tren ponovo biti u stanju da joj se vratim sa najvećom lakoćom, uranjajući iznova u isti unutrašnji svet. Maharshi sedi isto kao ranije glave blago pognute preko jednog ramena, pogleda nepokretnog, uprtog u nedostižne daljine. Električno osvetljenje je uključeno, i žene, koje su morale da napuste hol u šest uveče, već su otišle. Ostalo je samo desetak ljudi koji svake noći učestvuju u najmističnijem, nevidljivom "bogoslужenju" koje Maharshi priređuje u ovo doba dana. Ta reč, "bogoslужje" možda nije ni tačan, niti odgovarajući izraz, ali u ovom trenutku, ja ne mogu da nađem bolji, a ne želim da se naprežem tražeći reči; osećajan čitalac će shvatiti, a za one koji ne mogu da shvate ove činjenice, čak ni najpogodnije reči ne bi bile od koristi.

Iznenada shvatam da su ovo poslednji meseci Maharshijevog služenja Čovečanstvu u ovom njegovom ljudskom obličju. Čini se da je za njega preostalo zaista malo dana u ovom telu, uprkos činjenici da se neki od njegovih privrženika još uvek nadaju čudu. Čujem da će biti još jedna operacija. Ja, lično, nisam u stanju da očekujem nikakvo "čudo". Bljesak, odraz istinskog koji vidim kroz Učitelja, osvetljava mi um. On sad vidi mnogo jasnije i verovatno je bliže Istini.

Ma šta se desilo po najvišoj volji Onog koji postavlja zakone postojanja, od koga mi možemo videti jedino učinke, bilo bi nerazumno polagati nadu da će ta ista volja samoj sebi protivrečiti. Ako je svečeva poslednja žrtva uzela oblik neizlečive bolesti, sudeći po zakonima koji su nam poznati, koji uvek u odgovarajuće vreme vode ka smrti fizičkog tela, kako bi se onda moglo desiti da se odupremo njegovoj volji? To bi bila neprihvatljiva kontradikcija čak i za ograničeni ljudski um.

Otud ja lično ne nalazim utehe u toj nadi za čudom. No, ja imam jednu drugu, naime, uopšte ne verujem u "odlazak" Učitelja. Mada još ni u kom smislu nisam dobio svoju poslednju bitku sa Materijom, ili bolje rečeno, sa njenom iluzijom, i moj put ka ovoj pobedi je možda još uvek dug, već sad više ne verujem u istinsko postojanje neprijatelja. Kada bi on bio stvaran, ne bi bilo puta, ne bi bilo nikakve mogućnosti za pobedu, pošto - stvarno ne može da bude oboreno.

Za mene Maharshi nikad neće otići. Nama koji sada okružujemo Mudraca, nije bez određenog razloga dato, da se s njim u isto vreme rodimo i da imamo prednost da vidimo svetlo koje zrači na svet. Sećam se tih njegovih reči koje je o ovoj temi rekao jednom učeniku.

Podiže se talas beskrajnog blaženstva i prekriva me celog. Odnosi me izvan misli, izvan patnje i bola; ovde ne postoje smrt i promena, samo beskrajno biće. Vreme iščezava - za njim više nema potrebe.

Ne znam koliko je dugo ovaj talas svetlosti vladao mnome. Na koncu sam osetio da treba da pogledam - kroz zatvorene očne kapke - u Učitelja. I - ne otvarajući oči - ja vidim, ili bolje, znam da je svetac zaustavio svoj nepokretan pogled na meni. To je ključ mog doživljaja.

VI POGLAVLJE

Čovek Sri Maharshi

Maharshi se rodio 31. decembra 1879. u selu blizu Madure, u Južnoj Indiji. Dobio je ime Venkataraman; pripadao je cenjenoj, ali siromašnoj brahminskoj porodici, njegov otac bio je sudski zastupnik. On i njegov stariji brat, školovali su se u mesnoj Višoj Školi; u svojoj šesnaestoj, pripremao se za upis na Univerzitet u Madrasu. Sve do tog vremena, nije bilo ničeg što bi nekog navelo da nasluti duhovnog genija u embriju. Venkataraman beše lep, zdrav dečko, voleo je sport i fizičke vežbe, ali nije bio previše zainteresovan za studije. U njegovoj porodici je postojala legenda da je jedan od njenih sinova, iz svake generacije, napuštao dom i odbacivao svetovni život. Jedine duhovne knjige koje su na dečaka ostavile utisak bile su Kabirov život, i opisi života šezdesettri sveca kulta Shive. Maharshi je kasnije govorio da se u njemu javljala čudna želja kad je ovu poslednju čitao, žudnja da bude jedan od tih svetaca. Konačno, dok je slušao svog ujaka dok je pripovedao o hodočašću na Arunachalu, sveto brdo nekoliko stotina milja od Madure, sama reč "Arunachala" dirnula je osetljivu strunu u mladićevom srcu. Zatražio je od ujaka da mu priča o toj Planini Arunachali.

Našto kasnije, desio mu se neobičan doživljaj. Iznenada, dok je bio sam u sobi, obuzeo ga je užasan strah i vizija smrti. Mladi Venkataraman, savršeno zdrav i bez ikakve spoljnje tegobe, osetio je da je kucnuo njegov poslednji čas. Njegova reakcija bila je u potpunosti različita od onoga što bi se očekivalo. Nije zvao pomoć, niti je tražio iekara, samo je mirno legao na pod, govoreći sebi: "Dolazi mi smrt, ali smrt čega. Moje telo već leži nepokretno, ono postaje hladno i kruto, ali "ja", moja svest, nije uopšte pogodena. "Ja" sam dakle nezavisan od ovog obličja koje umire. "Ja" nisam ovo telo." Nakon izvesnog vremena, život se vratio u telo nalik lešu, ali je njegov stanovnik bio izmenjen. Ovo iskustvo donelo mu je uverenje da je njegovo istinsko Jastvo nezavisno od prolaznog obličja pogrešno nazvanog "ja".

Ubrzo nakon toga, on je napustio Maduru, ne pružajući nagoveštaja o svom odredištu, ostavljajući samo poruku svojoj porodici, molivši ih da ne brinu i da ga ne traže, i uveravajući ih da se otisnuo u časnu pustolovinu. Uzevši novac dovoljan jedino da plati deo puta, putovao je vozom i pešice do Tiruvanamalajja, opštine koja je najbliža Planini Arunachali. Potom je boravio u mnogobrojnim okolnim hramovima i svetilištima, odsekavši kosu i odbacivši brahminsku odeću kao znak svog odricanja od sveta. Niko ga nije poznao; sedeo je danima nesvestan svog tela, upijen u duboki samadhi i, isprva, novo duhovno buđenje, donelo je potpuno zanemarivanje njegove spoljašnje ličnosti. Beše gladan i omršaveo, hranivši se jedino ostacima hrane koju su mu donosili posetioci sažalivši se na mladog asketu, i ne govoreći ni reči u svom pridržavanju čutnje (moune), budući Veliki Rishi provodio je duge godine krajnje napornog života u podnožju svete Arunachale.

Dečakova slava je rasla. Sada mu je nuCeno obilje hrane, ali je on uzimao samo koliko mu je bilo potrebno da bi održao plamen svog fizičkog života. Njegova duhovnost bila je takva da mu niko ko je iole imao moć zapažanja nije mogao prići a da ne primeti njenu jedinstvenost.

Zatim su došli prvi učenici u ličnostima različitih swamija i obožavatelja. Th godina potpune Tišine on nam je ostavio svoja prva pisana učenja, upućena nekolicini vernih pratilaca koji su želeli njegova uputstva. U krajnje skoncentrisanom obliku, mladi Mudrac je dao svoje učenje svetu u dve male knjige pod naslovom - Ko sam ja? (Who Am I) i Duhovno uputstvo (Spiritual Instruction).

Ova faza strogo asketskog života u pećinama svetog brega Arunachale, završila se na neprekidne us•dne molbe njegovih pratilaca, te je on našao boravište u malom zaklonu na proplanku džungle u podnožju brega.

U međuvremenu, pronašli su ga njegova majka i njegov jedini preživeli mladi brat, budući upravnik ashrama, i molili su ga da se vrati kući. On je odbio, no kada je njegova majka izgubila kuću u kojoj se on rodio, i nije imala nikoga da je izdržava u njenim poodmaklim godinama, pristao je da ona živi u ashramu. Ona je kuvala, brinula se o njegovim pratiocima i posetiocima, i postala je njegov učenik. Veruje se da je ona pod njegovim vodstvom postigla samadhi.

Za Mudraca je počeo novi period života. Odasvud su dotazili hodočasnici i privrženici koji bi čuli za jedinstvenu Maharshijevu duhovnost. Ime mu je darovao jedan učeni pandit - Ganapati Sastri - koji je sedeo kraj njegovih stopala, salećući ga pitanjima. Iz odgovora koje je davao, u mladom svecu su

prepoznali Mudraca najvišeg reda, kako se u Indiji zovu, Rishiji, ili "proroci". Nakon objavljivanja knjige o Maharshijevom životu i učenju, Narasimhe Swamija, i nakon pojavljivanja Traganja u tajnoj Indiji, Pola Brantona (Search in Secret India, Paul Brunton), u Londonu, počeo je neprekidan priliv posetilaca iz celog sveta.

Njegovi razgovori sa hodočasnici iz cele zemlje, i njegovi odgovori na njihove probleme, postali su čuveni. Eminentni intelektualci sa Zapada, takođe su sedeli kraj njegovih stopala, a neke od njegovih uspomena, pojavile su se u podnožju Arunachale, objavljenoj na njegovu pedesetu godišnjicu.

Njegov brat preuzeo je vodenje poslova ashrama, i činio je to vrlo sposobno. No, Maharshi nikada nije mario za prolazne i nepostojane stvari. Sva njegova zemaljska imovina bila je bambusov štap, drvena posuda za vodu (kamandalu) i komad sukna oko bedara.

Pored dveju prethodno pomenutih knjižica, Maharshi je napisao nekoliko himni sa komentarima na sanskritu, tamilskom i telugu jeziku. One su prevedene na engleski, neke sa predgovorom eminentnih engleskih pisaca.

Celog svog života, Veliki Rishi je uvek bio dostupan svakom posetiocu. U njegovom prisustvu nije se činila nikakva razlika među kastama, koje se u Indiji tako kruto poštuju. Brahmini su sedeli sa paritama, muslimanima i zapadnjacima. Vidljivo prisustvo Duha-u-Čoveku ujedinilo je sav svet kraj njegovih stopala. On je bio uzvišen, daleko iznad svih nivoa ljudskog razumevanja. Ta neopipljiva atmosfera duhovnog mira odagnula je u njegovom prisustvu sve sumnje.

Pisac je kod njega došao u poslednjem periodu njegovog zemaljskog života, i veruje da je to najuzvišeniji period od svih. Kao što sunce zaranja u plamen sjaja svog zalaska, tako su Maharshijeve poslednje godine odražavate neopisivu lepotu njegovog ovaploćenja.

Video sam kako je taj čovek pokazao pobedu duha nad materijom. Njegove fizičke patnje, koje su trajale duže od godine dana, bile su u mojim očima raspeće. Za njega nije bito olakšanja u bolnici, mada je njegovo oboljenje bilo smrtonosno. Uvek je davao trajan darshan - radi nas. Uvek je sedeo pred nama i nikad ni jednim pokretom niti rečju nije pokazivao dubinu svoje patnje. Nije uzimao anestetike. Nije želeo lečenje. Pošto je znao šta se može očekivati od njegovog tela, njegova misao je uvek bila sa nama koji smo došli kod njega da tražimo olakšanje naših sopstvenih patnji, i on nikome nije uskratio svoj blagoslov. Njegova duhovna alhemija preobrazila je kruti materijalizam našeg srca u nešto čisto i plemenito.

U njegovom uzvišenom prisustvu, mi smo učili da živimo u večnosti, da se setimo svog izgubljenog nasleđa duha i blaženstva. Ponekad dok sam sedeo kraj njega upijajući nevidljivo zračenje Njegove svetlosti, ja sam meditirao: kome i kada mogu da se odužim za ovo blaženstvo? Ko je taj što odnosi teret i dug mog života? On je bezgrešan, nikada nije počinio zlo. Ali, šta je sa mnom, sa svima nama koji smo se okupili kraj njegovih stopala tražeći utehe i snage da podnesemo naše sitne neugodnosti? Njegovo telo, koje nije počinilo greha, podnosi patnju u prisustvu nas, koji smo zdravi uprkos našoj krivici.

Misteriozan glas pita: "Da li si spreman da preuzmeš odgovornost za To?" Nečujan odgovor je: "Da, ako ćeš ti uvek biti sa mnom." A u srcu se rada ubedenje da on jeste, i da će večno biti.

VII POGLAVLJE

Ispunjena želja

Pre mnogo godina, pod nebom jedne daleke zemlje u Evropi, u toku treće godine strahovitog požara prvog svetskog rata, jedan mladić u vojničkoj uniformi, sedeo je na peronu male željezničke stanice čekajući voz. On je trebao da ga odveze na liniju fronta, gde je tada besneo plamen bitke, plamen iz koga se toliko njih nikada nije vratilo. Prisiljen u ratnom vohoru da napusti porodicu i studije, on je sedeo tu, razmišljajući o sudbini koja ga čeka za nekoliko dana.

Bila je rana jesen, vreme kada plamene pruge "zvezda padalica" i meteori često presecaju nebo u mrkloj noći. On se setio tadašnjeg verovanja da "se želja koja se spontano izrekne u samom trenutku kada takva zvezda pada, uvek ispunjava."

Nesvesno, on je gledao u nebo sa čudnim iščekivanjem. Iznenada se između sjajnih zvezda pojavila blistava crvena linija. Mladićevo srce prošaputalo je jednu jedinu reč - "Ljubav".

Prošlo je mnogo godina. Ovaj trenutak "zvezde padalice" potpuno se izgubio iz njegovog sećanja. Želja od srca sasvim je zaboravljena u groznici i užurbanosti svetovnog života. Mladi sanjar, sada zreo čovek, prošao je kroz sva iskustva normalnog života: imao je prijatelje; voleo je, kako je verovao, žene; duboko je poštovao one koje je smatrao svojim pretpostavljenima. Međutim, svaki doživljaj doneo bi mu razočaranje. Na koncu svakog, uviđao je da još uvek nije našao istinsku ljubav, koja bi mu dala potpunost za kojom je on neprekidno nesvesno žudeo. U svakoj "ljubavi" je osećao neSkladnu notu, skrivenu sumnju, neku sitnu manu. Tako, nikad nije bio u stanju nikome da pokloni bez uzdržanosti jednu tako duboku privrženost i ljubav usred koje ne bi mogao da sanjari o jednoj još većoj i dubljoj.

Nečujan, a snažan glas uvek je u njegovom srcu šaputao: "Ovo nije to, ovo još nije to." Ali, istovremeno, u trenucima mira, on je bio siguran da negde, iza olujnog mora i oblačnog neba, postoji tajanstvena zemlja gde "sunce blaženstva nikad ne zalazi i gde se večni talasi bez pokreta ljuljaju na obalama ostrva zvanog ispunjenje."

VIII POGLAVLJE

Ljubav

"U mojem jastvu bez ljubavi stvorio si strast prema tebi, zato me nemoj napustiti, O, Ramana Arunachala!"

Parafraza Maharshijeve himne Trideset godina nakon toga, u dalekoj Indiji, hodočasnik je sedeo ispod bambusnog krova jednog ashrama, na drevnom mestu zvanom Tiruvanamalai. Bio je to isti onaj čovek koji je u svojoj mladosti, jedne mrkle noći, gledao u severno nebo čekajući na zvezde padalice, da bi ih pitao o svojoj sudbini. Prošlo je mnogo godina. Mnoga životna stanja su se izmenila, kao i mnoge granice država. Neke države su pale, dok su neke novostvorene u strahovitom preokretu dva velika rata. No, uprkos patnjama i pustošenju, svet nije rešio nijedan od svojih glavnih problemata, nije shvatio nijedan od razloga te dve strahovite nesreće. Mora jedne nove katastrofe, visila je nad glavama stanovnika ove nesrećne planete, koja, po Hindu svetim knjigama prolazi kroz "Kali-yugu", odnosno mračni period najdubljeg uranjanja u materiju.

No, ništa od svega ovog se nije osećalo u Maharshijevom ashramu. Tu je vladala sasvim drugačija atmosfera - nikakva brutalnost, grubost, ni nasilje spoljašnjeg sveta nije ovde imalo pristupa.

Nekadašnji mladi sanjar, sedeo je sad kraj stopala, licem u lice sa bićem koje je rešilo sve ljudske probleme. On se osvrtao na sve protekle godine svog života, nastojeći da načini konačno vrednovanje. Ispitivao je smisao svog cilja, odmeravao vrednost svojih prethodnih iskustava. I upravo su se pred njim otvarali novi pogledi. Sene starih veza i "ljubavi", ubrzano su prolazile pred njegovim očima i gubile se zauvek, u nemogućnosti da izdrže strahovitu probu Učiteljevog Prisustva. Kako su smešni sada izgledali njegovi raniji naponi da naše "harmoniju" među ljudima čija su stremljenja bila dijametralno suprotna u odnosu na njegova; u središtu sukoba sebičnih interesa i težnji, i nemilosrdnih nastojanja da se drugi iskoriste za svoj sopstveni cilj i zadovoljstvo.

Tragikomedija zemaljske ljubavi sada se pojavila u svojoj neprivlačnoj nagosti pred sudom njegove svesti.

S druge strane, nova vizija je zakoračila u hram njegove duše upravo ispražnjene od varalica; jedan blistavi ideal, nepodmitljiv, čist, lišen svake mrlje sebičnosti, sijajući duhovnom lepotom i nezavisan od svih prolaznih fizičkih oblika. Tu više nije bilo mogućnosti razočarenja, trvenja i nerazumevanja.

Tek sada hodočasnik shvata značenje svoje sopstvene želje, čije je ispunjenje obećala, u proleće njegovog života, zvezda padalica. On je bez suzdržanosti prihvatio ovo obećanje, znajući da je njegovo ostvarenje prekretnica u njegovom životu. Sad je još jasnije video da novi put vodi u beskonačnost. No, sada više nije bilo straha. Beskonačnost je život, a sve što je konačno pripada kraljevstvu smrti.

Maharshi poseduje čudnovatu moć da u srcu svakog čoveka probudi ljubav prema sebi; ta predanost uzdiže njegove učenike, podižući stupanj njihovog života u nesagledivoj meri, omogućujući im dodir sa najčistijim oblikom ove moćne energije koja je možda stvaralac univerzuma. Ljubav i obožavanje sveca ne poseduju nijednu od ružnih osobina obične ljubavi, kao što su ljubomora, posesivnost, isključivost, podleganje čarima spoljašnje pojave, neizvesnost i obmanjivost i konačno, ali ne i najbeznačajnije, bol odvojenosti od objekta ljubavi. Ljubav i obožavanje Učitelja ne traže ništa zauzvrat. One jedino traže od nas čar naše potpune predaje Učitelju, stapanje sa savršenim i sveprožimajućim objektom.

Onaj ko spozna istinsku veličinu Mudraca, shvata da mora da odbaci svoju personalnost i da je više ne smatra osnovom svoje egzistencije. On mora da prevaziđe ograničenja svog mentalno-emocionalnog jastva ukoliko želi da postigne jedinstvo sa objektom svoje ljubavi, tako da ove reči imaju sasvim drugo značenje od smisla koji im se obično pripisuje. On istinsku lepotu Učitelja može spoznati jedino stupajući se u kraljevstvo Njegovog Jastva. Ono što na fizičkom planu vidimo od Učitelja samo je senka onog što on odista jeste. Ali, oni čto su bili u njegovom prisustvu znaju koliko je moćan već sam taj odraz.

Desilo se jedno tragično veče u ashramu. Maharshijevo zdravstveno stanje se iznenada pogoršalo i mogla se, na prvi pogled, uočiti velika iscrpljenost na njegovom licu i slabost celog tela. Za vreme uobičajenog recitovanja Veda, njegova glava je bespomoćno klonula sve niže, iako je on, tu i tamo, uz vidljiv napor, pokušavao da zauzme uobičajeni meditativni položaj. Malo pre šest sati uveče, kad je sala hrama bila gotovo prazna, osim male grupe njegovih najbližih pratilaca i učenika, iznenada smo ugledali velike mrlje krvi na zavoju koji je pokrivao njegovu ruku čak i na belim jastucima koji su je podupirali. Mladi indijski pratoci su se užasnuli. Jedan od njih je otrčao do lekara koji je stanovao u blizini, koji je svakog dana previjao ranu u malom dispanzeru ashrama.

Mrtva tišina je pala na sve. Neke žene su plakale; lica ljudi bila su ozbiljna i duboko uznemirena. No, Maharshi, sam, izgledao je potpuno ravnodušan prema svemu ovom. Gledao je na svoju ruku sa čudnim izrazom, kao da je mirno kontemplirao o nekoj stvari koja je potpuno strana, ili je bez ikakve veze sa njime. A onda se nasmešio, pokazujući nam svojim jedinstvenim, blagim pokretom umrljani jastuk kao da nas moli da mu oprostimo za tu nezgodu. Ono što su ljudi oko njega osećali kao ledeni dah smrti, nije ostavljalo utisaka na njega.

Svi koji smo tamo sedeli kraj njegovih stopala bili smo sjedinjeni u istom spontanom impulsu, i savršeno smo se razumevali u tom tragičnom trenutku, bez potrebe za rečju, pa ni za pogledom. Svako od nas bi rado dao svu svoju krv u zamenu za onu koju je izgubio Učitelj, kada bi to samo moglo da odloži blisku katastrofu.

Lekar je stigao, bez daha; bio je to malo stariji indijski gospodin koji je izgledao nešto poput Malajca. Počeo je sa previjanjem ruke, pozivajući Maharshija da napusti salu ranije s obzirom na ovaj događaj, koji je ukazivao na pogoršanje njegovog stanja. Ali, svetac je odbio svojim tipičnim ljubaznim gestom. Pogledao je ljude koji su se okupili i još jednom je veličanstven osmeh obasjao njegovo lice. Moglo bi se reći da je želeo da se iskupi za bol koju je video u našim srcima, koja su, što je sasvim sigurno, bila otvorena njegovom pogledu.

Nikada nisam video, a besumnje neću ni videti ni na jednom drugom licu, jedan tako neopisiv, čudesan osmeh kao u Maharshija. Čistota bez ijedne mrlje, ljubav za sve, i mudro razumevanje našeg nesavršenstva i nedostataka, sve je to, i još mnogo više, sadržao njegov osmeh, nešto što nijedna reč ne može saopštiti. Transcendentna lepota koja se odražava u fizičkom obličju? Jedino će shvatiti oni što su videli.

Razmišljao sam: taj okean ljubavi, ta snaga obožavanja što je upravljena prema svecu, zar ne bi mogle da imaju težine pred Proviđenjem, ne bi li mogle da odlože tragični događaj; tragičan, naravno, jedino za nas.

U samom tom trenutku, instinktivno sam podigao glavu. Našao sam odgovor duboko u očima sveca i odahnuo sam, tišina je ponovo uspostavljena u mom srcu kad sam blago prošaptao "O gospode, pravedna su sva dela tvoja."

Danas čitam pasus koji umnogome osvetljava misterioznu bolest Maharshijevu, tako neshvatljivu za njegove obožavatelje:

Kada prosečna osoba pati za svojim sabratom, on to naziva saosećanjem. Čuveni suvremeni yogi - Sri Yogananda Paramahansa, opisuje ovo kao "metafizički prouzrokovanu bolest". Dve godine pre svoje smrti, Yogananda je bolovao od ove vrste bolesti koja je, po njegovim učenicima, bila posledica "otplačivanja" nekog fizičkog i spiritualnog bremena njegovih prijatelja i učenika, u njegovom sopstvenom telu. U svojoj autobiografiji, Yogananda objašnjava ovu pojavu na sledeći način: "Najnaprednijim yogijima poznat je metafizički metod fizičkog prenošenja oboljenja. Snažan čovek može pomoći slabijem pomažući mu da nosi svoj težak teret; spiritualni nadčovek može da umanjiti fizički i mentalni teret svojih učenika time što sa njima deli karmu njihovih prošlih dela. Kao što bogat čovek izgubi od svog novca kad isplati velik dug svog rasipnog sina koji je tako spasen kobnih posledica svoje sopstvene ludosti, tako Učitelj voljno žrtvuje deo svog telesnog blagostanja da olakša patnju svojih učenika."

IX POGLAVLJE

Moj put do Maharshija

Obično je rdav plan oživeti prošlost tamo gde se ona dodiruje sa našom ličnošću; međutim, u pregledanju mog sadašnjeg dnevnika, javilo mi se pitanje: "Zašto sam, pre nego što sam sreo Maharshija, smatrao sva moja prethodna iskustva u okultizmu neuspehom?"

Sa mojih 25 godina, pažnju mi je privukla teosofija. Njene milozvučne i logičke teorije godile su mom razumu, kao i besprekorni stil gospode Bisen (Mrs. Besant) i gospodina Lidbitera (Mr. Leadbeater). Neko vreme sam se dopisivao sa oboje. A potom, nisam mogao a da ne primetim iskrenost i idealizam prvog predsednika T.D. - puk. Olkota (Col. Olcott) - i misterioznu i snažnu ličnost Madam Blavatsky. Pored teorija, bilo je i nagoveštaja o razvijanju nad fizičkih sposobnosti koje su pritajene u nama. Počeo sam da vežbam koncentraciju i meditaciju po tada novoobjavljenoj knjizi Ernesta Vuda (Wood). Nakon nekoliko godina prilično bezuspešnih napora, moj entuzijazam je počeo da se gubi. Pomenute vežbe se nisu pokazale mnogo delotvorne. Među teosofima nisam mogao da nadem nikog ko bi zaista znao i mogao da me savetuje nezavisno od štampanih knjiga. Njihovi Učitelji nisu bili dostupni, i izgledali su više kao mit. Izgledalo je da su samo Madam Blavatsky i puk. Olkot (Olcott) imali povlasticu da se susreću sa njima u fizičkom obliku. Na moje ispitivanje kasne 1926., gos. Bisen (Besan) mi je napisala sledeće: "Istina je da su nakon smrti puk. Olkota (Olcott) 1907., Učitelji prestali sa svojim neposrednim vodenjem T.D.-a, ali su ga nedavno, 1925. ponovo preuzeli."

Isprva je razvijanje nadfizičkih moći bilo zanimljivo: ono je pobudilo moju radoznalost. Kasnije sam shvatio da su one, pošto su zasnovane na promenljivom fizičkom biću, podložne tokovima uma, i da stoga predstavljaju čorsokak - daleko od vrhunskog cilja.

Onda je došlo proučavanje hermetizma koji je zasnovan na jednoj drevnoj egipatskoj tradiciji i koristi se simbolikom Tarota kao jednim od svojih glavnih odlika. Budući da sam posedovao matematički duh, veze i odnosi između brojeva i Tarota, privukli su moju pažnju. Elifas Levi i Dr. Papus postali su privremeno moji intelektualni učitelji. Postao sam zaokupljen glomaznim procesom stvaranja novih misli i ideja radeći sa špilom Tarot karata. Održavao sam sastanke u javnosti sa članovima različitih okutnih društava. Bio sam ushićen gledajući pažljiva lica mojih slušalaca koji su očigledno pratili moje koncepcije i izračunavanja uz pomoć crteža na velikoj tabli iza moje stolice.

Zatim još jedan korak - sledeći susret je bio posvećen drevnoj Kabali. Kad sam završio, tabla je bila prekrivena hebrejskim slovima, mističnim trouglovima i crtežima. Predavanje se okončalo bučnim aplauzom.

U publici sam ugledao jednog prijatelja - generala u penziji. On je tada bio predsednik jednog metafizičkog društva, i veoma srdačan čovek. Rekao mi je kasnije: "Tvoja predavanja su veoma interesantna i sala je uvek puna. Cinjenica da publika očigledno ne razume ni deset posto materije, očevidno ne predstavlja prepreku uspehu izlaganja." Te reči su mi dale dosta materijala za razmišljanje, i kao posledica toga, prestao sam sa javnim predavanjima. Shvatio sam da devedesetdevet posto ljudi dolazi samo da čuje o nečem misterioznom, nadajući se da će to uneti nešto draži u njihove živote.

Moje aktivnosti sa hermetičkim okultizmom okončane su nakon izvođenja magijskog rituala po uputstvima Elifas Levia i Dr. Papusa. Nas trojica smo se pripremali dvadesetjedan dan. Za to smo izabrali kulu jednog gotovo srušenog zamka na jednom udaljenom mestu. Rezultati su bili slabi u odnosu na rad i utrošeno vreme. Istina je, uspeli smo da prizovemo neke utvare (duhove ili elementale) u dimu insensa i nekog naročitog sušenog bilja; i postignemo neke čujne fenomeni i mirisne efekte. No, ja sam bio razočaran. Rezultate nije bilo moguće naučno proveriti i nisu davali osnove za nedvosmislen zaključak. Čak su i sami utisci različito izgledali svakom od nas. Postepeno sam napustio čitav posao sa ceremonijalnom magijom.

Predmet mog sledećeg proučavanja bila je jedna veoma zanimljiva knjiga Dr.Brandlera Prahta (Pracht), nemačkog okultiste. Njegov metod je bio jasan i određen. On je preporučivao mnoge korisne vežbe za kontrolu misli i, sledstveno time, celokupne ličnosti. Njihova namena je bila postizanje moći i sposobnosti:

1. Da se um koncentriše na samo jednu stvar bez odstupanja ili međuprostora.
2. Voljno zaustaviti čitav proces mišljenja za deset minuta bez prekida.

Bilo je, naravno, mnogo drugih instrukcija koje se ovde ne mogu opisati. Čudnovato, on je očekivao od pojedinca da dostigne stupanj "mladog učitelja" za oko šest meseci. No, ja sam proveo mnogo više vremena od ovog u nameri da zadobijem obe vrste koncentracije samo tri minuta.

Period hermetizma, magije i Dr. Brandlera Prahta, našao se iza mene. Posetio sam Francusku. U Parizu je bilo sedište Udruženja Spiritualnih Društava (Amities Spirituelles) Francuske, koje je osnovao Pol Sedir (Paul Sedir), dvadeset godina čuven kao okukist i mistik. Njegova najmisterioznija knjiga - Inicijacije ostavila je dobar utisak na mene. Iskreno je pisao o svom Učitelju, a kasnije o svojim ličnim iskustvima sa takozvanim "Učiteljem Učitelja", čije se samo ime nikad nije usudivao izgovoriti. Ova organizacija, pošto je bila polutajna; zastupala je najuzvišenije i najčistije ideje za koje sam tada znao. Međutim, Paul Sedir je u to vreme (1935) bio već trinaest godina mrtav. Zbog toga sam tražio Velikog Učitelja koga je on opisao, no nisam bio u mogućnosti da ga sretnem. Konačno sam našao neke stare članove koji su poznavali Sedira i koji su mi mogli pokazati put. To je bio težak zadatak, pošto zapadni Učitelji namerno primenjuju politiku drugačiju od njihove istočne braće. Oni više vole da budu i ostanu potpuno nepoznati za svakog osim za svoje istinske učenike, a njihove nepovredive norme su veoma visoke. Izuzetno je teško stići do ovih velikih bića, i mora se položiti zakletva o čuvanju tajne o kojoj se čuti do kraja života. Zato vam ne mogu reći ništa više.

Desio se jedan događaj koji možda zavređuje da se opiše. U našem gradu je živio biskup koga su ljudi opisivali kao sveca. Bio je istinski asketa. Ljudi svih veroispovesti, dolazili su kod njega po blagoslov za koji se govorilo da je veoma delofiroran. Ja sam morao da napustim svoje studije na univerzitetu i stupim u vojnu službu, pošto je to bio period prvog svetskog rata kada sam imao devetnaest godina. Moja majka je bila oduševljena teosof i posedovala je profinjen religiozni osećaj. No, kao što je bilo prirodno za moj uzrast, zanimao me je jedino sport i učenje. Jednog dana majka mi je rekla: "Sine moj, ti ideš u rat. Ja ne znam da li će mi Svemoćni podariti milosti da te opet vidim. Sutra ću te odvesti do našeg svetog biskupa. On će ti dati svoj sveti blagoslov."

Nerad, kakav sam bio, nisam mogao da odbijem majčinu želju. Tako, sveštenik nas je sledećeg poslepodneva uveo u jednu skromnu sobu sa samo nekoliko drvenih stolica i raspećem na zidu. Biskup je ušao. Ugledao sam mršavog čoveka u svojim četrdesetim u jednostavnoj monaškoj odeći. Njegove ruke su bile sastavljene na grudima, a glava mu je bila malo pognuta. Čudan ten mršavog lica, poput voska, bio je uokviren dugom cmom kosom koja je padala na ramena. Kad se približio, video sam njegove oči, crne, i ispunjene čudnim, btanim sjajem. One su bile toliko različite od očiju svakog drugog ljudskog bića, da sam bio dirnut njihovim tajanstvenim izrazom mira, snage i mudrosti. Na sreću, suzdržao sam se od svakog konvencionalnog pozdravljanja. Činilo se kao da nisam mogao da govorim. No, biskup se nežno nasmešio i rekao dubokim glasom: "Dobro je, mladiću, što si došao ovamo." Onda je podigao ruke iznad moje glave i načinio veliki znak krsta. Spontano sam poljubio njegovu mršavu ruku. To je bilo sve. Izlazeći iz sobe čuo sam reči koje je izgovorio mojoj majci, koja je još uvek bila ispred njega: "Idite s mirom. Sve će biti dobro sa dečkom."

Setio sam se ponovo tog trenutka kad sam prvi put seo kraj Maharshijevih stopala, ubrzo nakon što sam stigao u ashram. Takođe sam se setio kao u snu, da sa kršteno ime biskupa podudaralo sa imenom nepoznatog učitelja koga sam mnogo godina kasnije pokušavao da pronadem u Parizu.

Uskoro nakon moje posete Francuskoj, porodični život, a kasnije drugi svetski rat, uveli su me u period tame. Zaboravio sam sva moja prethodna nastojanja. Tek u proleće 1945., jedna starija dama, sa kojom sam povremeno razgovarao o teosofiji, pozajmila mi je "Traganje u tajnoj Indiji" Pola Brantona. Doslovno me je naterala da uzmem knjigu, pošto ja nikako nisam hteo da je čitam; međutim, dva poslednja poglavlja, gde autor opisuje svoju posetu Maharshiju, bila su presudna. Konačno sam našao svog pravog Učitelja.

Ova sigurnost je došla sama od sebe i nije ostavljala mesta sumnji. I tada sam shvatio zašto je sve moje prethodno traganje bilo zaludno. Okultni putevi koje sam prethodno pomenuo bili su samo slepi putevi. Mogli su da mi daju neku pomoć, ali nije bilo vizije istinskog cilja. Stoga, neizbežno, bili su neuspešni. Te vežbe, koncentracije i kontrolisanje daha samo su oduzimale vreme i energiju. Prekrivale su cilj koji nisam mogao da vidim od njihove senke.

Na putu na koji nam ukazuje Veliki Rishi cilj se vidi već na prvom koraku. To je produhovljenje čoveka. Snaga duha je neograničena. Tu mi je bilo jasno zašto vichara (samo-ispitivanje) može da zameni dugotrajno praktikovanje okultnih vežbi. Sve za čega sam se prethodno borio - koncentracija,

meditacija, kontrola daha i tela, jasno viđenje stvarnosti, mir i blaženstvo - sve je to sada došlo samo po sebi, kao što plod kada sazri padne sa drveta.

Zatim sam počeo da radim sa vicharom kao što je opisano u XIV poglavlju. Prvi koraci su uvek najteži. Sada se smejem tim teškoćama na koje sam naišao krenuvši na Direktan Put, ali je to onda bio gotovo neko unutrašnje vatreno krštenje. A, nije ni čudo, pošto se i;itav unutrašnji svet čoveka mora promeniti i savladati njegov um. Tragedija je bila u tome što sam ja znao da se to mora učiniti, a nisam tada znao pred "kime", moj prethodni "gospod" um - mora da kapitulira. U meni je postojala praznina kada bih pokušao da iz svoje svesti isključim proces mišljenja. Ta praznina nije bila ugodna, čak je donosila i strah. Osećaj je bio sličan onom koji ima planinar koji, dostižući viša područja, oseća da nema dovoljno vazduha da diše i da se guši. Tako sam ja zaključio da su mi potrebni bolji uslovi i više mogućnosti za meditaciju i vicharu.

Znao sam već odavno da ukoliko nekoliko dana intenzivno mislimo o izvesnoj stvari, u određeno vreme, otkrivamo da joj se naše misli vraćaju u isti sat, pa čak i minut. To nam pomaže da nam meditacija bude lakša i detofirnija, i uštedi nam mnogo napora. Odlučio sam da se koristim ovim sredstvom i da pronadem pogodnije uslove za učenje.

Jedan moj prijatelj iz Pariza, rimokatolički sveštenik, obrazovan stariji čovek sa kojim sam se povremeno dopisivao, znao je za moja nastojanja i nije, ni na koji način, pokušavao da me odvraća od njih. Pisao sam mu govoreći da želim da nadem mesto na kome bih živio nekoliko meseci i gde bi mirna meditacija bila moguća. On je ljubazno preporučio svoj manastir. Bilo ko, rekao je, ko je rimokatolik i oseća potrebu za duhovnom koncentracijom, može da ode tamo na neko vreme, učestvuje u jednostavnom životu njegovih stanovnika i stekne dobrobit zavisno od sopstvene unutrašnje mogućnosti. Intuitivno sam osećao da je to ono što sam tražio.

Za nekoliko nedelja sredio sam svoje poslove. Dovedi su me pred Igumana i primljen sam na privremeni boravak. S moje strane nije bilo nikakvih obaveza i ja sam mu iskreno rekao da razmišljam o odlasku iz Evrope za nekoliko meseci, u jednu zemlju na Južnoj polulopti. No, rečeno mi je da je otac N., moj prijatelj, preneo već sve detalje o meni i da je sve u redu.

Dali su mi ugodnu sobu u prostranoj zgradi koja je bila manastir u srcu Pariza. Jedan drugi sveštenik me je posetio i pitao me koje knjige bih voleo da čitam. Na veoma blag način, sugerisao mi je studiju o Imitaciji Hrista Tomasa a Kempisa. Bilo mu je neizmerno drago kad sam mu rekao da je to upravo knjiga koju sam želeo da tražim. On ju je slučajno, imao sa sobom u džepu svoje mantije.

Tokom prvih nedelja, ostavili su me sasvim samog. Po svojoj zamisli, upustio sam se u jednostavan manastirski život koji se pokazao pogodnim za moj cilj. Ujutro pre doručka, išao sam u galeriju na prvom spratu kapele. Ona se protezala oko unutrašnjosti crkve i u njoj je bila stolica i mnogo malih oltara gde su sveštenici svako jutro molili. Kasnije sam počeo da posećujem to tiho i mirno mesto kada god sam želeo da meditiram. Nakon doručka sam proučavao u svojoj sobi sve što sam dobijao kao poseban program za taj dan. Posle ručka sam ponekad odlazio u šetnju i posećivao brojna čuvena mesta grada.

Uz to, nastojao sam da vežbam svoj um, da vladam njime u grozničavom životu ovoga velikog grada; objašnjenje ove metode, naći ćete u XIV poglavlju.

Ponekad bih, kada zora svane, još uvek sedeo na svojoj stolici u polumračnoj galeriji kapele, utonuo u meditaciju. Jedan od sveštenika, član osoblja u manastiru, videvši me kako nepokretno sedim satima, posetio me je jednom u mojoj sobi i upitao da li bi tako duge i očigledno intenzivne meditacije mogle da naruše moje zdravlje. Naše telo je krhki instrument, rekao je dobri starac, i, ukoliko ga ozledimo, smanjiće se naša sposobnost da služimo Gospoda. Naravno, uverio sam ga da znam šta radim i koliko moje telo može da izdrži, ali sam mu se iskreno zahvalio što je brinuo o meni.

Posetio sam sva različita odeljenja ove velike zajednice, odvojene od spoljašnjeg sveta visokim zidovima. Razgovarao sam sa kuvarima i slugama, sa baštovanima i krojačima. Svi su bili braća Reda i svaki je imao svoj posao. Ujutro bi pomagali sveštenicima na misi, a tokom dana bi prekidalili svoje poslove u određeno vreme radi kratke molfire.

Većinom su to bili jednostavni ljudi, pobožni i prijateljski raspoloženi, i živeli su tu od svoje mladosti. Ponekad bi ih premeštali u druge manastire u zemlji. Sve su to prihvatili bez pitanja. Tu sam shvatio značenje "odricanja od svoje sopstvene volje" i njegovo mesto u duhovnom napredovanju. To je bio samo jedan drugi oblik gušenja starog neprijatelja, takozvanog ega. Ovaj oblik i metod je najbolji za

jednostavne i manje obrazovane ljude, iz čijih redova dolazi većina Braće ovih katoličkih religioznih redova.

Kada bih im postavio pitanje šta smatraju boljim - molitve ili rad za zajednicu - rekli bi mi jednostavno da je njihov posao samo drugi oblik molitve.

Tri godine kasnije, u Indiji, dali su mi pamflet koji je napisao jedan čuveni indijski svetac i yogi, visoko obrazovan čovek koji je imao ashram na Himalajama. Naslov je bio: "Rad je služba. Posvetimo ga Bogu."

Tu sam shvatio sve nevidljive veze što vežu ove ljude koji se bore za Najvišeg. Svanulo mi je ovde, u jednom od duhovnih centara Zapada, zašto nisam osećao nesklad držeći se Puta koji se zasniva na istočnim metodima, u hramu posvećenom jednom drugom velikom Učitelju, za koga sam uvek osećao najdublje poštovanje i ljubav.

Otprilike u to vreme, došao sam u kontakt sa upraviteljem Ramakrishnine Misije u Parizu, sa eminentnim swamijem S., koga mi je Sri Maharshijev ashram preporučio da posetim. On je uvek bio veoma zauzet, no, kada mu je pokazano moje pismo iz Tiruvanamalaja, odmah mi je omogućio razgovor.

Za vreme našeg razgovora, rekao je: "Sri Maharshi je tvoj duhovni Učitelj, tvoj guru. Traži od njega pomoć i ona će ti biti podarena." Takođe, ukazujući mi na izlaz iz nekih unutrašnjih poteškoća koje sam mu priznao, dao mi je kratku mantru koja bi me držala u dodiru sa Velikim Rishijem, koga, naravno, još nisam video. Ona je bila ponavljanje "Om, Ramana, Om."

Meseci su prolazili i moja vichara se učvrstila, no, to još uvek nije bila živa vitalna vichara koja preobražava čitavog čoveka, kakvom je postala kasnije u Južnoj Americi. Ali, čak se ni ona nije mogla porediti sa svetlošću koja ju je obasjala kad sam bio u prisustvu samog Učitelja Maharshija. I zato ja kažem da veliko biće koje nam je dalo ovo čudesno sredstvo, u obliku koji odgovara našoj epohi - Samo-ispitivanje ili vicharu - postaje naš voljeni Učitelj i Gospod našeg života.

On se već utopio u beskrajni okean života, koji je univerzalna Stvarnost, Duh i čisto Biće.

Šta bi drugo mogla da bude sudbina sviju nas, tvoja i moja, koji smo odista potočići koji traže isti okean - naš večiti dom blaženstva?

X POGLAVLJE

"Kao što mešanjem sa vodom..."

"Kao što mešanjem sa vodom i trenjem sandalovo drvo odaje izvrstan miris odstranjujući sve loše mirise, tako se božanska težnja počinje ispoljavati kada se spoljašnja želja spere."

Iz Sri Sankaracharijine Viveka-Chudamani Danas sam.se, za vreme meditacije, setio ovih reči Sri Sankaracharije, najvećeg filozofa i duhovnog učitelja u Indiji poslednjih 2.000 godina.

Modifikacije u mojoj svesti su sada tako brze i neprimetne da um nije u stanju da ih registruje kada se pojave. Mogao sam da zapišem samo nekoliko najznačajnijih, odmah nakon što su se desile. Jedna od njih, verovatno sa najviše značenja, bila je ova: iako još uvek ne mogu da ostanem u kontemplaciji tokom celog dana - to je očigledno - ipak, mogu da joj se vratim bez ikakvog napora čim čujem Maharshijeve reči, pročitam nešto što je pisao, pa čak ono što su pisali drugi Učitelji koji se bave duhovnim životom. Zasad je to uglavnom slučajno, no znam da ću uskoro biti u stanju da po volji udem u to stanje. Kada je put jednom otvoren, čovek ga više ne može zaboraviti, niti napustiti. U prisustvu sveca umom zavlada tišina i ne usuduje se da se upusti u uobičajeno beskrajno postavljanje pitanja.

Taj slepi egoistički element gubi svoju moć i čar u prisustvu Onoga koji ga nadvladava i otkriva njegov pravi izvor. Maharshi jasno kaže:

"Um je sačinjen od misli. Prestani da misliš i pokaži mi gde je onda um?"

Iskustvo potvrđuje da ništa ne preostaje nakon što se sve misli odbace iz onog što nazivamo "umom". No, život tu ne prestaje, kako su, na nesreću, mnogi ljudi skloni da veruju. Naprotiv, on se manifestuje sa više snage i intenziteta, mada mnogo suptilnije. Dobro se sećam onih vremena kad nisam mogao da zamislim da neko može da postoji, a da ne misli. Maharshi kaže:

"Najvažniji način unapređenja uma je da se prestane misliti. Stalno razmišljanje je uzrok usijane glave."

U čemu se sastoji praktična poteškoća u postizanju ove kontrole? Ona leži u činjenici da, za neuvežbane ljude, sam proces mišljenja sam po sebi poseduje čar kojoj nije lako doleteti.

Neprekidno unutrašnje postavljanje Maharshijevog pitanja: "Ko sam ja?" (koje se takođe zove "Ispitivanje", na sanskritu "vichara") stišava buntovnički um. Takođe je vidljivo da prihvatanje aksioma: "Niko nikada nije bio u mogućnosti da istinu otkrije mišljenjem, niti da dođe do ma kog određenog otkrića na duhovnom području putem aktivnosti uma", vichara uništava i samo interesovanje za proces mišljenja. A kada naše interesovanje oslabi, nismo daleko od pobede.

Koliko više postajemo nezavisni od našeg uma, prisiljavajući ga po svojoj volji na tišinu, tim bolji sluga on postaje, i toliko je korisnije njegovo delovanje koje nam pruža u krugu svoje delatnosti. Mnogi ljudi u neznanju, kad čuju za potrebu za "prevazilaženjem uma" ili čak za njegovo "ubijanje", zamišljaju da bi jedna takva akcija imala za posledicu neku vrstu tuposti ili uspavanosti, zbog koga bi čovek bio nesposoban da reši obične svakodnevne probleme na fizičkom planu. Ali, zapamtimo: "Um je dobar sluga ali surov gospodar."

Čini se da "prevazilaženje ograničenja uma", koje se u praksi svodi na prenos svesti na transcendentni duhovni nivo, nije moguće za sve i svakog. Možda će neko ćuti za proces i metode njegove primene, ali neće obavezno i razumeti, a još manje biti sklon da prati date smernice. Sreo sam mnoge ljude, sasvim inteligentne u uobičajenom smislu te reči, za koje je bilo potpuno nemoguće da zamisle takvu mogućnost, ili da, bar teoretski, shvate sam problem; upravo kao što nismo u stanju da opažamo ultraljubičaste zrake. Sav njihov život bio je usredsređen na fizički plan, i samo u njegovom okviru su mogli da vide svoj smisao. Sam pojam drugih mogućnosti, za njih nije postojao. Naravno, ovi problemi, kao ni ova knjiga, nisu namenjeni tom tipu ljudi.

Jedan stariji brahmin, koji sedi blizu mene, recituje "Gajatri", najdrevniju mantru Arijske rase, koja je njegova formula dnevne meditacije. Ulazim u vibraciju i mentalno ponavljam sa njime:

"Daj nam da meditiramo o sjaju ONOGA koji je stvorio ovaj univerzum. Neka on prosvetli naš um."

XI POGLAVLJE

U ashramu

Pisati o ljudima koji su još živi je osetljiv zadatak. Zato će ovaj deo mog dnevnika biti ograničen na opšta opažanja. Za vreme mog boravka u ashramu, među zapadnjacima koji su bili prisutni, bilo je troje Amerikanca, dve dame i jedan gospodin; jedan Englez koji je živeo u krugu ashrama već četrnaest godina; jedna engleska dama koja je stigla ubrzo posie mene; nekoliko Francuza, jedan Jevrejin, dva Poljaka i jedan Namac. Sa malo izuzetaka, moje vreme je bilo potpuno ispunjeno mojim sopstvenim problemima i Maharshijem. Nisam želeo da se uključim u bilo kakav društveni život. Glavno mesto susreta je bio hol ashrama i, naravno, hram u kome je Maharshi provodio najveći deo svog vremena dajući darshan.

Među Indijama meni su bili najinteresantniji swamiji, obožavatelji po "profesiji". Neki su bili veoma inteligentni i odista odani ljudi. Uveče bih viđao neke od njih kako sede kod obližnjih svetilišta dajući uputstva seljacima iz grada i obližnjih sela. Gorela su svetla na kamenim oftarima, dok su swamiji sedeli na stepenicama, recitujući svete spise i pevajući himne.

Bio je tu i jedan muslimanski naučnik, profesor jednog indijskog Univerziteta, sa kojim sam ćaskao mnogo puta. Takođe sam vodio česte prijateljske razgovore sa upravnikom pošte ashrama. Odgovarao mi je njegov detinjasti i ljubazni pristup, kao i njegova bezgranična odanost svom velikom zemljaku, našem voljenom Bhagavanu. Bojao sam se da će mu moja korespondencija zadati mnogo nepritika, ali je on svoje dužnosti poštara obavljao umešno i sa dobrom voljom.

Brojni brahmini i inteligencija iz svih delova Indije koji su bez prekida pristizali, održavali su stalan broj posetilaca u Tiruvanamalai. Predstavnici visokih indijskih krugova, Raja i Maharaja sa svojim porodicama, takođe su bili česti gosti. Neki su imali evropske žene u lepim i skupim sarijima. Prinčevi imaju poseban hotel nekoliko stotina jardi od kruga. Oni poklanjaju skupocene darove ashramu i mnogo su doprineli njegovoj izgradnji.

Nema razlike između klasa indijskog društva u prisustvu Maharshija, ali osoblje obezbeđuje mesta blizu Maharshija za indijske Prinčeve pošto oni dolaze samo na jedan ili dva dana.

Ashram poseduje dobro organizovanu knjižaru sa svojim izdanjima. No, sve su te stvari neznatni detalji koji me ne zanimaju mnogo. Učitelj je sunce, a sve ostalo se oko njega okreće.

XII POGLAVLJE

Maharshijeva učenja

Čudno je kako smo prisiljeni da prepoznamo dve očigledno kontradiktorne činjenice. Učenja Velikog Rishija Indije u suštini su stara isto koliko i prvi tragovi filozofske misli, no, ipak, ona otvaraju jedan nov svet duhovnog postignuća.

Na vratima drevnih inicijacijskih hramova Grčke, bilo je upisano "Gnothi Seauton" - "Spoznavaj Sebe". Platon je ponavljao "Spoznavaj sebe i spoznaćete svet i Bogove." Maharshijevo Samo-ispitivanje - misteriozna vichara - govori isto. Ona je kamen temeljac njegove poruke savremenom svetu. Pitamo se u čemu leži snaga te poruke, kad je ta činjenica poznata već hiljadama godina. Rešenje se nalazi u odgovoru na jedno drugo pitanje:

Ko nam je dao to učenje i Kada?

Maharshi je savremeni Mudrac, i on sam predstavlja živi dokaz istine koju je doneo iz svog sopstvenog područja duhovnog iskustva. Vicharu je otkrio kada ništa nije znao o religioznoj filozofiji. Kao dečak od svojih šesnaest godina, utopljen u transcendentno stanje samadhija, on je postigao spoznaju Jastva - konačne Istine - bez ičije pomoći. Za njega nije bilo sumnje u Istinu, pošto je on sam postao tom Istinom.

Pisac i pesnik, Grent Daf (Grant Duff, Douglas Ainslie) u svom izveštaju "Najveći događaj u mom životu" u Suveniru Zlatnog jubileja (koga je objavio Ramanashramam u Tiruvanamalaju), govori o upečatljivom dejstvu koje je osećao kad je prvi put video Sri Maharshija. On je pisao: "Prvi put sam video Maharshija, međutim, u trenutku kad me je pogledao osetio sam da je on Istina i Svetlost."

Taj doživljaj ni po čemu nije bio isključivo njegov. Mnogi drugi su ga osetili sa ubedljivom izvesnošću u duši. U tome leži najveća misterija istinske spoznaje Boga - Istine. Pošto tada čovek postaje jedno s Njim, u isto vreme, dešava se još jedno čudo - čovek je tada najbliži svim ostalim ljudima.

Teško je iskazati uzvičeno. Ja sam samo tri puta govorio sa Učiteljem, svaki put samo nekoliko minuta. Nije bilo potrebno više. Govor bi bio previše nezgrapčan i neumestan. U mom poslednjem razgovoru s njim (vidi poglavlje "Zbogom") čitalac će videti da sam se intuitivno držao ćutnje.

Kada je Gandhi poslao predsednika indijske Republike, Sri Rajendru Prashada, da traži poruku od Sri Maharshija, ovaj mu je rekao: "Koja je korist od reči, kada srce govori srcu?" I kurir se vraćao svom Učitelju, Mahatmi Gandhiju, koji je bio zadovoljan odgovorom Velikog Rishija.

Dakle, Samo-ispitivanje - "Ko sam ja?" - uvek je bila osnova svih Maharshijevih učenja. On nam je rekao da dok sebe podvrgavamo ovom ispitivanju, moramo jasno da razumemo da su naša telesna čula i um prolazni i uslovljeni i da treba da se isključe iz područja stvarnog. Tada će ono što ostane netaknuto ovima, biti Jastvo.

Stalnom i nepokolebljivom primenom vichare, dolazimo do tišine. Tokom svog dugog života na ovoj zemlji, Maharshi je dao mnogo komentara na svoja učenja, u odgovorima na pitanja koja su mu postavljali bezbrojni posetioци i učenici. Oni su zapisani u mnogim knjigama koje je objavio ashram. Jedna od njih, neuporediva Maha Yoga ("Velika Yoga"), sadrži suštinu svih njegovih izreka, klasifikovanih u podesnom obliku od strane jednog eminentnog učenika. Ova knjiga je neophodna za svakog ozbiljnog proučavaoca Maharshijeve poruke. Moj cilj nije da sada dajem navode iz nje. Ukoliko je budete proučavali, shvatićete poruku i veličinu Maharshija.

Korist koju imamo od jednog pisca i snaga kojom nas uverava o duhovnim pitanjima zavisi od raspoloženja i intuicije sa kojom on piše. Mi možemo da izrazimo naše mentalne koncepcije, naše probleme i teorije. To su deca našeg spoljašnjeg uma, ali, ona će biti hladna i mrtvorodena ukoliko u njih nije udahnuta naša unutrašnja stvarnost.

U jednoj od prvih brošura H. P Blavatsky - Glas Tišine - čitamo: "Pošto je um poput ogledala; on sakuplja prašinu dokle god daje odraz."

Dakle, u duhovnom traganju, uloga uma je neznatna. Pišući samo spoljašnjim umom, mi nastojimo da prikupimo pogodne reči i izaberemo ideje koje treba staviti na hartiju. To je delanje uma. Tada zauvek ostajemo u području nestvarnog, a konačna Istina će za nas, još ko zna dokle, biti pokrivena velom.

Maharshi nas je učio da koristimo različite procese: da pribegnemo višem stupnju svesti gde su prevaziđene sve nesavršenosti "ogledala". To je domen istinskog Jastva, Najvišeg Jastva. Pišući na tom

stupnju, mi ne biramo svoje reči ili ideje. One dolaze po intuiciji, takoreći, već su izabrane. Učen Brahmin bi se čitajući ove redove, nasmejao i rekao: "Dragi Mouni, zašto ne ostaneš pri onome što misliš, i ne nazoveš to jednostavno budističkom svešču?" Ali, to neće ništa reći čitaocu koji nije upoznat sa indijskom klasičnom terminologijom.

Mudrac Arunachale nam je ostavio u amanet još jedan veliki zadatak da treba da se borimo sada da bi postigli u ovom životu takav nivo svesti koji prevazilazi "normalno". Tada, usfirari, postizemo svest koja će zauvek opstati nezavisno od smrti tela. Ovakvo stanje nas oslobada od svih strahova i nesigurnosti. To je onaj "dragulj velikog mira", ono "blago" vredno truda da se otkrije, ona "dobra strana" koja nam neće biti oduzeta.

Maharshi se nije zaokupljao teorijama. Jedna njegova čuvena izreka glasi: "Nema reinkarnacije; nema Ishware (ličnog boga); nema ničeg; treba samo postojati." Ovo je konačna Istina za one koji dostignu najviše shvatanje o neuslovljenom biću. Ovaj nivo se može dostići sudeći po tome da ga je i On dostigao. Verujem da se sam cilj velikog bića, koje radi nas dolazi na zemlju, ne ogleda toliko u tome da nam se neko novo učenje (ako "nova učenja" uopšte postoje), koliko da nam daju primer postizanja, ostvarenja učenja svetih knjiga i da udahne novi život u njih.

Takav je smisao Maha Yoge, kakvu je stalno i iznova potvrđivao sam Maharshi.

Različite religije sveta namenjene su prosečnom čoveku. One daju pravila ponašanja za dobrobit života, obećavajući raj kao nagradu za njega. One su dobre na svom sopstvenom polju. Zakon uzroka i posledice je istinit. To je prirodan zakon. Stvarajući dobro tokom naših različitih formi postojanja, mi stvaramo povoljne prilike za naš daljnji napredak. No, jednom kad ugledamo sjajni cilj našega postojanja, ostali sitni ciljevi gube svoju čar, i mi postepeno postajemo nesposobni da činimo zlo; pošto zlo leži na području našeg prolaznog i čulima uslovljenog ega, koga Maharshi naziva "hibridom koji se pojavljuje između istinskog Jastva i tela."

Sledeće učenje kome je on pridavao velik značaj je da ne postoji evolucija duha odnosno Jastva. Njegova koncepcija je mnogo realističnija i sa mnogo više zdravog razuma. On kaže da je stvamo Jastvo večno prisutno u nama; samo je prekriveno plaštom materije. Sve što treba da učinimo je da odstranimo iluziju (mayu), i Jastvo će samo zasvetleti u nama; nema potrebe da se ono traži negde drugde.

Iz onoga što je gore rečeno, jasno je da učenja Velikog Rishija neće biti prihvatljiva za svakoga. Čovečanstvo, sve do određenog stupnja, uvek više voli da živi u području materije i čula. Mi ne možemo da od deteta preko noći napravimo odraslog čoveka, niti možemo sipati četvrtinu galona vode u posudu od osmine. Za odgovarajuće vreme, dete će porasti. To što je bitno za one duše koje su dovoljno napredne je da koriste prednost prisustva Glasonoše. On ih okuplja oko Sebe u toku Svog fizičkog života, i pomaže im da načine poslednje korake ka realizaciji.

Pre nego što završim ovo poglavlje, voleo bih da navedem još jedan značajan iskaz mog Učitelja:

"Tvoja sopstvena Samorealizacija je najviši oblik službe koju možeš da pružiš Svetu."

Dakle, nemoj se brinuti ukoliko ne možeš da nahraniš sve gladne i siromašne. Oni imaju svoju vlastitu sudbinu, ili, kako naši indijski prijatelji kažu, svoju karmu. Budi za svakoga i sve koje sretnoš u ovom životu blagodet i blagoslov, ali nemoj da skreneš sa svog Puta da bi tražio posebno polje delanja, pošto to može da te upetlja u ovaj svet nestvarnosti, i ti bi tada zaboravio cilj.

Pre nego što postigneš realizaciju, nikad nije sigurno da li je tvoje delanje odista ispravno. Postoji, međutim, jedan način kako da sprečiš greške u svom delanju. To je, kako Učitelj kaže, kada delaš bez egoizma - to će reći - kada više ne veruješ da si ti onaj koji dela. Ovaj stav autor Maha Yoge naziva stanjem svesti bez ega.

"Imaj vere u Boga i u sebe; to će sve izlečiti. Nadaj se najboljem, očekuj najbolje, radi za ono najbolje i sve će ti na kraju doći samo."

Iz Maharshljevih kazivanja

Podari mi, o Gospode, jednakost prema svemu, univerzalnu ljubav i zajedništvo sa duhovnim Učiteljem.

XIII POGLAVLJE

Direktni put

Iz onoga što je dosad rečeno, može se videti da Veliki Rishi - za razliku od većine današnjih yogija i mnogih svetaca - ne preporučuje yogičke vežbe kao uslov najvišeg i trajnog duhovnog postignuća, koga on naziva "samorealizacijom". On odbacuje u tom cilju sve nezgrapne položaje, vežbe disanja, kontrolu tokova prane (tokove prane u ljudskom telu i, na taj način, u samoj Prirodi), i tako dalje. U stvari, on ih retko i pominje u svojim razgovorima.

Dakle, Direktni Put duhovnog postignuća, kako ga Maharshi prikazuje, ne zahteva nikakve neprirodne telesne položaje, koji su često za većinu ljudi teški; nijedan od napora Hatha yoge, koji mogu da budu opasni ukoliko se ne sprovedu pod neposrednim nadzorom kompetentnog učitelja, i nikakve veštačke mentalne vežbe koncentracije. Sve te stvari ne vode ničemu ukoliko ih ne prate elementi duhovnog prosvetljenja, na šta je Sri Sankaracharija strogo skrenuo pažnju u svojoj "Viveka Chudamani" ("Krunski dragulj mudrosti").

Sada jasno vidim da te stvari pripadaju zatvorenom i začaranom krugu. Godinama smo ja i neki od mojih najbližih okuitnih prijatelja vežbali mnoge vrste "spoljašnje yoge" (načinio sam ovu kovanicu da bih je razlikovao od Maha Yoge odnosno Direktnog Puta), no bez ikakvog rezultata kojeg su zavređivali naši naponi. Naravno, neke od ovih vežbi su bile dobre za naše fizičko zdravlje, naročito za umirenje živaca, razvijanje lepog glasa, itd. No, te prednosti bismo imali samo dotle dok bi redovno izvodili vežbe. Pauza od samo nekoliko nedelja lišila bi nas svih dobrih efekata koje smo postigli po cenu tih napora i gubitka vremena. Nije bilo moguće zadobiti nikakav istinski i trajni duhovni mir, mada sam u tu svrhu intenzivno koristio Japu (ponavljanje) sa najboljim mantrama. Upravo kao što je Pol Sedir, istaknuti francuski okultista i pisac, koji se kasnije okrenuo duhovnosti, postavio pitanje u svojim Inicijacijama: "I šta sam naučio od večnih vrednosti tokom godina koje sam proveo proučavajući takozvanu "Tajnu nauku"?"

Učitelj Sri Maharshi kaže to isto i još mnogo više. On iznosi da će kontrola uma, koja se postigne ma kojim putem izuzev vichare (Samo-ispitivanja), biti samo privremena, pošto će se um neminovno vratiti svojim spontanim aktivnostima. "Ono što nije prirodno", kaže Mudrac, "ne može biti trajno, a ono što nije trajno, nije vredno truda." Koji razuman čovek se ne bi složio sa Velikim Rishijem? Ko ne bi mogao da vidi da ne postoji mogućnost ili nada u realizaciju, ako se služimo neodgovarajućim metodima? Tada čovek jednostavno nema vremena za ispravan rad sa jedinim instrumentom, vicharom. Život je prekratak i ne treba ga uludo tračiti ako ozbiljno radimo na našem postignuću. Povrh toga, za većinu aspiranata kako na Istoku, tako i na Zapadu, komplikovane okultne vežbe neminovno zahtevaju sasvim drugačiju i, obično, previše teško izvodljivo preuređenje svakodnevnog života. Stotine vežbi, položaja, molitvi, prizivanja i meditacija, sve su one nespojive sa sredstvima i mogućnostima normalnog života jedne prosečne osobe. Malo aspiranata je dovoljno imućno da bi moglo sebi da priušti potpuno povlačenje iz spoljašnje aktivnosti u ovom vidljivom svetu u zamenu za neophodnu pasivnu egzistenciju. Nijedan radni ili porodični muškarac ili žena ne može da vodi takav život, a da ne postane teret drugima, što je nedopustivo za nekog ko stremi visoko. U većini zapadnih zemalja, bilo bi nezamislivo voditi život prosjaka - što je na Istoku moguće - a da se ne dođe u sukob sa zakonom, i to bi bilo pogrešno.

Međutim, ovaj Direktni Put, Maharshijev put, mogućan je i veoma podesan za svakog ko je dovoljno zreo da njime krene, bio on muškarac ili žena, mlad ili star, bogat ili siromašan, učen ili nepismen. Ovaj Put se može slediti tajno, tako da spoljašnji svet nikad ne sazna da je osoba obuzeta dubokim i intenzivnim traganjem. To znači da su spoljašnje prepreke koje dolaze od prarabdha karme te osobe svedene na minimum.

Takođe, ne postavlja se pitanje čitanja bezbrojnih knjiga, koje obično pišu ljudi koji ni sami ne pomišljaju da primenjuju sve ono što pokušavaju da savetuju svojim sledbenicima. To je zato što postoji jedna stvar, i kada se Ona spozna, sve postaje jasno i znano; a bez Nje, sve drugo ostaje u području neznanja; a Stvarnost, nepromenljivo postojanje života, ne može se dostići.

U tome je razlog što je tako mali broj aspiranata u mogućnosti da postigne nešto što je vredno pomena, osim prilično nekorisnog punjenja uma mislima i teorijama pozajmljenim od drugih. Samo posmatranje

kako drugi jedu, neće zadovoljiti tvoju sopstvenu glad. Moramo i sami da jedemo, ukoliko želimo da živimo.

Mnoštvo teorija u bezbrojnim knjigama, mnogo sekta i religija u gotovo neminovnom međusobnom neprijateljstvu - bez obzira koliko se ono vešto maskiralo - pokazuju nedostatak jedinstva, što jedino može da bude dokaz da u svima njima ima malo ili nimalo istine.

Međutim, Direktni Put nam odmah daje jasnu sliku našeg konačnog i jedinog cilja. Proces sticanja vrlina je obrnut. Ne moramo da ih tražimo, pošto one dolaze zavisno od mere našeg napredovanja na Putu. Ne mogu, a da se ne setim Hristovih reči o carstvu nebeskom, kom se mora težiti pre svega drugog: "Tražite najpre carstvo Božije i pravdu njegovu; i onda će vam sve ovo biti dato." Prisiljavati se na traženje vrlina je praktično isto toliko beskorišno kao izbegavanje iskušenja. Mi svi znamo da se nijedna istinska pobeda ne može dobiti izbegavanjem, već samo snažnom i hrabrom borbom. Takođe, treba da znamo protiv čega se borimo, ili ćemo izgubiti. Jedino nam Direktni Put kaže, već od prvog koraka, kuda idemo i zašto. Naše odricanje od ovog nestvarnog sveta obično nije poznato onima oko nas, i iziskuje prirodnost i razboritost, a ne imaginaciju ili nejasne snove. Tada znamo iz iskustva pravu vrednost stvari među kojima još uvek živimo.

Kad meditiram o ovome, vidim da mnogi popularni savremeni pisci o yogi i okultizmu nisu "gospodari" područja koje nastoje da opišu. Tako svojim sledbenicima obećavaju sve vrste kontrole nad telom i životom, a da sami nisu postigli takvu kontrolu. Oni navodno znaju sve o yogi i o skrivenim snagama u čoveku, ali je često dovoljan samo pogled da se vidi koliko su oni daleko od zahtevane "kontrole", pa čak i od telesnog savršenstva, da ne govorimo o višim stvarima. Mnogo je lakše pisati knjige nego postići spoznaju Istine. "Lekaru, prvo izleči sebe!"

Ja shvatam da mnogi ljudi moraju ipak da slede te sumnjive puteve, pošto su nesposobni da prihvate onaj jedini, koji vodi do konačnog postignuća. U tom smislu možem do izvesnog stepena da prihvatimo tumačenje da "Svi putevi vode istom cilju", pošto samo vreme protiče kroz večnost.

Ukoliko nam stoji na raspolaganju brzi auto, teško je poverovati da ćemo više voleti da se služimo volovskom zapregom kakvu svakodnevno vidam ovde u Tiruvanamalajju. A ipak, ova drevna vrsta prevoza se ovde primenjuje već hiljadama godina i još i dan-danas služi seljacima sasvim dobro. Gakle, nema ništa loše u njima, sa gledišta vremena.

Sada su stvari drugačije. Ako mi više nisu potrebne nikakve knjige, to je zbog toga što je sam izvor inicijacije tu pred mojim očima. To je položaj kojeg uživa samo nekolicina ljudi i ja znam da će trajati samo još za kratko. Ali, gde je ta sila, koja bi mogla da uništi veličanstvenu spoznaju prisustva jednog istinskog Učitelja?

Divne reči jednog drugog velikog Učitelja intuitivno dolaze u moju svest: "Ja sam Put, tistina i Žnriot: nijedan čovek neće stići Ocu, do kroz mene." U Maharshijevom prisustvu ova mistička Istina postaje jasna i stvama. Zato što tu, kraj stopala Bhagavana, ja vidim, kao što su videli i drugi pre mene, da je On taj Put.

Direktni Put takođe predstavlja ispunjenje duhovne ostavštine Gospoda Bude: "Ne možeš uništiti svoju obmanu stvarajući drugu na njenom mestu." Učitelj Direktnog Puta koji sedi tu na svom kauču ispred mene, najveći je uništavatelj svih obmana.

Ni pod kojim okolnostima, neko ko je video njegovu svetlost, ne može da veruje u iluziju ovog nestvarnog, ali manifestovanog univerzuma, koji, kako Učitelj kaže, postoji samo u našem umu. Onda je otrov kompromisa između teoretskog prihvatanja te istine i njene činjenične primene u svakodnevnom životu, zauvek isključen.

Još jedan navod dolazi mi u svest; on je iz "Glasa tišine" H.P Blavatsky, koja se zasniva na najstaknutijem mističnom delu Severnog Budizma: "Jastvo od materije i Jastvo od Duha, nikad se neće sresti. Jedno od njih mora nestati; nema mesta za oba." Direktni Put je u skladu s tim.

Sri Maharshi očevidno podržava teoriju Advaita Vedante koja pozna samo jednu stvarnu činjenicu, Atman, Jastvo ili Duh. U svojoj Viveka Chudamani, Sankaracharija kaže: "Čitav ovaj univerzum, koga saznavamo putem uma i govora, je duh..." Ukoliko sledimo ovu filosofiju do njene suštine, videćemo prolazni materijalni duplikat čoveka kao nepostojeći. Takođe ćemo videti da je Advaita mnogo ispred prethodno navedenog stiha iz Glasatišine, pošto se materijalno jastvo (odnosno trostruki ego, kakav je nama poznat) smatra potpuno nestvarnim i ličnim postojanja.

Tu sam od mog prethodnog mnoštva koncepcija, došao do jedne, koja je zamena za svaku od njih i koja odgovara na sva moja pitanja ili ih, možda, poništava. Tako sam postigao duhovni mir za kojim sam

žudeo. Praktično gledano, koliko je drugačiji Put koji vodi do njega u poređenju sa mojim prethodnim naporima.

Kada uvidimo da postoji jedan nepogrešivi Put do konačnog cilja, radost tog saznanja je neodoljiva. To je voda koja gasi ljudsku žed; a čovečanstvo nikada nije ostavljeno bez nekog leka ili pomoći u svojim iskušenjima i lutanjima. Oni koji traže - nadu. No, mora se tragati za onim najvišim, a na samo za manje ili više ushićujućim iluzijama. Glavna vrlina, tj. razlučivanje, igra najvažniju ulogu u takvom traganju. Jer, kad Direktni Put postane vidljiv, svi drugi iščekavaju, kao da se nikad nisu ni tražili. Učenik nema potrebe za bilo kakvim odbacivanjem. On jednostavno, kao da zaboravlja to što je najbolje da se zaboravi i pamti samo ono što treba da se zapamti.

Duboko u našem srcu leži izvor o kome Učitelj tako često govori. On se može uporediti sa centrom kruga, iz kojeg vidimo u svim pravcima, od kojeg nam nijedan drugi položaj ne može biti povoljniji. Sada u potpunosti shvatam zašto se Maharshijev put naziva još i Putem unutrašnje ćutnje. Kome bi mogao da govori jedini prorok?

Idi direktno do izvora sve istine u tvom duhovnom centru tišine, u srcu; pošto je direktna linija najkraće rastojanje između dveju tački, a mistična Istina leži sakrivena iza ovog geometrijskog aksioma. Prihvati to, i Direktni Put je već pod tvojim nogama. Nema potrebe da se on traži drugde. "Put od hiljadu milja započinje jednim korakom", ali ako se ovaj "prvi korak" ne načini, putnik će ostati na svom polazištu. Bez saznanja "ko smo mi", ostaćemo duhovno nepokretni. Pre ili kasnije moraćemo doći na pravo polazište i izgubiti svako sećanje na naša prethodna lutanja.

Direktni Put se može uporediti sa moćnom rekam, koja tiho i veličanstveno teče u beskrajni okean Nirvane, Brahmana, u Carstvo Nebesko, bez obzira kako ćemo nazvati konačni i jedini cilj svakog bića. O yogama, religijama, sektama, filozofskim sistemima, okultnim i duhovnim društvima, o svemu se može govoriti kao o manje značajnim potocima koji teku da bi predali svoju vodu jednoj istoj velikoj reci i, počevši od te tačke, imaju isti, nezaobilazni smer prema okeanu. Međutim, sve dok ne ostvare direktni tok i ne budu više odvojeni, ti potočići ne mogu da odvedu nikog ko (h koristi do cilja. Pre no što stignu do glavne reke, njihova korita mogu da izmene vodopadi, peščani sprudovi i druge nepravilnosti. Tako, kada plivamo ili jedrimo po njima, mi ne možemo da vidimo jedinstveni tok, koji još uvek leži sakriven iza njegovih okuka. Svaki trenutak nam donosi samo još jedan kratak pogled na obalu i druge udaljene savijutke. Mi težimo da zaboravimo da svemu ima kraja, a tako činimo i sa našim sporednim putevima. Međutim, ko god zna za skriveni Direktni Put, neće gubiti vreme idući manjim stazama. Svi napori će biti usredsređeni na jedinu misao "Kako ući u veliki tok koji teče direktno u okean?"

Moguće je da su takvi ljudi već prošli vijugavim sporednim putevima u svojim prethodnim životima, i da ih njihovo iskustvo sada vodi do završetka glavnog puta, tako da ih sporedni tokovi više ne privlače. S vremena na vreme, jedan Učitelj zaplovi svojim brodom na veliku reku i vidi one koji su završili svoje putovanje duž malih potoka i sada iščekuju poslednje putovanje. Između njih on odabira one koji su spremni i Njegov brod iščekava u talasima Večnosti.

Nevidljivi brod još uvek jedri pred našim "pogledima". Njegov gospodar je voljan da nas povede sa Sobom.

XIV POGLAVLJE Tehnika vichare

Najjednostavnije stvari je ponekad najteže ostvariti.

Kada nastojimo da izbacimo sve kaprice i fantazije iz našeg nemirnog uma, i da se koncentrišemo na jedan izabrani i određeni cilj, um se očajnički bori da bi zadržao kontrolu. Ko će dobiti ovu bitku, zavisi od naše volje. Pronadi ko je stvaralac misli - i ti si postigao cilj. To je istinska realizacija. Međutim, ona je previše mistična i zahteva nepopustljiv napor da bi se razumela. Vicharu sam počeo da radim mnogo godina pre nego što sam sreo Maharshija, a metod po njegovim učenjima je sledeći:

Da bi utonuo u vicharu, moraš imati jasnu predstavu u svom spoljašnjem umu da pravo Jastvo ne može biti ni jedna prolazna stvar, kao što su telo, emocije, ili um. Kad se ova činjenica snažno utemelji u svesti, bez i najmanje sumnje, onda pokušavaš da svaki mogući trenutak ispuniš ispitivanjem "Ko sam ja?" Kada bilo koja druga misao dođe u um, ugušiš je vicharom. Što si odlučniji i istrajniji, tim je rezultat bolji. Nemirni um počinje da se predaje u borbi. Kako svaku nastupajuću misao zamenim magičnom vicharom, periodi apsolutne tišine postaju duži. Isprva je to samo za nekoliko sekundi, ali sa stalnom vežbom dolaze i minuti nenarušenog mira. Najznačajnije je uhvatiti i zapamtiti šta je bilo najkorisnije u postizanju tog duhovnog mira. Ja ne mogu da opišem taj, proces u mojoj svesti, pošto je on iznad i izvan aktivnosti uma, i zbog toga se on ne može izraziti rečima koje pripadaju području mentalnog. No, svaki ozbiljan učenik imaće to isto iskustvo.

Gdegod sam bio, vichara je bila sa mnom: dok šetam ulicom, sedim u tramvajima i vozovima, u stvari, celoga dana kada moj um nije bio neposredno zauzet nekom neophodnom aktivnošću.

Prvih meseci, brojao sam pitanja stavljajući broj iza svakog pojedinog pitanja. "Ko sam ja?" (jedan), "Ko sam ja?" (dva), i tako dalje. Kada bi me okolnosti prisilile da prekinem sa radom, ja bih broj memorisao, a kad je prekid morao da bude duži, napisao bih ga na parče papira koji sam u te svrhe nosio u džepu. Tokom prvih dana, brojka od 1.000 je bila najveća. Kasnije je 7.000 i više postalo lak cilj. Kad sam naučio da svaki trenutak ispunim vicharom, izuzev trenutaka kad sam govorio ili sam bio prinudno mentalno zauzet, brojanje sam odbacio kao nepotrebno, pošto je um tada naučio da se seti vichare automatski. Značajna stvar je bila da se vichara ne ponavlja umom, nego da se svako ispitivanje zasiti jakom željom (bez reči) da se sazna "Ko sam ja?"

Onda su rezultati bili: duhovni mir, i moć da ga koristim po svojoj sopstvenoj volji, kao moć odvojenu od pojedinačnog "ja". Prosečan čovek veruje, u svom neznanju, da njega sačinjavaju njegovo telo, emocije i um. Učenik koga obučio Učitelj, prevazilazi ovu neistinu. I ovo je, kao "sine qua non" njegovog napretka na putu, prekretnica u njegovom duhovnom razvitku. Pošto je, pod vlašću svog uma, čovek samo rob, realizacija nije moguća za one koji su robovi uma ili čula.

Duhovni aspekt vichare je takođe jasan. Koristeći se njome, ti tražiš svoje legitimno nasleđe, ciljajući direktno u sam izvor života. Ostali mogući doživljaji pri ispitivanju "Ko sam ja?", dati su u drugim poglavljima. Problematika života obuhvaćena je vicharom. Svaka religija i svaki duhovni Učitelj potvrđuje da je život u svojoj suštini večan i neuništiv; ali, šta je taj život?

Maharshi otkriva, a učenik spoznaje, da večan život nije niko drugi do neprekinuta svest.

Doseći to stanje znači doseći besmrtnost duha, besmrtnost Stvarnosti. To je meta i konačni cilj. Nema ničeg drugog. Meditiraj o tome, i Istina će postati jasna čak i spoljašnjem umu.

Takva su nebesa koja su obećana pravednicima i svecima, kako nam je govorio Hrist. Za njih više nema smrti. Kako su sada jasne reči velikog Učitelja čovečanstva!

Sa jednog drugog gledišta, jasno je zašto za jedno nerazvijeno ljudsko biće postoje i moraju postojati povremeni prekidi u svesti, povezani patnjama i strahom od smrti.

Ukoliko najviši nivo svesti u čoveku ne prevaziđe nivo uma (a to je tako kod većine ljudi), onda ova puka činjenica uključuje utelovljenje u materiju (mayu) i smrt, posmatranu kao prelaz u različite oblike sa neizbežnim privremenim pomračenjima i prekidima u svesnosti. Međutim, kad naša svesnost dostigne nadmentalno područje, carstvo večitog i nepromenljivog Duha-Jastva, nepromenljivu Stvarnost, onda je smrt jednostavno prevaziđena i više ne postoji. Sada se može shvatiti istina u izrekama Velikog Rishija, kada on poriče reinkarnaciju u području duha, a inače o njoj govori kao o utvrđenoj činjenici. Sa njegove tačke gledišta, i smrt i reinkarnacija su samo iluzije i ne dotiču se pravog Jastva, isto kao što, na naše telo, promena odeće nema uticaja. Vichara baca svetlost na svaki put.

XV POGLAVLJE

"Marta, Marta, ti si brižna..."

... Marta, Marta, ti si britna i uznemirena zbog mnogo stvari. No, jedna stvar je potrebna: i Meri izabra taj dobar deo, koji od nje neće biti oduzet."

Nevidljiva, ali po svom uticaju najdelotvornija, svetlost koju Maharshi zrači dovodi do potpune promene u našim stavovima i u našem razumevanju svih vrednosti svetovnog života. Nakon par nedelja koje sam tu proveo, sasvim jasno vidim tragičnu ispraznost parola koje većina ljudi koristi samo da bi sakrila unutrašnje ništavilo i potpunu uzaludnost svog postojanja. Sećam se kako sam mnoge ljude pitao šta smatraju za glavni smisao svog života. Činilo se da su gotovo svi odgovori dati po određenom opštem obrascu, kao da su svi proizvedeni u nekom standardnom kalupu. Njihova suština bi manje-više bila: "Glavni smisao mog života je da služim svom narodu; da pomažem napretku čovečanstva; da doprinesem evoluciji i kulturnom razvitku mojih potomaka; da pružim dobro obrazovanje i ulijem moralne principe svojoj deci", i slične besmislene, neiskrene "Velike istine". Više bih voleo jednostavniji i otvoreniji odgovor: "Moj cilj je uživanje. Želim da uživam u životu koliko god mogu, i dokle god mogu."

Ja sada shvatam da biće koje ne zna "ko je ono" ne može imati nikakav ispravan stav, ni predstavu o činjenicama koje prevazilaze njegovu ličnost. Isto tako, dok ljudska bića ne postignu samo-svesnost, svako od njih, bez izuzetka, voćeno je jednom automatskom kretnjom koju ono naziva "životom", stremeći manje-više kratkotrajnim ciljevima.

Političar koji, kako on veruje, radi za blagostanje svoje države ili naroda, nikad se ne zamisli nad pitanjem da li je postojanje te određene države ili naroda neophodno za dobrobit univerzuma kao celine, i da li će ona, nakon izvesnog vremena, nestati, da bi prepustila mesto drugim entitetima slične vrste. Njemu ne polazi za rukom da shvati, da čak ni cela naša planeta nije večna, da će sve što je na njoj, što su kroz vekove stvarale bezbrojne generacije "misaonih bića" (kako volimo da nazivamo našu sabraču u evoluciji), da se pretvori u prah, ne ostavljajući ni najmanjeg traga za sobom, isto kao što sada više nema nikakvog života na toj "mrtvoj" kugli, na Mesecu.

Zapravo, ovo razumevanje se ne pojavljuje u tako određenom obliku, odnosno u takvim gotovim rečenicama kao što su ove što sam ih gore napisao. No, ja ne mogu da nađem podesniji način da izrazim ovo saznanje koje, u svom čistom obliku, dolazi verovatno intuitivno i daleko je izvan svih reči. Tako se svako nastojanje da se pokuša izraziti značenje ovog saznanja rođenog iz "duhovne tišine" mora neizbežno pokazati kao bezuspešno.

Sve različitosti ljudskih aktivnosti u ovom podneblju imaju svoj izvor u personalnosti odnosno u egu. Mi znamo da su i počinilac i delo podjednako iluzorni i da nemaju stvarnog postojanja osim tokom šezdesetak godina prolaznog života koji vodimo u ovom fizičkom telu. Kad shvatimo ovu činjenicu, onda vidimo svu nestvarnost našeg delanja i naših posti nuća na fizičkom planu koje su u osnovi naše personalnosti. Čovek koji se odriče svoje personalnosti u ime stvarnog, prestaje da bude rob svojih iluzija, i više ne veruje u njihovu korisnost, isto kao što ne može da tvrdi da njegova senka može da postoji nezavisno od njegovog fizičkog tela.

"Vanitas Vanitatum et Omnia Vanitas." Taština nad taštinama i sve je taština.

Ovo je citat iz Knjige propovednika, jednog od nadahnutih isposnika hrišćanstva, i autora te veličanstvene knjige "Imitacija Hrista". To je još jedan dokaz da "Svi putevi vode u Rim", ili drugim rečima, da na duhovnom području svi naponi da se nade Istina, bez obzira na veroispovest, vode istom konačnom postignuću.

Kada sam, pre otprilike pet godina, prvi put otkrio Maharshijeva učenja, bio sam iznenađen njihovom sličnošću sa onima kod Tomasa a Kempisa, koji su mi toliko godina bili poznati. Tu, u prisustvu Svetlosti u vidljivom obliku, čovek razume još jasnije jedinstvo koje leži u osnovi učenja svih duhovnih Učitelja čovečanstva. Običan čovek je taj koji je zakopao, u grobnicu dogmi i privremenih zapovesti, živu, duhovnu istinu Njihovih učenja.

Verovanje u "superiornost" neke religije ne postoji za onog ko sedi kraj stopala istinskog Učitelja Mudrosti. I Maharshi govori o "konačnoj Istini", međutim, ona prevazilazi sve veroispovesti i samo je retki mogu doseći.

XVI POGLAVLJE

Poslednje fotografije Učitelja

Tokom poslednjih nekoliko dana, nekolicina vodećih fotografa došla je da snimi Maharshija. On udovoljava molbama tih profesionalaca - izraženim na prefinjen način, pun poštovanja - i zauzima različite položaje koje ga mole da zauzme, uvek sa svojim ljubaznim, prijateljskim i popustljivim osmehom.

Naravno, mislio sam, svi znaju da su ovo Maharshijevi poslednji meseci s nama. Tako, oni žele da imaju sliku fizičkog obličja sveca, pre nego što bude kasno. A fotografije su zaista čudesne. Njegovo lice tokom ovih poslednjih godina njegovog zemaljskog života ima vanredan izraz jedne gotovo božanske dobrote, koja se ističe više i od mudrosti i snage, koje su tako izražene na njegovim ranijim slikama.

Ima nekoliko dobrih fotografija Učitelja. Ona koja je možda najpoznatija, načinjena je pre nekih šesnaest godina: na njoj se vidi njegovo lice, sa nekom vrstom svetlećeg krsta u pozadini koji je dobijen odrazom svetlosti. Jedna druga, dobro poznata čitaocima knjiga o Maharshiju, prikazuje ga u klasičnom yogičkom položaju, kako sedi prekrštenih nogu na podijumu pokrivenom tigrovom kožom. Ona je verovatno načinjena posle njegovog mesečnog brijanja, pošto crte lica nisu prekrivene belom bradom, pa su čistota crte i izraz neuporedive snage naglašeni više nego na bilo kojoj drugoj slici. ICad se udubimo u nju, vidimo izvesnu ozbiljnost na licu sveca koji je odavno za sobom ostavio sve slabosti, nesavršenstva i petnje koje vladaju između nas. Ona pokazuje čoveka koji je zauvek prevazišao svako neznanje, i sada gleda u najvišu Stvarnost gde nikakva sumnja i strah ne mogu postojati. Svakog meseca nakon njegovog brijanja, ja imam neprocenjivu privilegiju da posmatram linije samog živog obličja sa jasno izvučenim crtama - tu čudesnu glavu koja je okružena miomirisom insensa i još suptilnijom aromom potpune predanosti i ljubavi stotine srca.

Na ovom licu se takođe opaža i osobina koja je tako retka među ljudima - beskrajno razumevanje. Teško je objasniti, ali, kada je čovek u prisustvu sveca, siguran je u potpunosti da celo njegovo biće leži pred njime golo i otvoreno i da njegov pogled doseže do njegove srži. Naravno, sve ovo možda ne bi bilo tako ugodno i prijatno za većinu ljudi da se to ne dešava pred očima Maharshija. Pred njim ne postoji nijedna tajna, niti se čovek ma i najmanje boji kritike.

On je poput najvišeg suda naše savesti, Otac-ispovednik čije "samo prisustvo nas pročišćava od svakog greha", kao što je to rekao njegov prijatelj pre oko četrdeset godina, Hindu svetac i vidovnjak, Seshadri Swami.

Treća dobro poznata fotografija predstavlja Učiteljevo lice u oreolu sede kose i brade, sa blagim osmehom neopisive nežnosti.

Maharshijeva misija na ovoj zemlji bliži se svom kraju. Usmena učenja su preneti, napisana i objavljena od strane učenika i njegovih vernih prijatelja. Grupa "posvećenih" ostaje da širi reči mudrosti dalje, za one koji su u stanju da ih čuju i prihvate. Sada samo preostaje krst poslednjeg mučeništra čija veličina i smisao su nama nepoznati i neobjašnjivi.

Nisam imao prilike da budem svedok njegovog postojanja na fizičkom planu. Rečeno mi je da je veličina Maharshijeve fizičke patnje bila užasna za ljude oko njega. Verujem da sveznajuće Providenje najbolje zna koje su granice naše snage i izdržljivosti . u bilo kom dobu života.

Ova Mudračeva treća slika, koju sam pomno posmatrao svakoga dana sve vreme mog boravka u ashramu, ostala je zauvek urezana u moje srce, ne samo u svojoj spoljašnjoj pojavi, već beskrajno više. Pred sam kraj, aprila 1950., Učitelj je rekao ljudima oko sebe: "iCažu da umirem, a ja ću ostati tu, više živ no ikad." Uistinu je Duh . Maharshija ostao sa nama.

Maharshijeve fotografije su danas poznate u celom svetu. Ali, koliko ljudi poznaje svetlo koje je on doneo iz carstva apsolutnog blaženstva, iz zemlje najvišeg duha, i koliko ih zna za trnovite staze, tako uske i teške za većinu nas? Zašto smo tako slepi? Zašto nismo u stanju da vidimo taj mir i blaženstvo, mudrost i ljubav, izražene tako jasno čak i u fizičkim crtama onoga koji zauvek počiva u toj zemlji? iColiko li je blistavija ta svetlost tamo, gde nije prekrivena materijom, tamo gde sija nikad-zalazeće sunce, o čijim blistavim zracima svako biće sanja u najdubljoj unutrašnjosti svog srca.

XVII POGLAVLJE

Još jedna operacija

Već nekoliko dana ashramom kruže glasine da će uskoro doći do još jedne operacije da bi se odsekao maligni tumor, čiji je rast postao tako užasavajući, da je oslabio celo telo Mudraca. Prošle noći je došlo nekoliko hirurga iz Madrasa sa torbama punim instrumenata. Oni su asistirali na večernjoj meditaciji i izmenili par reči sa svecem pre odlaska iz sale hrama.

Jutros Maharshi nije bio na svom uobičajenom mestu, a osoblje ashrama nam je saopštilo da će operacija biti izvršena oko podneva.

Svi zapadnjaci su bili u pripravnosti, i mnogo ljudi se vrmalo oko hrama, hodajući tamo-ovamo u blizini dispanzera gde je operacija bila u toku.

Uveče nam je rečeno da je operacija završena, ali da je Maharshi veoma slab i da ne bi bio u stanju da napusti dispanzer. Kasnije je sedeo u fotelji na verandi ove bele zgrade, okružen hirurzima i osobljem ashrama, dok se na obližnjem prostoru formirao dugačak red zabrinutih ljudi koji su želeli da vide Učitelja. Jedan po jedan bi prilazili, peli se u tišini par koraka, pozdravljali ga i odmah silazili sa druge strane.

Ja nisam bio tamo. Ja sam otišao u hram, seo na svoje staro mesto i utonuo u meditaciju, bez misli, bez mentalnih obličja, u miru one tišine koja je rečitija od reči. Kako je čudesan mir takve tišine! On je van svih granica vremena i ljudskog sećanja. On se ne može odmah opisati rečima, jer se odupiremo da ovu tišinu dotaknemo mislima. On nam, bar za neko vreme, ne dopušta da koristimo reči.

Ove stranice su, dakle, bile pisane nakon nekog vremena, obično za vreme "slobodnih" časova posle ručka, kad bi svako otišao da počine i kada bi ceo život ashrama izgledao kao zaustavljen i kada nikoga nije bilo u sali hrama. Ljudi su obično spavali od podneva do tri posle podne, ali ne i ja, pošto sam imao mnogo pisama: stizali su pisma iz svih delova sveta na mnogim jezicima od ljudi različite naravi, temperamenta i nivoa mentalnog razvitka.

Vrućina obeshrabruje svaki fizički pokret, no nad-fizičke funkcije ostaju nezavisne i um radi normalno. Kada završim sa svojim dnevnim dopisivanjem, uzimam svoj dnevnik, ili nekoliko listova mojih Sećanja iz Indije, koje pokušavam da napišem u obliku podesnom za laika. Ne volim ih naročito i napisao sam ih bez entuzijazma. Neki će u njima videti gotovo trivijalan način opisivanja, drugi će ih smatrati preteranim i pristrasnim. Sve se to ne može izbeći.

Nekoliko dana nakon operacije, Maharshi se pojavljuje u sali hrama; isprva samo na nekoliko sati, zatim nešto duže, i konačno, ponovo se uspostavlja uobičajena rutina.

Učenici, obožavatelji, kao i poštovaoci dolaze odasvud, verovatno da kažu zbogom Učitelju i dobiju njegov poslednji darshan. Među njima su Indijci i zapadnjaci iz mnogih zemalja. Mahom su to stariji ljudi, koji dolaze na kratak boravak ili možda na par dana. Među njima ima ozbiljnih kao i ponešto grotesknh figura. Jedan od starih Maharshijevih učenika, čuveni yogi Ramiah, ostao je gotovo dva meseca u ashramu. Svakog jutra i večeri on je sedeo doslovno kraj stopala Učitelja. Čutljiv i tih, uvijen u svoju belu odeću, ostajao je u tišini, nepokretan.

Nakon operacije, Maharshi je još uvek mršav, ali je vidljiv mali napredak. Među ljudima okolo, šire se optimističke glasine. Neki očekuju čudo, dok se drugi nadaju bofim rezultatima novog načina lečenja.

Ja ne pokušavam da premišljam o budućnosti. Usredsreden sam na sadašnjost, ostavljajući eventualnu žalost za vreme kada Učitelj više neće biti sa mnom - naravno, u fizičkom smislu. No, znam da ga vidim u njegovom fizičkom telu po poslednji put.

XVIII POGLAVLJE

Poseta pećinama

Koristim deo vremena kada je Maharshi otsutan iz sale hrama da posetim obližnja sveta mesta. Prvo sam obišao sveti breg, Arunachalu, koji se podiže visoko iznad ashrama, kao da svojim ostrim vrhom pokazuje na nebesa. Odlazim u sve pećine u kojima je Mudrac boravio u svojoj mladosti. Jedna od najpoznatijih zove se pećina "Virupaksha". Tu je mladi Swami Ramana proveo mnogo godina u meditaciji i asketskoj disciplini. Kažu da je, u drevna vremena jedan veliki yogi sahranjen ovde.

Lako sam našao malu stazu na obronku Arunachale, koja vodi do ove pećine. Tamo sam video veliku stenu što strči, a ispod nje malu verandu sa betonskim podom, gvozdenu rešetku svuda okoto, i mala vrata u pozadini. Bila su zatvorena zardalom i starom, ali još uvek upotrebljivom bravom. Nije bilo nikakvih znakova života. Obišao sam oko pećine, ubrao nekoliko crvenih cvetova i zatim sam tiho seo na veliku, toplu stenu. Kad sam razmišljao o povratku kući, jedan mršavi, sredovečni Hindu, sišao je sa brega i prišao pećini. Pozdravio me je na uobičajeni hinduski način, na šta sam mu ja odgovorio istim pozdravom, sa dlanovima sakupljenim u nivou grudi. On je otvorio mala gvozdена vrata i ušao pozivajući me ljubaznim gestom i osmehom da ga sledim. Morao sam skoro napola da se savijem da bih prošao kroz veoma niska i uzana vrata.

Unutra, u središtu male u steni izdubljene ćelije veličine devetsa-devet-stopa, stajao je mali oltar, u obliku kocke visok oko pet stopa, prekriven vencima žutog poljskog cveća. U sredini su bili rasuti plavi cvetovi i gorelo je svetlo. Na polici usečenoj u steni stajala je jedna zemljana posuda za vodu. Pored nje je sanjasin, moj novi prijatelj, postavio malu posudu sa hranom koju je upravo doneo. Ništa drugo se nije moglo videti u pećini. Seo sam dole na očišćeni betonski pod blizu kamenog oltara. Moj domaćin je učinio isto. Razumeli smo se bez potrebe za rečima. On je znao cilj moje posete, a ja sam razumeo dobro šta za njega znači ovaj osamljeni, tihi pustinjački stan.

Poslepodne sam otišao u jednu drugu pećinu, smeštenu nešto više na bregu, zvanu "Skandashram". Ovo je bilo sledeće mesto gde je Maharshi boravio pre nego što je sišao u sadašnji ashram gde su sada smešteni grob njegove majke, hram i sve zgrade.

Kao u Virupakshi, kamena platforma, okružena je rešetkastim zidom, a od gaja palmi i male bašte, nekoliko stepenica urezanih u stenu vode do velike verande i nekoliko prostorija u unutrašnjosti stene. Bio je Hindu praznik, i nekoliko svečano odevenih žena i dečaka stajalo je na verandi u ugodnoj senci palmi. Pred mene je izašao mladi Indijac sa inteligentnim i ljubaznim izrazom. Pokazao mi je mala vrata koja vode unutra. Ova pećina je bila slična, ali je izgledala nešto "bogatija" od prethodne. Jedan istovetan mali oltar stajao je u centru ukrašen cvećem. Svetlo je gorelo, a na stolu je stajala jedna stara fotografija Maharshija u meditativnom položaju, verovatno načinjena pre nekih četrdeset godina. Na podu su bile prostirke sa raznobojnim prugama.

Mladi asketa je stajao sklopljenih ruku, glave pognute u naklonu pred Maharshijevom slikom. Raspitivao sam se da li je ovo bila soba u kojoj je Mudrac boravio pre mnogo godina, pošto je bilo još malih ćelija u ovom stenovitom pustinjačkom stanu. Iaimnuo je glavom u znak odobravanja, zatim je na trenutak izašao, vraćajući se sa poslužavnikom punim svežeg pepela i malenom posudom sa crvenim prahom koji se zove "kum-kum". Ovi se uvek koriste za vreme Puje (Hindu obreda bogoslužjenja). Trebalo je načiniti mali beleg između obrva sa crvenim prahom, a zatim tri pruge na čelu sa svetim pepelom. Ovo prvo je bilo lako, ali sam se kod drugog kolebao, budući da nisam bio siguran koliko pruga treba da načinim, ni kako da to učinim bez rizika da napravim grešku. Swami koji je držao poslužavnik, shvatio je moju nesigurnost i odmah mi ljubaznim gestom to pokazao - tri pruge je trebao načiniti pomoću tri prsta. Sledio sam njegov primer, i nakon što sam se pokorio ovom drevnom arijskom ritualu, seo sam tiho u ugao verande, blizu Maharshijeve nekadašnje ćelije, i odvojio svest od svih objekata, uklonivši sve iz njenog polja. Prvo su nestali raznobojni sariji žena koje su sedele naspram mene, zatim šapat starog askete bele brade koji je ponavljao svoje mantrе odmah do mene.

Kad sam se "vratio" spoljašnjem svetlu, čuo sam gong u daljini koji je u ashramu pozivao na večeru. Ovde na večernjem vazduhu, zvuci se jasno čuju u opsegu od nekoliko milja. Tiho sam se rastao od stanovnika Skandashrama i spustio se niz kameno stepenište. Tako sam ove večeri, prvi put, u ashramu

seo da obedujem sa znacima Hindu sadhua na sebi, koji ukazuju na osobu posvećenu duhovnom životu. Maharshijevo mesto je bilo upražnjeno.

Međutim, naspram mene je sedela tek pristigla porodica jednog Maharaje (njegova žena i dva deteta, sin i kćerka). Levo je bilo mesto yogi Ramiaha, a desno su bili stariji učenici i stanovnici ashrama. Činilo mi se da je Maharajina porodica sa zavišću gledala na moju kašiku, koju je bilo tako ugodno koristiti, naročito kad se jela tečna hrana, pošto su oni iz učtivosti morali da se povinuju opštem običaju jedenja prstima koji su kod kuće, verovatno, već odavno napustili.

XIX POGLAVLJE

Arunachala danju

Arunachala znači "Breg Svetlosti". Po prastarom običaju, na dan Shivine svetkovine zvane "Kartikai", svećenici iz velikog hrama Tiruvanamalajja pale veliki plamen u kojem gori gi (rastopljeni maslac), na samom vrhu Arunachale, na udaljenosti od oko jedne milje od ashrama. Svetlost se vidi nekoliko milja, pošto breg stoji osamljeno na zaravnima. Svetkovina se slavi svake godine u novembru. Legenda kaže da se, pre mnogo hiljada godina, Shiva sam pojavio na vrhu brega kao stub vatre, i od tog vremena se svetkovina Kartikai uvek proslavlja.

To je fizička, vidljiva strana, međutim, ezoterično značenje je daleko bogatije i dublje. Maharshi je nazvao Arunachalu odrazom božanskog apsoluta koji daruje oslobođenje onima koji se iskreno za njega bore. On je takođe rekao da ona predstavlja naše istinsko Jastvo, suštinsku Stvarnost, duh, i konačni cilj našeg postojanja, ili Atman. Mudrac je jasno rekao kako, iako je sa materijalnog gledišta Arunachala samo breg, "masa kamenja i stena" - shvaćena prema svom stvarnom značenju, ona je simbol najvišeg bića. Ja ovde ne mogu da ulazim u detalje kompletne mitologije u vezi svetog brega. Navešću samo, u slobodnom prevodu, neke značajne reči Učitelja:

"Otkrio sam da sama pomisao na Arunachalu, njenu mentalnu sliku, zaustavlja kretanje principa mišljenja i pruža mir postignuća onom ko joj se okrene."

Postoji na svetu jedan čudesni napitak, namenjen onima koji su shvatili prolaznost svetovnih stvari i žele da odbace ovaj oblik života. Ovaj redak napitak ne ubija fizičkog čoveka, već uništava njegovu lažnu, odvojenu personalnost, ukoliko je on u stanju samo da skrene svoje misli ka njemu. Znaj da to nije ništa drugo do ovaj Sveti Breg - Arunachala. Onaj ko se stalno pita: Ko sam ja, šta je moj Izvor? Onaj ko uranja u dubine svoga bića i pronalazi korenove uma u Srcu, on sam postaje Gospod Univerzuma, O Arunachalo, Okeanu Blaženstva..."

Želim da dam i slovnu verziju:

"Otkrio sam Nešto Novo! Ovaj Breg, magnet života, zaustavlja pokret svakoga ko samo pomisli na njega, dovodi ga licem u lice sa Njim, i čini ga nepokretnim kakav je On sam da bi se hranio njegovom dušom ovako sazrelom. Kakvo je On to čudo! O, Duše čuvajte Ga se, i živite! Takav uništavatelj života je ova veličanstvena Arunachala što sija unutar Srca!

Koliko ih je, što su kao ja slomljeni, jer su smatrali da je ovaj Breg sam Najviši? O, Ljudi! Gnušajući se ovog života velike bede, tražite sredstvo da odbacite telo. Postoji na zemlji retka droga koja će, ne ubijajući čoveka uistinu, uništiti svakog ko samo pomisli na nju. Znaj da to nije niko drugi do ova Arunachala."

(Iz Maharshijeve Himne koju je preveo jedan član ashrama). Ove mudračeve mistične reči imaju duboko značenje, i daju, takođe, praktične smernice, ali samo onima koji svesno streme ka Oslobodenju. Za njih je veo od reči skinut, i samo tada oni mogu da vide mističnu svetlost Arunachale kako blista u njihovom srcu.

Počinjem da shvatam značenje reči: "Arunachala zaustavlja sve pokrete uma." Teško je to objasniti, osim onom ko je to iskusio, no činjenica je da i sama slika čudnog oblika Brega Svetlosti, videna okom uma, ili samo sećanje na Arunachalu kada je čovek daleko od nje, pomaže u koncentraciji, što nije samo početak, već i sam uslov našeg napretka prema Cilju.

Danas, iskoristivši Maharshijevo odsustvo iz sale, odlučio sam da istražim fizičku stranu brega. To znači uspon na njegov vrh. Vreme je pogodno, pošto je nebo oblačno i nema uobičajene jare. Jak i prilično svež vetar takođe mi pomaže u mom poduhvatu, koji nije nimalo lak, pošto ne poznajem put, a padine su strme i divlje. Teško se rasaznaje put. Uz to, predmeti koji se pojavljuju u daljini drugačiji su kad im čovek pride izbliza. Mesta koja, sa zaravni, izgledaju sasvim laka za uspinjanje, zapravo su nepristupačna kad im se pride. To je bila najveća poteškoća moga poduhvata.

Gledajući odozdo na breg i prateći manje-više pravu liniju, krenuo sam putem uz obronke iznad grada Tiruvanamalajja i ashrama. Uglavnom sam se penjao, gotovo sve vreme, u proseku, pri uglu od 45 stepeni. Morao sam da skačem sa jedne stene na drugu, izbegavajući visoki gusti korov koji obilno raste među stenama, pošto je u njemu moglo biti sakrivenih zmijsa i škorpija, što nije neobično u ovim krajevima.

Uskoro su grad, veliki hram sa svojim kulama, i zgrade ashrama postale igračke, a kozari koji su me gledali sa nižih obronaka, izgledali su kao mravi.

Primetio sam da bi silazak mogao biti još teži, pošto su stene, izglačane kišom i vetrom tokom vekova, zaobljene i labavo usađene u tlo. Često se pomiču i kotrljaju niz strane brega.

Nakon sat i po penjanja stigao sam do stene, za koju se činilo, gledajući odozdola, da je na oko pola puta; no, sada, gledajući na vrh, video sam da je razdaljina koju sam trebao prevaliti bila dvostruko veća od one koju sam ostavio iza sebe. Štaviše, stena je bila tako strma da nije postojala mogućnost da se preko nje uzverem samo pomoću lakog bambusnog štapa koji sam nosio. Ona je težala neposredno na putu kojeg sam odabrao i preprečavala ga, i izgledalo je nemoguće zaobići je.

Video sam da naoko lake doline koje su vodile do stenovitog vrha nisu ni blizu, niti su lake za uspon. Konačno sam shvatio da nisam na pogodnom putu, i setio sam se reči apotekara u Tiruvanamalajju, koji je rekao da je najbolji put onaj naspram Shivinog hrama, nešto severnije. No, sada je bilo previše kasno da ga nadem. Jedino što je preostalo, ukoliko bih želeo da nastavim napred i ne prekinem svoj poduhvat dana, bilo je da sledim jednu gotovo nevidljivu stazicu kroz grmlje i bilje s leve strane stene. Moglo se desiti da je to duži put, ali nije bilo izbora. Prestao sam da gledam gde da stanem, pošto je to oduzimalo previše vremena. Mislio sam: ako kobra treba da me ujede, nikakva pažnja mi neće pomoći da to sprečim. Jednostavno sam usredsredio pažnju na Arunachalu i nakon jednog sata dosegao sam vrh.

Sedeći na steni blizu mesta na kome se pali čuvena Vatra bilo je lako poznati ga po crnim masnim mrljama od zapaljenog gija - setio sam se Maharshijevog saveta o tome kako treba da gledamo na materijalnu stranu života, ne dozvoljavajući da ona ometa nače neprekidno traganje za svetlošću.

"Uzdignite glavu visoko. Nemojte gledati dole na komešanje olujnog mora prolaznog života. Inače će vas ono progutati u svoje blatne talase. Uprite pogled u visine sve dok ne ugledate Blistavu Stvarnost."

Doslovan prevod je:

"Stremi visoko, stremi najvišem, tako ćeš ostvariti i sve one niže ciljeve. Ono što čini da toneš, je gledanje dole, u olujno more različitosti. Gledaj gore, iznad njih, i spoznaj Jednu Uzvišenu Stvarnost - i bićeš spašen."

Iz Maharshijevih kazivanja Meditirao sam o činjenici da čovečanstvo traži sreću i svetlost, nova učenja i nove Učitelje. A koliko mu veličanstvenih istina stoji na raspolaganju u svim religijama sveta, i u kazivanjima mistika i Učitelja, da čitav jedan život ne bi bio dovoljan da ih se sve sazna. A u stvarnosti, jedna jedina maksima, ukoliko se primenjuje, dovoljna je da nas odvede na pravi put.

XX POGLAVLJE

"Tok Ja"

Pored Maharshija samog, ovo je najmističnija pojava. Teško je to opisati jednostavnim jezikom. Ukoliko prihvatimo činjenicu da u Prirodi ne postoji gubitak energije, onda možemo da shvatimo da duhovne snage sakupljene meditacijama i samadhijem Učitelja moraju da stvore rezervoar duhovne energije. Bliski Maharshijevi učenici, znali su za to pre nekih trideset godina. Oni su to zvali "Tok Ja". Oni su toj nad-fizičkoj sili pripisivali različite fenomene koji su se odigrali u ashramu, spontana izlječenja bolesti, duhovna prosvetljenja i iznenadne promene njihovih životnih puteva. Maharshi sam je retko govorio o ovim pojavama koje su pominjali njegovi obožavatelji. Činilo se da on sve ovo ignoriše.

U području je prirodnog zakona činjenica da moćan duhovni magnetizam, kao ovaj koga stvara Veliki Rishi, ne može, a da ne proizvede efekte na našu svest kad je ona uskladena sa njegovim moćnim zračenjem.

Jednog dana, ja sam tražio neki drugi metod - pored vichare - da olakšam usklađivanje sa svojim istinskim Jastvom. U to vreme su mi otpor uma i emocije preprečiti put do tišine. Onda mi je palo na pamet: "Zašto ne bih pokušao da se povežem sa Tokom?" Ali, kako? Usredsređujući svu svoju pažnju na taj problem, počeo sam intuitivno kao mantru da ponavljam reči: "Tok Ja, Tok Ja", ne znajući šta me navodi na to. U tom trenutku, struja snage ušla je u moje biće, ispunjavajući silnu želju čije sam ispunjenje tražio. Sada se sve izmenilo. Otpor uma je bio zbrisan. Fizički svet se izgubio sa ekrana moga vida kao prekinut film. Onda je nastupilo stanje svesti koje sam opisao u ostalim poglavljima.

Kasnije sam shvatio da nije bilo neophodno da se mistični tok koristi samo u gornje svrhe, i da njegovo korišćenje za manje stvari može takođe da bude korisno. Svako uznemirenje uma se može njime odagnati. Međutim, intuicija me upozorava da ne koristim taj rezervoar snage suviše često i bez kriterijuma.

Koji su uslovi potrebni da bi se neko doveo u vezu sa "Tokom Ja"? Znanje o postojanju toka; vera u njegovu delotvornost kao jednog dela aktivnosti Učitelja, i želja da se nešto vredno ispuni. Nikad nisam pitao mog Učitelja o tome. Izgledalo je suviše sporedno govoriti o tome, pošto je Učiteljevo delo uvek izvedeno na višem nivou. Međutim, ono rasvetljava načine na koje su oni, što su išli ispred nas, vršili svoj zadatak.

"Tok Ja" postoji. On sačinjava velik izvor sile sa kojim možemo da se povežemo kako bi postigli vredne ciljeve. To je blagosloveno nasleđe koje nam je ostavio vetiki prijatelj čovečanstva.

XXI POGLAVLJE

Grob muslimanskog sveca

Jednoga dana, jedan od mojih prijatelja me je pozvao da učestvujem u bogoslužju u džamiji Tiruvanamalajja. Pošao sam i ispričali su mi priču o severnoindijskom mohamedanskom svecu, koga su ovde obično zvali "Haji". Nekoliko dana pred svoju smrt, on je rekao svojim učenicima:

"Kad napustim svoj fizički oblik, moj Duh će ostati uz vas. Neka svako, bez obzira na veroispovest i društveni status, dođe na moj grob kad god mu bude potrebna pomoć. Neka izrazi svoju potrebu ili želju, što jasnije može, kao da gleda u moje sadašnje vidljivo obličje. Ja ću sigurno čuti njegovu molbu i preneću je Najvišem, koji će je ispuniti radi Njegovog sluga."

Pričali su mi o mnoštvu slučajeva kada je ovakva pomoć bila podarena, bez obzira na veroispovest, muslimanima, hindusima, i hrišćanima podjednako. Nekoliko dana nakon posete pećinama, jedne divne večeri, krenuo sam da vidim grob ovog Hajija. Nalazio se u skromnoj slamnatoj kolibi. Unutra je bio stari čuvar džamije koji je živeo u blizini i obezbeđivao mirišljave štapiće koji su danju i noću goreli na grobu. Grob je bio veoma jednostavan, duguljastog oblika, dve male svetiljke gorele su na ogradi jednu i po jardu duboke verande koja je okruživala kolibu sa zemljanim podom. Sa jedne strane su se mogli videti beli zidovi džamije, a sa druge žegom spaljena polja u ravnici.

Mir i tišina su vladali u ovom skromnom svetilištu. Sunce je upravo zalazilo što je dobar čas za meditaciju, i pošto je i mesto bilo vrlo pogodno, ušao sam u meditaciju istog trenutka, što je najbolji dokaz za to.

Psihička atmosfera Indije, veoma se razlikuje od većine drugih zemalja. Može se reći, da kontemplativno raspoloženje vlada u samom vazduhu. To je lako shvatiti ukoliko priznamo da se energija ne gubi u prirodi. Milioni ljudskih bića, često obdarenih natprirodnim duhovnim snagama, sa moćnim uticajem zračenja, od pre pamtiyeka su u atmosferu Indije slali struje energije stvorene njihovim meditacijama. Takođe, pošto su misli mnogih stanovnika usmerene na nadfizičke ciljeve, sve to stvara jedan naročiti magnetizam, naročito na tzv. "svetim" mestima, kao što su ashram i njegoa okolina.

Na mene je grob mohamedanskog sveca delovao kao jedno od tih magnetskih polja. Za par trenutaka, nakon što sam isključio vidljivi svet iz svoje svesti, postao sam svestan Hajijevog prisustva. Ono je nalikovalo na prisustvo drage i izuzetno ljubazne osobe, koja me pita koje su moje želje i potrebe, i tera me da ih iskažem iskreno bez i najmanje stida ili suzdržanosti. No, ovom prilikom, nisam imao nikakvu molbu, osim jedne misli koja mi je bila uvek na umu, čak i u Maharshijevom prisustvu. Teško je objasniti šta je to bilo, ali za one što poznaju indijsku filozofsku terminologiju, izraz, želja da se ude u "Tok Dhjane", bio bi najbolji. Te noći me je ovaj "tok" odneo dalje nego što sam očekivao.

Tokom sledećih nedelja navraćao sam nekoliko puta do ovog tihog svetilišta, pošto sam trebao da rešim neke zamršene i teške probleme. Jedan od njih je izgledao potpuno beznadežan, pošto je njegovo rešenje, sa fizičkog gledišta bilo nemoguće. No ipak, tri dana posle moje poslednje posete i molbe za pomoć upućene Hajiju, došlo je srećno i neočekivano rešenje, samo od sebe, bez intervencije s moje strane.

Oni moji čitaoci koji žive na površini događanja, možda će na ovu priču reagovati na način koji im odgovara, ali ne i oni mudari, i reći će bez razmišljanja: "Ah, to je bio puki slučaj." Jednom sam zamolio jednu osobu koja veruje u slučajnosti da bude tako ljubazna da mi objasni šta za nju tačno znači ta reč i koje događaje ona obuhvata. Ali, avaj! naišao sam na puku neodređenost, jer niti je ona, niti bilo ko drugi bio voljan da mi da logičan odgovor, iako su svi tvrdili da znaju veoma dobro šta ta reč znači, ili nešto poput "to je toliko jasno, da bi to svako trebao da zna." Sve do sada, nisam čuo neko pravo objašnjenje.

XXII POGLAVLJE

U Sri Aurobindovom ashramu

Jednog dana me je jedan prijatelj obavestio da će za nekoliko nedelja biti darshan (prijem) Učitelja Sri Aurobinda Gosha. On se održava dvaput godišnje u Pondicheriju.

Već sam nešto znao o njegovim učenjima, objašnjenim u raznim knjigama koje su na Zapadu imale uspeha. Pre mnogo godina, u Parizu, kupio sam jednu koja se zvala Izabrane misli i aforizmi Sri Aurobinda. Dopala mi se, u to vreme, zbog svojih smelih i jasnih koncepcija, a bila je zasnovana na dubokoj mudrosti. Ova okuitna škola u Pondicheriju ima za cilj duhovno i kulturno sjedinjenje Istoka i Zapada, i pripremanje grupe duhovno prosvetljenih voda sposobnih da vode buduće generacije čovečanstva. Kao rezultat toga, laici često nazivaju Aurobindov ashram magijskom školom.

Da bi neko bio primljen na darshan, mora nabaviti specijalno pismeno dopuštenje. Rekli su mi da ga nije lako dobiti, pogotovu ako neko nema uticaja na osoblje ashrama. Međutim, dobio sam ga bez ikakvih poteškoća, i 14. avgusta, ušao sam u voz za Pondicheri.

Putovanje je trajalo duže no što je trebalo, zbog carinskih formalnosti na ulazu u koloniju, koje su iziskivale dva ili tri sata. Na izlasku iz stanice, video sam da je ceo grad ukrašen francuskim i indijskim zastavama. Bila je to druga godišnjica Nezavisnosti Indijske Republike. Francuski guverner koji je bio politički mudar i koji nije želeo da uvredi indijsko stanovništvo, dao je da se postave zastave obeju zemalja na zgrade vladine uprave, a javnost ga je revnosno pratila, te je mali grad izgledao veoma svečano. Mogle su se videti brojne patrole crnih francuskih vojnika na biciklima, verovatno Senegalaca iz Afrike. Jedan od domaćih narednika, uputio me je prema ashramu na sasvim razumljivom francuskom.

Odetjenja ashrama su smeštena u različite zgrade, a njegova organizacija teče glatko i uspešno, tako da dugi redovi za obrok i karte za smeštaj prolaze brzo. Darshan je trebao da se održi od tri posle podne. Ja sam u podne seo u jednu od velikih prostorija vile gde se služila hrana za posetioce. Ručak koji se sastojao od dobro skuvane vegetarijanske hrane, služen je po principu samo-posluživanja, a za one koji su želeli, bilo je hleba i kiselog mleka. Mešavina indijskih i evropskih običaja se čini prilično neskladnom, pošto su sa gosti služili noževima i viljuškama, a sedeli na čistim prostirkama ispred minijturnih stolova. Među gostima je bilo mnogo zapadnjaka, od kojih su neki stanovali u ashramu. Obliznje ulice su bile krcate najnovijim modelima automobila, i pošto je bilo veoma toplo, hiljadu posetilaca je ubrzo ispraznilo male prodavnice osvežavajućih napitaka. Nisam bio jedini koji je svoju žeđ morao da utoli mlakom vodom. Nakon razgledanja male luke, sa svojim brodovima usidrenim uz drvene nasipe, otišao sam na popodnevni odmor ispod drveća, no, blizina okeana nije mogla da ublaži temperaturu.

U tri poslepodne, kada su otvorena vrata ashrama, činilo se da se red od približno dve hiljade ljudi, u koloni po četvoro, otegao u beskraj. Tu se sjatila cela Indija kao i mnogi predstavnici drugih zemalja. Posle dugog čekanja, konačno sam stigao do Učiteljevog sedišta gde je red ulazio u salu kroz aleje i hodnike. Na zidovima su visile slike Sri Aurobinda i njegovog saradnika i sadruga - francuske dame, nekadašnje glumice, koja je bila veoma lepa u mlađim danima. Ona je sada poznata kao "Majka" i upravlja ashramom sa velikom energijom i uinećem. Učitelj Aurobindo, ne bavi se poslovima, već vodi isključivo kontemplativan život. Isto tako, Majka uspeva da se brine o blizu dve stotine učenika, čini se, bez ikakvog velikog napora. Prilikom stupanja u ashram, učenici, predaju ashramu svu svoju svojinu, i potom u njemu dobiju sve ono što im je potrebno. Pošto su njihove materijalne brige odstranjene, svaki član ove čudne zajednice se povinuje naredenjima Majke. Pošto svako ima svoj posao, ashram se praktično sam održava, kao konvent ili manastir. Postoji striktan raspored rada, predavanja i meditacija.

Koračajući u redu polako, primećujem zapise po zidovima koji nam govore da je najpodesniji stav meditacija i ćutnja. Uzgred, kaže se da je Majka vidovita i da je nekoliko kritizerskih nastrojenih posetilaca ponekad odstranjivano i nije im dozvoljeno da vide Učitelja.

Kako smo prolazili kroz sobu, videli smo Sri Aurobinda i Majku koji su sedeli u širokim vratima; sleva i zdesna, bile su velike kutije za cveće i darove. Konačno sam mogao da vidim čudan par. Red se kretao polako, tako da sam imao vremena da ga posmatram. Sedeli su u dubokoj koncentraciji bez

ijednog pokreta. Sri Aurobindo je bio dobro građen čovek sede kose, lica više evropskog no indijskog. Visoko čelo ukazivalo je na veliku inteligenciju, dok su prodorne oči gledale u prostor. Obuzeo me je osećaj da oko tog para vibriraju snažne mentalne sile. Lice Majke bilo je delom pokriveno velom pričvršćenim za njen sari. Nisam mogao da joj vidim oči. Ista intenzivna koncentracija bila je izražena u celoj njenoj figuri. Izgledala je starija od samog Učitelja, koji je tada imao oko 74 godine, kako sam saznao od jednog stanovnika ashrama. Kad sam bio samo na desetak stopa od njih, imao sam u grlu i vratu čudan osećaj, kao da su bili kruti i paralisani. Izvesno, u tom trenutku nisam mogao da kažem ni reč, niti da učinim ma koji pokret osim da hodam u redu. Međutim, moj um je radio jasno kao i obično, pošto sam razmišljao o astralnom zaštitnom krugu kojim se neki okultisti zaštićuju. Ja nisam prijemčiv za takozvanu hipnotičku sugestiju i nikad nisam bio hipnotisan. Nije bilo zamućenja svesti, ali se činilo kao da je moje fizičko telo vezano nekom nevidljivom silom. Ovaj čudan osećaj je trajao dok se nisam udaljio još desetak ili više koraka od tog para. Onda se sve vratilo u normalno stanje, i mogao sam ponovo da govorim da sam to želeo, pošto je vladala potpuna tišina sve vreme dok je red prolazio kraj Učitelja i Majke.

To je bilo sve što sam osetio u prisustvu Sri Aurobinda. Nije bilo ni traga onoj uzvišenoj duhovnoj atmosferi koja se osećala u prisustvu Sri Maharshija, ili onom čudesnom unutrašnjem kontaktu i živom nadahnuću koje je zračio Rishi. Nije mi namera da vršim poređenja, pošto sam govorio sa nekim učenicima koji su na svog Učitelja Aurobinda gledali sa velikim poštovanjem i ljubavlju i ja ne sumnjam u blagotvoran uticaj koga su osećali kraj njegovih stopala. No, svaki tip čoveka iziskuje Učitelja za sebe, a ovaj nije bio moj. To je sve što mogu reći.

Kasnije sam posetio dobro snabdevenu knjižaru ashrama, i njegovu biblioteku, i bio ponešto začuden što sam našao, pored dobro poznatih dela samog Učitelja, i knjige mnogih ranijih prijatelja koje sam znao u prošlosti. Bila su to popularna dela o Zapadnom i Istočnom okultizmu i filosofiji i o razviću skrivenih snaga u čoveku. Većinom su bila na francuskom i engleskom; bilo je i udžbenika o koncentraciji i meditaciji, pa čak i o hipnozi. No, sada su sve ove očaravajuće stvari za mene izgubile svu svoju draž. Shvatio sam da me više ne interesiraju stvari koje nisu u vezi sa mojim Putem. Čini se da je saznanje o Direktnom Putu koji je prikazao Učitelj podsvesno isključilo sve ostalo. To znači da su želje uma, koji je uvek kadar da u svemu istražuje, počele da iščezavaju. Vasane su u izvesnoj meri izgubile su svoju moć nadamnom. Sada sam shvatio odakle je došao ovaj duhovni mir koga sam toliko godina tražio. Poređenje moje prošlosti i sadašnjice bilo je poslednje te vrste i bilo je, možda jedina korist koju sam stekao svojom posetom Pondicheriju.

Uveče sam učestvovao u meditaciji i bogoslužju koje se vršilo u velikoj sali ashrama. Sve se odvijalo glatko i skladno i bilo je bogato dubokim simboličkim značenjem. Grupe učenika u belim odorama i posetioci ispunili su prostranu sobu. Onda se nakratko pojavio Učitelj sa Majkom. Njegovo lice sa puno dostojanstva i moćne koncentracije, bilo je svečano i puno nadahnuća. No, uprkos svemu ovome, moje stvarno biće bilo je odsutno stotinama milja ka Zapadu, u hramu građenom od sivog indijskog granita - jer je tamo, iza tananih pramenova dima ljubičastog insensa, između nekoliko učenika i obožavatelja, sedeo Onaj, čiji zemaljski dani su se bližili kraju, do koga mi je milostivo Proviđenje pokazalo put u ovom sudbonosnom periodu mog života. Onaj koji pali i izliva oko sebe nevidljivu mističnu svetlost, oživljavajući u nama sećanje na tu istu svetlost sakrivenu u dubini našeg sopstvenog srca.

Ova svetlost je iznad svih učenja i teorija o umu. Mi koji sedimo ispred Mudraca Arunachale izvlačimo iz nje pomoć za svaku našu potrebu. Iz ove svetlosti se izvlači svako saznanje što se može iskazati jezikom uma. Ova svetlost je izvor svake inicijacije, i bez nje se nijedan spis ne može ispravno shvatiti, i nikakav istinski Mir, bez nje se ne može postići. Jer ona je Centar, i iz nje izlaze svi zraci koji probijaju tamu materijalnog sveta.

Nije se činilo da postoji bilo kakvo nezdravo raspoloženje prema "ashramu u džungli", kako se Maharshijevo obitavalište ponekad nazivalo, tu među učenicima Sri Aurobinda. Štaviše, mnogi učenici iz Pondicherija posetili su Tiruvanamalai i sedeli kraj stopala Velikog Rishija i razgovarali sa njim.

Ove činjenice, zapisane su u dijalogima koje su neki stanovnici ashrama zapisali u svoje dnevnik, dok su dva učenika Sri Aurobinda dala nekoliko vrednih članaka kao svoj doprinos knjizi Suvenir sa Zlatnog jubileja, koju je objavio ashram Sri Maharshija povodom navršavanja njegovih pedeset godina provedenih u podnožju Arunachale.

Konačno, Maharshi se vratio u salu hrama i mogla se nastaviti meditacija u njegovom prisustvu.

XXIII POGLAVLJE

Darshan se nastavlja

U toku je jutarnja meditacija. Sala hrama je puna. Vidim mnogo novih lica, ne samo iz Indije, već i iz drugih zemalja. U ovoj naročitoj atmosferi u Indiji, lako je razumeti osećanja onih koji se okupljaju oko umirućeg sveca. Gotovo se usudujem da kažem kako ne bi bilo teško "videti" misli svakog pojedinog čoveka u sali. No, u ovom svetom obitavalištu nema mesta za takvu vrstu radoznalosti odnosno opita. To bi bilo svetogrđe.

Jedna je stvar jasna: mi se opraštamo od Maharshija, svako na svoj način. Forma nije bitna. Svi smo sjedinjeni kraj Učiteljevih stopala u dubokoj odanosti i - u Tišini.

Blizu mene, vidim starijeg evropskog gospodina, odevenog samo u košulju i teget plave kratke pantalone, sa brojanicom oko vrata. Verovatno je proveo dosta vremena u Indiji, pošto je njegova koža ravnomerno potamnela. Kratka seda kosa i brkovi krase njegovo mršavo i pomalo tužno lice. Posmatra Učitelja bez ikakve kretn e kao da pokušava da ureže Maharshijev lik zauvek u svoj um. Čini se da je svestan da je mu ovo poslednja prilika za kontemplaciju lica Gurua. Otišao je posle dva dana i od tada ga nisam video. Tokom naših redovnih obroka, sedeo bi u najudaljenijem uglu sale, imao je svoju kašiku, viljušku i tanjire, uzimao je samo poneka jela, i posebno mu je služeno mleko, kao i meni.

Yogi Ramiah, nepokretan u kontemplaciji, sa licem kao isklesanim od granita, sedi kraj Maharshijevih stopala, okružen brahminima koji pripadaju osoblju ashrama.

Jedna starija dama, upravo naspram mene, netremice gleda u Maharshija sa izrazom beskrajnog obožavanja, ali i očaja i neke vrste unutrašnjeg protivljenja, kao da nije u stanju da prihvati izvesnost da ga više neće moći videti u njegovom zemaljskom obličju.

A Maharshi? Posle ove nove operacije, mršaviji je no ikad ranije; čini se da mu je lik providan, njegovo lice je blede, kao da u njemu više nema ničega zemaljskog. Statua, inkarnirana apstrakcija, ukoliko ovaj izraz može saopštiti neko značenje. Ne, to je duh, koji se, iz sfere materijalnog, vraća u svoje carstvo, i samo je na veoma tanan i suptilan način vezan sa onim što mi vidimo kao flzičko telo sveca.

Njegov mir prožima sve oko nas. Nema više nerešenih problema, neispunjenih želja, nema kretanja u mojoj svesnosti. Sada je jasno da nema potrebe za razmišljanjem, kao što se činilo ranije - jer mišljenje je nešto nepotrebno, besmisleno.

Šta je to što me sad zanima? Šta se dešava sa mnom?

Gde je sada taj čovek, koji je imao ime, i mnogo misli? Sada sve to izgleda tako daleko od - "Mene". O, kada bih samo mogao da se držim ovog stanja, po svaku cenu, i ne vratim se u svet senki i iluzija! Kada bih samo mogao da ostanem u ovoj tišini gde ne postoji "ja" i "ti", nema vremena, i nema prostora!

Svetlost je sada potekla u takvom obilju da je sve Njome preplavljeno. Otvorene oči ne vide ništa osim svetlosti.

Ja znam da ovo obličje, sada meni tako strano, izgleda da više nikad neće disati. Da li bi njegov dah poremetio mir večnosti? Ne znam.

U ovoj svetlosti iščezavaju granice "prošlosti" i "budućnosti", sad su i jedna i druga kao otvorena polja. Ne, to nije istina, jer trenutno strahopoštovanje pred otvaranjem vratnica sada ustupa mesto radosti koja dolazi od svesnosti da vreme više ne postoji. Kao bljesak munje, u moje sećanje dolaze reči iz Otkrovenja Sv. Jovana: "... da vremena neće više biti."

Da, sada razumem da je stvarni život nezavisan od vremena, i da, ukoliko još uvek živimo u vremenu, to nije stvarni život. Vaskrsenje, ta nedokučiva misterija, postaje spoznatom istinom, tu, u ovoj nevidljivoj svetlosti.

Sve je sređeno, sjedinjeno, sve je usklaUeno u potpunoj harmoniji. Jedino reči ne uspevaju da izraze šta čovek vidi. Samo puki delići ostaju u mozgu koji služi kao posrednik da se ovi komadići sastave i pretvore u povezane misli i reči. No - tada više nismo "tamo".

Koliko dugo traje ovo novo stanje, ne znam, jer se "tamo" ono ne može meriti ni satima, pa čak ni sekundama. U ovom stanju o tome uopšte nema pomisli, a intuitivna sigurnost da ću, čim dopustim da

ijedna jedina reč dođe u moj um, doći opet "ovde", gde ja ne želim da se vratim, pomaže mi da ostanem u ovoj kontemplaciji. No, posle toga, nisam u stanju da se jasno prisetim ovog stanja; verovatno je potpuno prekinut kontakt sa umom, tako da nije ostao nikakav most.

Sada sedim pored jednog od stubova u sali i gotovo sa čuđenjem posmatram sve što je oko mene. Moja prva misao je: "Da li ću biti u mogućnosti da ponovo utonem u ovu tišinu? Da li ću zaboraviti put koji vodi u tu zemlju?" No, um još uvek nije povratio svoju uobičajenu budnost, pa nisam uopšte zabrinut za povratak u nju. Stanje ispunjeno blaženstvom i unutrašnjom tišinom i mirom još uvek traje. Onda se, iz ljubičastog dima insensa, Maharshijevo lice promalja pred mojim očima. Isti nepokretan pogled uprt je u daleki prostor, ali sa jednom razlikom: čini se da u isto vreme, on gleda u moje unutrašnje biće i vidi šta sam maločas doživeo. Ko drugi bi mogao da vidi, ako ne Maharshi? Ja sam, možda, na trenutak bio gost, u zemlji u kojoj on neprekidno obitava.

Onda bljesne nema, a jaka molitva iz celog mog bića: "O, vodi me tamo! Daj mi da zauvek živim u toj blagoslovenoj zemlji. Radosno ću proći kroz vratnice smrti ako je to uslov."

Vidim da on sada sasvim sigurno gleda u mene, a odgovor je već spreman u njegovim blistavim očima. Nerazuman izliv je umiren. Sada sam se pomirio sa onim što je neizbežno. Znam da sve jeste i mora da bude kako je najbolje. Sve će doći u svoje vreme, isto kao što je potrebno vreme da bi voće sazrelo, da se larva pretvori u leptira.

Čuje se zvuk gonga. Svi ustaju dok Maharshi, uz pomoć svojih pratilaca, ustaje i polazi prema vratima. Vreme je za podnevni obrok.

Maharshi uvek insistira na savršenoj jednakosti na fizičkom planu. To se vidi po njegovoj brizi za savršeno jednako deljenje hrane. Više puta sam svedočio njegovoj ličnoj intervenciji kada mu je porcija jednog ili dva čoveka među brojnim gostima izgledala manja nego u ostalih. Jednog jutra kada smo na našim listovima našli, pored uobičajenih rižinih kolača, nešto voća bananu, nekoliko komadića pomorande i jabuke - Mudrac je prekinuo svoju ćutnju, uobičajenu za vreme obroka, i rekao nekoliko reči brahminu koji nas je služio gotovo strogim tonom. Tu sam video kako ogromno značenje poseduje i najmanji mig Učitelja za sve koji su u njegovoj blizini kao stanovnici ashrama. Siroti brahmin je pojurio do mog lista, preklinjao me da mu oprostim, i snebiljiv kakav je bio, uzeo ga je sa svim njegovim sadržajem i odneo da pokaže Maharshiju. Isprva nisam mogao da shvatim šta to sve znači, ali sam uskoro video da je Mudrac brojao komadiće voća na mom listu, poredeći ga sa svojim. Čim se uverio da je količina ista, ljubaznije je oslovio brahmina koji je posluživao i načinio gest u mom pravcu. Čovek je odgovorio sa par reči vidljivo zadovoljan što se opravdao pred najvišim sudom, a onda mi je doneo natrag moj doručak.

Onima koji nisu svedočili ovoj maloj sceni, i nisu poznavali Učitelja lično, ovo može izgledati beznačajno ili gotovo naivno. No, Maharshi poznaje srce ljudi sa svim njegovim slabostima i nesavršenstvima. Zbog toga lekovi kojima on rukuje, kada ih dobro odmeri, nikad ne propuštaju da daju rezultate. Šta može više da ohrabri i ugodi, do videti tako jednostavan prijateljski gest u duhovnog diva poput njega? Tek sam kasnije shvatio značenje svega toga.

Uprkos uobičajenoj bezbrižnosti, izuzetnoj ljubaznosti i prijateljskom pristupu sveca, čovek je u njegovom prisustvu pre snebivljiv, naročito u početku, i to može da postane prepreka njegovom unutrašnjem pristupu. Naša intuicija šapuče nam o ogromnoj razlici u nivoima između nas i njega.

Međutim, Maharshi odbacuje taj neprikladan i egocentričan stav bez reči, pokazujući sopstvenim primerom kakvo treba da bude naše ophođenje sa drugima.

XXIV POGLAVLJE

Inicijacije

Kada u prisustvu Učitelja naš um prestane da bude prepreka viđenju stvarnosti, tada dolazi zora novog intuitivnog razumevanja svakog duhovnog učenja datog kako u dalekoj "prošlosti" tako i u naše vreme, od strane onih koji su sami spoznali Istinu.

Primećujem da su se pitanja i problemi koji su pre nekog vremena bili nerazumljivi ili sam ih odložio da bih ih kasnije rešio, neočekivano rešili sami od sebe. Pre svega, nestala je želja da ova učenja intelektualno "izmirim". Sada vidim koliko je prazna i jalova takva želja da je oni porede i da se sudi o sistemima i njihovim posebnim ciljevima, datim u različito vreme, različitim rasama čovečanstva. To je bila moja manija pre izvesnog vremena. Želeo sam da po svaku cenu pronađem jednu definitivnu i pogodnu sintezu, i da je se držim radi svog sopstvenog zadovoljstva. Sada vidim da to nikud ne vodi, da je to čisto gubljenje vremena i lutanje u mraku, pošto jedna takva objektivna sinteza ne može postojati. S druge strane, vidim da postoji onoliko puteva koliko je različitih svesti manifestovano u jednom ili drugom obliku postojećeg života. Jedan prijatelj mi je jednom izrazio svoje mišljenje da postoje mnogi putevi pristupa jedinom biću, i da svaka lekcija konačno vodi Istini. Sada vidim osnovni tragični nesporazum. Šta je to što mi treba da znamo? Da li je to bezbrojna različitost materijalnih oblika, ili naša individualna reakcija na njih? Jasno je da takav proces sticanja znanja nikad ne nalazi zadovoljenje; pošto svaki manifestovani oblik odgovara nekoj misli, svakoj misli se pridružuje jedan novi oblik, još jedan predmet za naše izučavanje i naše "znanje".

Zašto ljudi ne mogu da shvate ovu jednostavnu istinu? Nema, niti može biti, nikakve nade za sticanje objektivnog znanja o svim oblicima postojanja, i ne može biti kraja jednom takvom nastojanju. Cilj bi izmicao sve više i više, i niko ne bi video kraja tome. Maharshi kaže:

"Pokušati da se saznaju svi oblici koji postoje u vremenu i prostoru bilo bi isto tako besmisleno kao kad bi čovek koji se upravo obrijao ili ošišao, promišljao u sudbini svake od ovih vlasi."

One će se baciti u kantu za smeće ili će se spaliti. U oba slučaja više neće biti kontakta između njih i njihovog prvobitnog posednika. Prošlost je, takođe, jedna iluzija prolazne uobrazilje; ona se nikad ne može vratiti, niti može ponoviti svoj smisao za one koji su jednom bili njeni učesnici. U ovoj činjenici otkrivamo zašto su i koliko su ljudska bića u stanju da doprinesu toliko gorčini i patnji u svom životu. Ona zauvek preživavaju sećanja na prošle doživljaje, koji više ne postoje, i tako propuštaju smisao onoga što je Sada. Ona žive u prošlosti, umesto da utonu u sadašnjost i da potpuno žive u njoj. Samospoznaja odnosno realizacija zaustavlja ova besciljna lutanja. Ja znam da vreme i prostor ne postoje za Mudraca kome sada gledam u lice, i u ovoj činjenici ja vidim radosnu nadu za sebe. Ovo je inicijacija.

Ja znam sve detalje Maharshijevog života, kako su ih dali njegovi najbliži sledbenici u svojim raznim delima. Dok je mladi Ramana, još uvek kod kuće sa svojim roditeljima, čitao istoriju šezdesettri sveca Shivinog kulta, u njegovom srcu se spontano javila čvrsta rešenost da postane jedan od njih. Slično tome, kada se gleda u Maharshija, jedina želja koja ostaje u našim srcima je da postanemo isto što je on. Snaga koja se nisačim na svetu ne može porediti, prisiljava nas da svoj najviši i konačni cilj vidimo u sjedinjenju sa svesnošću Mudraca. I, za jedan trenutak, ta vizija postaje stvarnost. Jer je tišina jedna i sveobuhvatna. Sav je život utopljen u Nju, kao i sve što je iza ovog života - nepromenljivo i bezgranično puno blaženstva, bez kakvoće i, zato, bez ograničenja.

Zaista su istinite reči jednog od manje poznatih zapadnih mistika, kada kaže da su Bog i Istina tako jednostavni, i istovremeno toliko zaslepljujući da, kad bi Se On manifestovao u svom Svojem blistavom sjaju, nijedna planeta to ne bi podnela, već bi se trenutno pretvorila u pepeo. Možda je to alegorija, međutim, ja znam da ona sadrži mističnu istinu. Ovo je inicijacija.

Tu, kraj stopala Mudraca, ja sam se pomirio sa svetom. On je prestao da bude strani div, neshvatljiv u svojoj svojoj beskrajnoj složenosti. A oni koje vidim kao ljude, više ne izgledaju kao odvojena i strana bića, jer isti unutrašnji i nepromenljivi princip koji obitava u meni, prebiva takođe u svojoj svojoj sabraći. Taj osećaj je probudjen upotrebom Maharshijevog uputstva: "Kad sretnoš nekog, misli duboko - Bog je taj koji prebiva u ovom telu." Tada dolazi inicijacija zauvek.

XXV POGLAVLJE

Muzička predstava u sali hrama

Danas sam primetio, pokraj stuba naspram Maharshijevog kauča, dve drvene kutije pokrivene obojenim indijskim čilimima. Dva čoveka odevena u severnoindijskom maniru, sedela su kraj njih. Bibliotekar ashrama, jedan stariji brahmin, sa kojim sam satima vodio razgovore za vreme njegovih službenih časova u biblioteci, obavestio me je da poslepodne treba da se održi recital religiozne muzike u prisustvu Maharshija, i da su novopridošli, dobro poznati umetnici koji će svirati na malim harmonijumima koji su sami izradili. Sala hrama je bila puna tog poslepodneva, što se retko dešavalo. Muzičari su, nakon uobičajenog klanjanja pred Mudracem, počeli svoj program. Jedan je vodio na većem instrumentu, dajući melodiju, a drugi ga je pratio. Bila je to čudna mešavina klasičnih motiva sa čistim istočnim interpolacijama, nešto poput pesama koje su za vreme noćnih meditacija pevali Učiteljevi učenici.

Maharshi je sedeo kao i obično u nekoj vrsti duboke koncentracije na neku beskrajno daleku stvar i nije se činilo da naročito pažljivo sluša muziku. Nakon otprilike jednog sata, muzičari su završili svoj recital, još jednom se poklonili pred Maharshijem, i zatim su seli tiho među ostale privrženike. Veoma me je zainteresovao način na koji su oni svirali svoje harmonijume. Činilo se da prvi jedva dodiruje dirke, a njegov pratilac, kao da pomiče svoje prste iznad kutije, koja očigledno nije uopšte ni imala dirke, u svakom slučaju, ja ih nisam video sa mesta na kojem sam sedeo. Jednom sam čuo za električni harmonijum, koji je davao zvuke kad mu se približe prsti muzičara, dok bi tonove koji izlaze određivao način njegovog pokretanja prstiju i njihovo rastojanje od instrumenta. Da li je moguće da su ovi indijski umetnici koristili jedan takav instrument? Međutim, nisam primetio nikakve kablove koji bi povezivali njihove kutije sa utičnicama u sali, preko kojih bi mogli dobiti električnu energiju.

Posle noćne meditacije, oslovio me je na vratima jedan od mladih pratilaca, koji me je izvestio da nakon večere treba da se prikaže film. Zamolio me je da pozovem neke od Evropljana i Amerikanaca koji su bili u blizini. Oko osam sati uveče, sala je bila ispunjena aktivnostima. U jednom od uglova namešteno je platno; u drugom je bio mali projektor; više tehničara je bilo u poslu.

Moji zapadni prijatelji, došli su rano. Našao sam dobro mesto na dasci na prozoru, za mene i moju prijateljicu iz Bombaja, gospođicu Nalini, sa kojom sam vodio mnoge razgovore za vreme njenog boravka u blizini ashrama. Mlada devojka od svojih petnaest ili šesnaest godina, kćerka bogate aristokratske porodice iz Kalkute, takođe nam se pridružila.

Primetio sam prisustvo službene hijerarhije grada Tiruvanamalaja - upravnika policije, diva u uniformi zemljane boje, oblasnog medicinskog referenta, i nekoliko advokata i sudija mesnih sudova.

Nakon kratkotrajnih priprema, počelo je prikazivanje. Filmovi su bili u vezi Maharshijevog života, i prikazivali su ga u mnogo različitih prilika - kako se penje na sveti breg Arunachale, šeta se u krugu ashrama, ili učestvuje u nekoj od njegovih svečanosti. Filmovi, većinom u boji, bili su sasvim dobri, pošto je lik sveca bio u prirodnim i živim bojama. Prepoznao sam mnoge od ljudi koji ga okružuju, kao što je onaj isti neizbežni upravnik policije i neki od brahmina koji je pripadao osoblju ashrama. Grupa Indijskih skauta mogla se takođe videti kako jede u Maharshijevom prisustvu. Jedna američka dama, vatreni obožavalac Mudraca, hodala je odmah iza njega u nekoliko od filmova.

Maharshi je posmatrao prikazivanje sa gotovo neprimetnim, ljubaznim, malenim osmehom na svom obično ozbiljnom licu. A ja nisam mogao a da ne pomislim: "Dakle, lik sveca je već "ovekovečen" za buduće generacije. No, to nikad neće nadoknaditi njegovo živo prisustvo, taj blagoslov koji sada imamo za još tako kratko vreme."

XXVI POGLAVLJE

Odvojen od uma

"Tako je manas uzrok ropstva, a isto tako i njenog oslobođenja. Kada je ukaljan strašću, manas je uzrok ropstva, a kada je čist, lišen strasti i neznanja, donesi oslobođenje."

Sri Sankaracharija, Viveka-Chudamani, stih 176. Oko ashramskog hrama je široka terasa od betona i kamena. Posle devet uveče, život u velikom krugu gotovo zanemi, a sam hram je zamračen. Maharshi spava u sali koja je od pravog hrama odvojena masivnom kapijom od čelične rešetke, umetnički oblikovanom u indijskom maniru. Pored Učitelja, tu su uvek jedan ili dva pratioca koji ga nikad ne napuštaju, i uvek su spremni da mu pruže bilo koju uslugu. To je sada najpotrebnije, kada je njegovo zdravlje tako nepouzdan.

Nekih noći, kada mesec obasja svojim zracima tihe staze, ja dolazim ovamo iz svoje sobe i sedim u tišini na dobro pometenoj terasi. Nepokretna tela nekih domaćih posetilaca leže opružena spavajući na peščanom terenu ispred sale za ručavanje. Preda mnom je mirni ashramski bazen. Mesto je pogodno za meditaciju. Možda svest o Učiteljevom prisustvu na samo desetak jardi od mene, doprinosi svečanosti mojim mislima. Među mnogim stvarima koje sam naučio kraj njegovih stopala, postoji jedna od najvećeg značaja, o čemu bih govorio opširnije.

Pre četiri godine, kad sam čitao izveštaj Pola Brantona o jednom ekstatičkom stanju svesti koje je doživeo u prisustvu Velikog Rishija, opisujući to kao boravak izvan mislećeg uma, to je za mene bila više kao neka zagonetka. Kako čovek može da bude odvojen i nezavisan od svoje sopstvene mentalnosti?

Sada sam iskustveno proverio da je to moguće.

Rekao sam ranije, da sam posle dolaska u ashram prekinuo sva svoja ranija vežbanja. To sam učinio pošto sam bio sasvim siguran da dugotrajno vreme koje provedem ovde sa svojim Učiteljem treba da iskoristim mudro. Vežbe se mogu izvoditi kasnije, ukoliko bude trebalo. Međutim, sada i ovde, ja moram da iskoristim mogućnost da naučim ono što bi drugačije bilo nemoguće.

Nakon sudbonosnog iskustva opisanog u XXIII poglavlju, ja sam shvatio da mogu da budem odvojen od mog misaonog aparata, i da je moja svesnost, odnosno svest o biću, daleko od toga da je izbrisana. Život je tekao dalje bez prepreke, mada je um bio bez misli. Ja sada znam da je "Tok-Ja" nezavisan od misli, a da je, ipak, svaka misao stvorena iz Njega.

To je jedna od najviših inicijacija kroz koje čovek prolazi kada je u prisustvu Učitelja.

Pre mnogo godina, nakon dugog, dosadnog učenja da se um mora potčiniti pre nego što ijedan zrak svetlosti može da dođe do čoveka, počeo sam sa svojim beskrajnim vežbama u tom cilju, sa osećanjem bola i neizvesnosti. Sada vidim zašto. Područje iza uma, bilo je za mene, u to vreme, neistražena zemlja - jedna praznina. Potom sam bio u potpunosti lišen ove sile samosvesnosti, koje sam postao svestan uz misterioznu pomoć Maharshija. Prethodna metoda korišćenja uma podsećala je na opasnu situaciju kada je čovek odgovoran za električni motor koji se usijava, a ne zna gde da nađe prekidač da ga isključi. Može li prosečan čovek da zaustavi svoju mašinu za mišljenje kad želi? Da li čovek koristi mašinu, kojom nije sposoban da kontroliše? Šta čovečanstvo radi?

Um - ta najsuptilnija i najsušinskija sila koju posedujemo pre nego što otkrijemo naše istinsko Jastvo - ostaje nekontrolisan, a njegov prekidač nepoznat. On nas vodi gde on želi, često niz slepe puteve i sporedne staze. Međutim, naše istinsko Jastvo zna sve. Prvi zraci Njegove svetlosti, dali su mi kontrolu nad tim misterioznim "prekidačem". Sada su sumnja i neizvesnost nestali.

Sad su mi oči otvorene i vidim srebrnastu vodu ashramskog bazena, dok gore, beli oblaci plove nebom sa mesecom koji izlazi između njih. Moje spoljašnje uši čuju prigušene krike udaljenih sova, no, sve je to izvan moje svesti. Ja sam svestan da je moje fizičko jastvo u dodiru sa spoljašnjim svetom, međutim, iznutra, istinsko Jastvo vlada u tišini. Ne bih dao svo bogatstvo sveta za ovu tišinu. Ja znam da je to temelj koji neće biti izgubljen kada se sruši svet čula. U ovoj tišini nema želja. Ona je nezavisna od

svega. Kada ona dođe u prvi plan u mojoj svesti, nestaje sve što sam nekad smatrao da sam "ja". "Ona" se ne može videti iz prostog razloga što u tom stanju ništa osim Nje ne postoji.

Reči "uranjanje" i "stapanje", koje se često koriste da bi se opisalo ovo stanje, nepogodne su, pošto sugeriraju nešto odvojeno i ulazak u nešto nepoznato. Sam doživljaj je sasvim drugačiji. Čovek je tada ova tišina i ništa drugo. Čovek je tada ogoljen od svih velova i samo suština preostaje.

U meni počinje da se razvija jedno čudno stanje. Na Mouni Sadhua gledam kao na neki objekt, dok ova spoljašnja ljuštura nipočemu nije najbitnija: on sedi i diše, a krv kola u njegovim venama. Vidim oko uma mnogo misli - kao roj pčela koji pokušava da uđe u svoju košnicu - ali, ovaj mir, ova tišina ne dopuštaju invaziju.

Znam da će me sledeće stanje svesti dovesti do brisanja ovog vidljivog sveta. Pre nekoliko meseci, ovo brisanje mi je neizbežno donelo prekid svesti o Životu koji teče u meni. No, sada je drugačije. Znam da nikad više ne mogu da izgubim svesnost ovog "Toka-Ja" u sebi.

Sve prolazi i sve će proći, ali ja jesam! Bez imena, bez oblika, jedini posmatrač - ja jesam - ja postojim. Istrajati u ovom stanju mogu bez napora, no, prilično čudno, ja znam da je to za moju vidljivu kopiju velik napor, a ponajviše za moj um-mozak. Znam da je to, doslovno, naprezanje pod snagom vibracija ovih novih i dosad nepoznatih tokova svesti. Sad shvatam zašto ne mogu da ostanem u njima zauvek. Moj spoljašnji oblik, a naročito mozak, još ne može to da podnese.

Znači, ja moram da se vratim iz ovog carstva tišine. Međutim, svest o Njemu, mada mutna i nesavršena, još uvek se zadržava na tom "povratku".

Svest o ovom toku je snaga koja omogućuju da se ova iskustva izvan uma prenesu i izraze na papiru. Tu činjenicu je teško saopštiti, ali saznanje da um nisam ja, jeste sami izvor ove sposobnosti. Jednostavno rečeno, ukoliko ja mogu svom nehotičnom mišljenju da naredim da stane, i da vidim izvršen čin, onda, sam ja onaj ko daje naređenje. Jednačina je rešena. Misteriozna nepoznata količina "X" je nađena.

Tokom sledećih noći, pokušavao sam da pronađem Sebe za vreme fizičkog sna. Kao što sam pretpostavljao, je bilo mnogo teže, nego kad sam to pokušavao budan; pošto sam onda mogao da kontrolišem um nezavisano od fizičkog tela i mozga. U snu se moj fizički dvojniki nalazi u jednom drugačijem stanju, koje još nije disciplinivano. U to vreme nisam mogao da pronađem nikakvu smernicu o tome kako ovo treba da se izvede. Međutim, ponekad, pri buđenju, setio bih se da sam morao imati izvestan oblik svesnosti "ja" dok sam spavao. Intuicija - taj nečujni glas - šapuće da će rešenje doći u pravo vreme. Dakle, nema potrebe požurivati ga prerano.

Sada osećam prisustvo Učitelja čak i onda kad ne mogu da ga vidim - kad sam daleko od sale. Kako ovo može da bude? Proces traganja za vreme dok je um miran, saopštava mi Istinu, koju ja vidim kao u bljesku svetlosti.

Učitelj nije telo koje svakog dana vidim na kauču u hramu. On je ova tišina - sam ovaj mir, u kojem ja prepoznajem sebe. Ovo saznanje mi trenutno donosi mir, pošto to nije znanje uina, to je Istina sama.

Opis Istine, ne može nam pomoći. Ona se mora zaživeti i iskusiti. U tome je razlog što sam ja izgubio svo interesovanje za knjige koje su pisali oni koji sami nisu doživeli Istinu, već su samo izgradili teorije koje se zasnivaju na mentalnim koncepcijama. Za mene, one su beživotne i beskorisne.

Istina je život. Oni nikad nisu odvojeni. Meni je jasno da tamo gde nema života, ne može biti ni Istine. Dakle, ja moram da kažem zbogom mojim starim pratiocima - knjigama - zato što mi one više ne mogu pomoći. Nekoliko njih, koje sadrže stvarno iskustvo, uvek su u mom sećanju. One potvrđuju ono što sam sad doživeo, i, njima u zahvalnost, navodim ih u svom dnevniku. One su mi pomogle u pogodno vreme i mogu da učine to i čitaocu.

Oko ponoći se vraćam u svoju sobu. Jedna indijska mačka me čeka na mračnoj stazi kruga ashrama. Dajem joj redovno hranu, većinom rižu i mleko i gladim njeno kratko belo-sivo krzno. Očigledno, ja sam jedini kome polu-divlja mala životinja dozvo!java takvu bliskost: od drugih beži.

U znak zahvalnosti, ona pažljivo pregleda moju sobu i proždire nepoželjne velike crvene paukove koji me često noću posećuju. Dakle, mi smo dobri drugovi.

XXVII POGLAVLJE

Zalutale stranice

Sledeće stranice odražavaju različita raspoloženja i stanja uma koja sam doživljavao za vreme mog boravka u ashramu. Čitajući ih sad, nakon gotovo godinu dana, uočavam promene koje su se odigravale, i još uvek se odigravaju u biću nazvanom "ja". Stavio sam ove odlomke zajedno, u jedno poglavlje, pošto su većinom kratki i prolaznog, sporadičnog karaktera.

Celokupan moj stav prema svetu i ljudskim bićima umnogome se izmenio, kao što sam ranije pomenuo, međutim ove promene su se desile spontano i gotovo nesvesno. Isprva sam primetio da je moje ponašanje pod određenim uslovima, ranije bilo sasvim drugačije, a da su mi se sada baš te situacije pojavljivale u sasvim drugom svetlu. Želja za sintezom je sad postala dominantno obeležje mojih raspoloženja; želja da postignem takvo stanje svesnosti koje bi mi omogućilo da vidim sve u svom pravom svetlu, bez ličnog obojenja. Osećao sam da takav nivo postoji i želeo sam da ga nadem po svaku cenu. Takođe sam znao da to neću moći da nađem na području mentalnih teorija, pošto sam ih toliko puta promenio tokom dugih godina mog traganja. To traganje za sintezom bi verovatno bilo bolno i praćeno jakim unutrašnjim konfliktom kada bi se doživljavalo negde drugde, a ne u ashramu; prisustvo sveca okončava sve intelektualne akrobacije. Tu čovekovi koreni prosto urastaju u Istinu.

Religiozne predrasude i okultne teorije su isto tako otpale same od sebe. Polje vizije oko Jastva se pročistilo. Još do nedavno, kad god bih po navici usmerio svoje misli ka Hristu, ja bih isključio Shivu. U mojoj meditaciji na "Jastvo", nije bilo mesta za Budu. Posle tog vremena, došao je period kada je Maharshijev lik zauzeo mesto svega onoga što se moglo spoznati kritičkim umom. To stanje je trajalo nekoliko nedelja, i, bilo je to vreme bezbrižnog mira. To je verovatno bila neophodna priprema za apstraktnija i suptilnija iskustva.

Kad se ovaj period završio, primetio sam da su se mnoge mentalne barijere i prepreke srušile u tom novom stanju u kome nisu postojale nikakve kontradikcije. U to vreme, posećivao sam grob mohamedanskog sveca u podnožju brega Arunachale i naučio da tamo, isto kao i ovde, čovek nalazi iste mogućnosti i pomoć za spasenje od ropstva svojoj dosadnoj personalnosti.

Nijansa prvog raspoloženja, koje je, takoreći uvod u daljnja iskustva, može da bude nešto drugačije, no čim se lanac misli prekine, oseti se identitet. Zato Maharshi ponavlja da svi putevi, ukoliko se ispravno shvate, vode istom cilju.

Šta se može poneti sobom natrag iz zemlje tišine da bi se izrazilo rečima? Kako je za čoveka moguće da saopšti sve promene koje se dešavaju u raspoloženju onoga koji to doživljava? Na primer, čovek iznenada oseća izvesnost jedinstva svega postojećeg, i u ovom svetlu, strah od smrti se pokazuje apsurdnim. Ta vrsta stapanja, odnosno identifikacije sa celinom, praćena je jakim osećanjem blaženstva srodnog uskrsnuću.

Ja istovremeno znam da je jedini put života da se napusti iluzija o odvojenom postojanju u fizičkom ili bilo kom drugom obliku. Ja znam da sve promene koje sačinjavaju temeljni osnov života - tačnije, svesnosti ograničene i ogradene oblikom - nisu stvarne, već iluzorne i zato moraju da budu praćene patnjom koja je neka vrsta antidota "jakom i opojnom vinu maye" (materije).

To dovodi do nepokolebljivog ubedenja da će svaka aktivnost, ukoliko se izvodi s ljubavlju, skovati nove okove postojanja u oblicima, i, na taj način nove talase patnje. Nema ničeg apsolutno "neophodnog", sve su brige u vezi "budućnosti čovečanstva" ili njegovih pojedinih rasa i naroda jednostavno gubljenje energije, a nač je zadatak, pre svega, da upoznamo naš mali svet, i da nademo naše sopstveno istinsko Jastvo. Naravno, mi možemo da budemo sredstva velikog plana koga ostvaruje Najviši po Njegovoj Sopstvenoj volji i nameri, no, misliti da mi izvodimo ma koje delanje je pusta iluzija. Takođe se zapaža, da reč "mi" označava našu personalnost, i da ona podrazumeva složeni skup oblika, uma, imena itd. Kad pristupimo istinskom Jastvu, vidimo da smo jedno sa Stvoriteljem.

Ali - koliko koraka i stupnjeva ima na ovom putu, kroz koliko mnogo "inicijacija" treba da prodemo?

XXVIII POGLAVLJE

Maharshijeve oči

Za vreme darshana u sali, obično nema nikog između mene i Maharshijevog kauča, što znači da mogu da se udubim u njegove oči bez prepreka pred sobom, pošto je njegov pogled obično usmeren u mom pravcu, pravo napred. Isprva mi je nedostajala hrabrost da pomno gledam u lice Mudraca. Možda je ta snebivljivost bila poslednji ostatak onih svetovnih običaja koji ne dozvoljavaju čoveku dobrog ponašanja da uporno gleda u lice drugog. Tome može da bude još jedan razlog: moja intuicija mi je šaputala da te oči vide beskrajno dalje od običnih ljudskih očiju, što znači da čitav sadržaj mog bića stoji širom otvoren pred njihovim pogledom. Bilo je potrebno neko vreme da se oslobodim ovog osećaja snebivljivosti, koja, u rimokatoličkom svetu, ispovest pred sveštenikom čini toliko teškom za neke ljude.

No, morao sam da se potrudim i, za nekoliko nedelja nestale su sve prepreke, i nemo, a hiljadu puta delotvornije "ispovedanje", postala je moja svakodnevna praksa u mom unutrašnjem opštenju sa Maharshijem. Morao sam se da učim "potpunoj otvorenosti", jer bez ove karakteristike ne može biti nikakvog direktnog duhovnog pristupa Učitelju.

Maharshijeve oči izgledaju uvek iste, pošto u njima ne vidim promenu usled neke emocije ili misli. No, to ne znači da su one lišene blistavog sjaja života! Nasuprot tome, kroz njih neprestano teku svetlost i život sa veličanstvenošću i snagom nezamislivom za one koji ih nisu videli. Velike crne zenice uvek su prepune sjajne svetlosti. Čak i na njegovim fotografijama, ovu neobičnu jačinu svetlosti u njegovim očima, može da primeti svaki pažljivi posmatrač, čak i ako ne zna koga one predstavljaju.

Iz ovih očiju teče bujica mira, snažna, a draga. One se sjaje savršeno razumevajući sve slabosti, nedostatke i unutrašnje poteškoće onoga ko u njih gleda. Ja, lično, opazio sam u njima blag, gotovo neprimetan osmeh popustljivosti za celokupan okolni svet i sve nas ovde, koji smo predstavnici "velike iluzije". A kada, gotovo slučajno, pogledam u oči nekog od ljudi u sali,

primećujem da one, ni u najblažem stepenu, ne odražavaju ni delić svetlosti koja sija kroz Maharshijeve oči. U poređenju s njima, izgledaju gotovo beživotne, i ja nisam u stanju da se oslobodim ovog utiska - u najmanju ruku, nisam u stanju u trenutku da ga kontrolišem - mada znam da je pogrešno što pravim takva poređenja i da ne treba da izvodim sud o drugima. Svako je samo to što je u stanju da bude, ni manje ni više, a život je isti u svakome od nas. No, iako u teoriji prihvatam istinu o tome, ja ne mogu da izbegnem taj osećaj kada god pogledam u oči sveca, i zatim se desi da pogledam u oči drugih. Ova misao, iako pogrešna i nepravedna, ušunja se, takoreći u moj um i ostaje u njemu sve dok je ne pozovem da ode pomoću dobro poznatog "Samo-ispitivanja" odnosno "vichare".

U svemu, i u svakom biću manifestuje se Najviši, ma koliko niskim nam se činio stupanj te manifestacije. On je prisutan u biljci i insektu, u zmiji, u životinji i u čoveku. Razlika postoji jedino u stupnju i savršenosti Njegove manifestacije. Jasno je da smo mi u mogućnosti da opažamo samo jedan bezgranično mali deo manifestovanog apsoluta; viši oblici Njegovog otkrovenja su van domašaja naše ograničene svesti. A ipak, nešto mora da postoji baš na ovoj poslednjoj granici naših opažajnih sposobnosti, što, u svoj svojoj savršenosti odražava pogled Boga.

U mojoj svesti se budi jedno novo, čudno i moćno strujanje. Sa nekom vrstom iščekivanja pokušavam da zadržim svu svoju pažnju iznad okeana promenljivih misli. Čini se da čujem šapat: "Istraj i naći ćeš odgovor." Iznenada dolazi svetlost, ona je kao bljesak munje ogromne snage. Ja sam za trenutak zaslepljen, zastrašen pred licem stvarnosti koju vidim.

Naravno, ne postoji nada da ću biti u stanju da ovu viziju rečima saopštim drugima. Ali, sada imam pravo da kažem:

"Ja znam ko gleda kroz Maharshijeve oči."

XXIX POGLAVLJE

"Asperges me hyssopo..."

"Asperges me hyssopo - mundabor.
Lavabis me aqua - et super nivem dealbabor."
"Pospi me miloduhom i ja ću biti čist.
Operi me vodom i biću belji od snega."

Trideset godina je Maharshi držao "službu", i vršio svoju misiju tu u ovom mirnom, malo-poznatom kutku Indije, ne propovedanjem i predavanjima o duhovnoj istini, koju je on spoznao do ovako neverovatnog stepena, nego samim svojim prisustvom. Kao uzvišeni svetionik čiji snopovi svetlosti ukazuju na put do bezbednog pristaništa svima koji su na ustalasalom moru i traže luku, ovaj Veliki Rishi Indije zrači svetlošću za one koji imaju oči da vide i uši da čuju.

Dan za danom, godinu za godinom, on je tu u ashramu, uvek pristupačan svim ljudima tokom većeg dela dana, prepun tišine i mira, kakvog poseduju samo oni koji su dostigli najviše duhovno postignuće. Ove misli jure kroz moj um kao bujica iz izvora u dalekim, visokim planinama meni nepoznatim. Ja ne pokušavam da otkrijem te visove, mada bih to verovatno nastojao pre nekog vremena.

Zašto bi čovek tragao za svetlošću kada je pred samim njenim izvorom. Ta svetlost prožima naše čitavo biće kako bi nam pružila uvid u sve greške i nesavršenstva našeg "ega", naše mafe, beznačajne personalnosti. Prisustvo izvora omogućuje zracima da prodru u naše biće prirodno i nepogrešivo iznutra, a ne spolja. Dakle, nema straha od nekog nametanja, sugestije ili bilo čega spolja. Tada počinje proces pročišćenja koji se rađa iz kontempfacije živog primera.

Primećujem da su neke od mojih grubih grešaka i "grehova", koji su se činili tako duboko ukorenjenim u godinama mog pređašnjeg života, sada postali anahronizmi, zapravo nemogući. Neka unutrašnja raspoloženja, ranije prilično česta, koja su izazivala mnogo patnje i konflikata, sada su se izgubila kao magla

u daljini. A nesigurnost, tako poznata svim ljudskim bićima zapravo, njihov stalni pratilac od kolenke do groba - nesigurnost ovenčana svim vrstama teorija, religioznom praksom, i pripadnošću različitim organizacijama koje osnivaju i vode ljudi koji su slepi kao i oni koje vode, polako nestaje iz moje svesti i otvara put zori jednog novog života.

Dok svakog dana sedim koliko god to mogu, kraj stopala Mudraca, ja nemam ni vremena ni želje za pažljivu analizu promena koje se dešavaju u mom biću. Znam da sve što se dešava treba tako i da bude. Takođe znam da treba da se borim sa svim preprekama koje nameće nestvarni svet, koji me, čini se, povlači natrag na puteve koje sam napustio i vodi me na stranputicu. No, sve zalud. Kad jednom jasno shvatimo da su to bili sporedni putevi, više im se ne možemo vratiti. Moja personalnost, naravno, nije naročito srećna zbog svega toga, pošto mora da čuti za vreme ovih sati tokom kojih je ranije bila svemoćni vladar.

Misao o "spasenju", koja tako često zamračuje pogled onima koji traže sebični "raj", sada izgleda smešnom. Istinsko "spasenje" će doći kada sam objekat, koji traži spasenje, nestane.

Aktivnost nastranog mentalnog otrova koji se manifestuje u vidu poredenja sebe sa drugima, takođe odumire. Čini mi se da se stvarno značenje reči svih velikih Učitelja čovečanstva od pre pamtiveka, ponovljeno u mnogim erama u različitim oblicima, otkriva pred mojim razumevanjem.

Zašto svet ne može da primeti tu jednu te istu Suštinu Njihovih učenja? Zašto on daje svoje usko tumačenje Njihovim rečima, da bi ugodio samo sebi i da bi izbegao svaki napor?

Jednom je Maharshi, kada su ga pitali "Šta je praroditeljski greh" o kojem govori jedna od velikih svetskih religija, odgovorio: "To je iluzija izdvojenog ličnog postojanja."

To je uistinu izvor i koren svih grubih pogreški i patnji. Doista, šta može da se očekuje od povlačenja u uzan krug sebičnog ličnog života? Samo neizbežno uništenje čoveka koji sam stavlja mač u ruke smrti, čija je dužnost da poništi ono što, u stvari, nikada i nije bilo više od ništavnosti.

Primećujem da pisanje o ovim fragmentima mojih meditacija oduzima mnogo više vremena, nego što je trebalo mojoj svesti da ih spozna za vreme stvarnog doživljavanja. To je, u stvari, nešto slično filmu,

u kome su dovoljni sekundi i minuti da se naprave pojedine scene i događaji, dok je za kontemplaciju kompletnog proizvoda potrebno sat ili više. Moja sledeća misao je: "Zašto se uopšte i gleda film?"

Večeras, kada sam nakon meditacije napustio salu hrama, zaustavio sam se na stepeništu hrama gledajući put koji vodi iz kruga ashrama na glavni put. U beskrajnom svemiru zvezdanog neba, rasuti su bezbrojni univerzumi koji gledaju dole na našu Zemlju, uvek isti, uvek daleki, a sada ipak tako bliski. Te neizmernosti, ti beskrajni svemira, više u meni ne pobuđuju osećanje ništavnosti kao onda kada sam verovao u stvarnost njihovog postojanja. To je bila obmana koja se stvara kada na sve gledamo sa gledišta našeg sopstvenog prolaznog fizičkog obličja. Međutim, kada se izgubi ubedenje u stvarnost našeg tela, čitav film Kosmosa ne pokazuje se ništa većim no što odista jeste: Igra svetlosti i senke.

XXX POGLAVLJE

Arunachala noću

Noćas, nakon meditacije u sali, otišao sam do brega i seo na kamen koji se verovatno skotrljao sa viših delova Shivine planine, u korito izvora, koji, za vreme letnjeg godišnjeg doba, potekne iza kruga ashrama. Noć je bila mirna i topla, a na istoku su se skupljali kišni oblaci, oblaci sa okeana koji su se polako kretali prema Tiruvanamalaju.

Obrisi vrha Arunachale, jasno ocrtani oštro su se dizali put neba. Donje, masivno telo brega ostalo je nevidljivo, obmotano tamom noći. Nikad mi se nije desilo da ne osetim čudan magnetski uticaj Arunachale, čak i njenog vidljivog oblića. Isprva nisam mogao racionalno da objasnim kakva veza može da postoji između Maharshija i brega, pošto sam znao da je Mudrac daleko od svih naročitih verovanja, i da je čitav svet smatrao iluzijom i igrom naših fizičkih čula. No, ipak, neporecivo je da on čak i u svojim knjigama pominje Arunachalu sa najvećim poštovanjem i ljubavlju. To je misteriozno, barem za one koji nisu pronikli u simbolizam ovog čudnog južnoindijskog brega.

U ovoj tihoj, noćnoj meditaciji, odlučio sam da koristim novootkriveni način opažanja onog što se ne može opaziti običnim mentalnim sposobnostima. Ovaj metod se sastoji u prethodnom pročišćavanju uma od svih misli, ostavljajući jedino nameru da se uspostavi veza, iznutra, sa željenim objektom saznanja. Nakon toga se umu prenosi ono što se može prevesti na njegov jezik. Drugim rečima, intuicija treba da obezbedi svetlost iz izvora koji um ne može dostići.

Snažni magnetizam Arunachale čini čitav taj proces lakšim. Čim sam utonuo u meditaciju, odbacujući sve objekte iz vidokrug, počeo sam da vidim ono za čime sam tragao.

Pre svega, postao mi je jasan čuveni okultni zakon da - "Sve poseduje sebi odgovarajući oblik manifestacije u različitim svetovima." Dakle, ono što je duhovna suština Arunachale može da ima svoj odraz na fizičkom planu, kao što ono što sačinjava stvarnog čoveka poseduje sebi odgovarajućeg dvojnika na vidljivom nivou, koji se naziva "čovekom" samo usled iluzije. Očigledno je nešto moralo da bude stvoreno na ovoj zemlji radi zemaljskih bića, da bi ih podsetilo na njihovo besmrtno nasleđe u jedinjoj istinskoj sferi, u sferi Duha. Hindusi, po svojim religijskim shvatanjima "To" nazivaju "Shivinim Obličjem" itd. Oni kažu, da se, u najstarija vremena, kada je čovečanstvo počinjalo sa svojim postojanjem na kugli zemaljskoj, Shiva sam pojavio na vrhu Arunachale u obliku stuba žive vatre. Zasto ne bih prihvatio značenje ovog simbola da će se, kada dođe vreme, rasplamsati duhovni život iz smrtnog tela gde je bio skriven?

Ja sam oduvek imao najvišu potrebu za uskrsnućem. Zato mi simbolika ovog brega, ove mase nepokretne fizičke materije, čiji vrh baca vatrenu munju u nebesa, otkriva svoje stvarno značenje. Za mene, kao i za mnoge druge, Arunachala je bila, i jeste putokaz na Putu.

Kasnije, posvetio sam dobar deo vremena pokušaju da shvatim šta je sam Maharshi izrazio svojim kratkim i konciznim stilom o karakteristikama Arunachale. Najzanimljivija je njegova tvrdnja da je već mentalna slika svetog brega dovoljna da zaustavi fatalni krug beskrajnih misli koje naš pristup istini i realizaciji čini nemogućim. Te iste noći, ja sam iskustvom dokazao da je to istina.

Maharshi je takođe rekao: "Arunachala razara privrženost svetovnim stvarima, odnosno objektima fizičke iluzije." U to sam se uverio kasnije, kad sam primetio da sam svaki put kada bi neko ko je smatra svojim svetionikom, pomenuo ili opisao Arunachalu, osetio kako ova svetovna iluzija iščezava iz mojih misli padajući u senke nestvarnosti, gde je njihov pravi izvor.

Takođe sam uskoro shvatio, da nije mudro prihvatiti samo one činjenice koje se mogu prevesti na jezik uma. Svaki čovek, da bi nadoknadio fizičku energiju u svom telu, što mu omogućuje da ponovo izgradi istrošene čestice i obezbedi njegov rast i razviće, mora da uzme odgovarajuću količinu i kvalitet hrane, no, nije za njega potrebno da pazi na hemijski sastav svakog zalogaja koji proguta. Čak je i nauka potvrdila da, što je proces jedenja prirodniji, što je on nesvesniji i bez uplitanja uma, tim je bolji za naše telo.

Kada Arunachala može mnogo da pomogne, da bude snažna pobuda mom duhovnom razvoju, šta onda mari što ja nisam u stanju da dođem do jasne analize procesa? Najznačajniji procesi u Univerzumu, kao i u našoj sopstvenoj svesti, dešavaju se prirodno i spontano. Nije li to smernica, odnosno pouka za sve one koji traže Istinu, ne iz radoznalosti ili strasti za eksperimentima - izrazi koji ne bi u ovom slučaju

bili odgovarajući - već jednostavno zato što drugačije ne mogu, pošto je to postao sam njihov način života?

Vrh Arunachale ukazuje na put naviše, na put uvek isti, i vekovima nepromenjen. On nam govori jezikom tišine kao i Maharshi. Koja veza i odnos postoje između njih? Ja samo znam da je misteriozna - da se poslužim svetovnim izrazom - atmosfera Svetog Brega učinila da iskusim istinitost duhovnih uticaja, koji nam uvek dolaze u pravo vreme. Bez izvesnosti ove vrste iskustva, mi ne bismo bili sigurni u svoj put. Teorije će pasti poput kula od karata već pri prvom iskušenju, ili ćemo ih jednostavno zaboraviti pošto ne mogu da nam pomognu u našoj borbi. One imaju isti izvor kao i um, koji je, po Mudracu Arunachale, "puka gomila misli."

Na čega bih se koncentrisao, i u čemu bih našao svoj život, da nisam prethodno imao iskustva koja prevazilaze granice individualne, zemaljske svesnosti? Pošto ču, sve što mogu da osećam i mislim putem svog fizičkog tela, morati da odbacim zajedno sa njegovim izvorom. Da, sada je to savršeno jasno.

No, da li ću biti u stanju da se toga sećam sve vreme i ne podlegnem spoljašnjim događajima i ne dozvolim im da me odvuku od Istine koju sam jednom video? Da li ću biti u stanju da ne skrenem sa jedine prave linije tokom dugog niza istovetnih dana koji dolaze? Jedan unutrašnji glas kome moram da verujem, kaže: "Ne, još ne." To znači da ću još uvek biti na milosti i nemilosti pada i uspona, leta i pada, svetlosti i tame. To je sudbina svakog učenika u velikoj školi života. Kogod je postigao stanje neprekidnog jedinstva, ili stapanja sa Istinom, jeste Učitelj, Savršen Čovek. On je zauvek jedno sa Izvorom svoje inspiracije, sa misterioznom Arunachalom. Ja sada imam preimućstvo da boravim kraj stopala jednog takvog velikana.

Ništa se ne može desiti bez razloga, ili uzalud. Svetlost Arunachale će mi pokazati daljnje stepenike naviše, kao što mi je već otkrila značenje najzagonetnije od svih istina: "Da bi živeo, čovek mora da izgubi sebe", to jest svoje prolazno "ja". Kao što Maharshi ističe:

"Tu, na zemlji, postoji jedan redak lek koji pomaže onima koji su spoznali iluzornu narav svoje personalnosti, da je odbace, pa čak i unište, a da ne unište sebe fizički. Znaj da to nije ništa drugo do ova Veličanstvena Arunachala."

Sada još jednom vidim masivno telo svetog brega, mesec je mnogo bliži horizontu, a mračne senke se produbljuju zbog crnih obtaka koji dolaze sa mora, sa istoka. Mora da je već kasno. Svetlo iz ashrama, ne vidi se u podnožju brega, i ne čuje se zvuk koraka, niti glasovi na glavnom putu koji ide oko Arunachale. Sve je u miru i tišini.

Počeo je da duva svež, istočni povetarac.

XXXI POGLAVLJE

Bog

Misli o Bogu, došli su mi nakon dugog boravka u ashramu, na kraju mog perioda tišine, zvane "mouna".

Zapadna verovanja koja su nam nametnuta i koja smo asimilirali još od detinjstva, kao što je ideja o antropomorfnom Najvišem Biću, ne preobražavaju se tako lako u ozbiljnije i dublje koncepcije. Mada sam već nekoliko godina pre mog dolaska u Indiju odbacio grublje oblike religioznih predrasuda - mislim njihovu formalnu, a ne duhovnu stranu prisutnu u svakoj religiji - ipak se njihovo obacivanje pokazalo nedovoljnim u Maharshijevoj atmosferi. U njegovoj blizini čovek oseća prisustvo Boga kao nešto što se samo po sebi razume - nisu potrebna obrazloženja ni dokazi. Krajnje je teško rečima iskazati ono što um nikad ne može dokučiti. Mudrac neprekidno ponavlja da se Bog spoznaje jedino subjektivno, nikad kao nešto što je izvan nas, već pre kao naš istinski život, srž našeg bića.

Srećom, na jednoj meditaciji kraj stopala sveca, upravo pre no što sam zatvorio "vrata uma" da bih isključio sve misli, zapamtio sam reči Učitelja:

"Sve religije i filozofski sistemi mogu čoveka da odvedu samo do određene tačke - uvek iste - do emocionalno-mentalne koncepcije Boga. A ono što je najznačajnije, što zavrednjuje naziv istinskog Postignuća, leži iza nje, u realizaciji."

Mi onda ne mislimo o Najvišem Biću kao o nekom ko boravi negde na nebesima, niti kao o prauzroku, ni prapočetku svega, prvobitnoj kretnji koja stvara univerzum, niti kao o bilo kojoj jasnoj, prikladnoj mentalnoj koncepciji, pošto nas nijedno od ovih razmišljanja ne dovodi bliže stvarnosti.

"Boga treba da doživljavamo mnogo stvamije, svakoga dana, svakog minuta, svake sekunde. Drugim rečima treba da osećamo da smo u Njemu, pošto je to Istina. On je jedina stvarnost, osnovno načelo svega što vidimo i doživljavamo."

Iz Maharshijevih kazivanja.

Um nije u stanju da dokuči jednostavnu istinu, da je Bog uistinu u svemu, a ne samo u nekim "izabranim" oblicima, u nekim naročitim fizičkim, mentalnim ili emocionalnim pojavama; da On boravi u Maharshiju isto kao i u nekom od ovih primitivnih dravidskih seljaka koji sede u sali, čiji su misaoni procesi potpuno detinjasti u poređenju sa brahminom koji u blizini meditira; da je On u osvežavajućem večernjem povetarcu i isto tako u crnim komarcima koji mi dosaduju čak i u sali hrama; da sve vrste čudovišta iz morskih dubina koja jedna druge nemilosrdno proždiru, isto kao i tihe molitve privrženika kraj stopala Mudraca, udišu isti život iz Najvišeg, i da ništa, doslovno ništa, nije "izvan" Njegove svesnosti. Tako, sve je onako kako treba da bude; ništa ne može ići protiv Njegove volje, niti postojati izvan Njega.

Nepomućeni mir Učitelja, nikad uznemireni spokoj, zar oni nemaju svoj izvor u iskustvenom poznavanju činjenica? Da, mora da je tako.

Ako je to tačno, onda meni ništa na ovom svetu ne može biti "strano", niti ja ikada mogu da budem "usamljen". A obično je ta usamljenost ono što ljude toliko užasava. Ja sada nalazim objašnjenje preplavljujućeg blaženstva koje čovek oseća u meditaciji, kao i osećaja besmrtnosti koji u čovekovu svest prodire polako, postepeno, neprimetno, a ipak sa nepokolebljivom sigurnošću. Ako sam ja Sve što jeste, kako ja mogu da izgubim život koji je uistinu srž svega?

Sve te misli, koliko god brzo prolazile kroz moju svest, postaju zamorne. Da li je potrebno stalno dokazivati sebi, i beskonačno ponavljati da su dva i dva četiri, kad je čovek sada kraj samih Njegovih stopala? Želim da živim potpuno, u pravom smislu te reči. A Maharshi jasno i odlučno naglašava: "Istinski život počinje kada se svi Oblici odbace, sve misli prevaziđu, i preostane samo Stvarno Jastvo." Međutim, to Jastvo nema ničeg zajedničkog sa onim što se zove "ja" na fizičkom nivou postojanja. Ovo iluzorno "ja" sedi, ostavljeno tamo kod stuba, njegov život, na neko vreme, dobio je vegetativan oblik, dok je veliki dah okrenut unutra ka Jastvu. A istinsko Jastvo je nešto beskrajno veće, suptilnije, nešto što je slobodno. Ono je u Svemu i sve je u Njemu - To je Bog.

Kada ovo shvatimo, mi počinjemo da primećujemo da, u stvari, svako biće traga, čak i ako to čini nesvesno, za svojim izvorom koji je Najviši. Oči su tada otvorene za značenje mnogih nadahnutih

pesnika i mistika, i vide njihovu skrivenu žudnju da uvek budu okrenuti unutra, ka istom, jedinom izvoru.

O svete, zašto usred groznog, nestvarnog postojanja nisi u stanju da shvatiš istinu da nema, niti može biti nijednog drugog cilja?

Ljubav i odanost Najvišem -Jednom- tada se rađa spontano, bez pitanja i ispitivanja, već sa potpunom svešću da je to prirodan red stvari, da je sve kao što i treba da bude, da su sve Njegove odluke uvek pravedne i ispravne. Ukoliko nismo u stanju da opazimo to, nije greška do sunca koje svoje zrake baca uvek i svuda, već do slepog čoveka, koji ih ne vidi. Sposobnost da se vidi sunce, rađa se u srcu, a ne u mozgu. To "videti" nema ničeg zajedničkog sa običnim zemaljskim opažanjem kao: "Ja sam tu, a On je tamo." Takav mentalni koncept je svakako prepreka meditaciji, koja nam može omogućiti prvi letimični pogled na sunčane zrake. Mi ne treba da pokušavamo da sunce zaludno vučemo dole na naš nivo, već naprotiv, moramo da iskoračimo iz našeg malog "ja" i krenemo napred u susret Svetlosti. Ovo poredenje, mada nespretno i potpuno neumesno, moglo bi da odražava nešto od stava sa kojim moramo da počnemo našu bitku za život.

Sve što se može reći o stupnjevima našeg traganja za Bogom sadržano je, u svojoj potpunosti, u tišini. Iz ove tišine čovek može da izvuče beskrajne slike i definicije, no, one će sve neizbežno biti nesavršene, neće pružiti adekvatnu ideju o suštini procesa. Verovatno bi bilo mudrije da sami utonemo u tišinu, umesto što slušamo iskustva "iz druge ruke" one nekolicine koji su u manjem ili većem stepenu "naučili" ovu umetnost tišine. Bog nam govori u tišini, no, mi retko dopuštamo tišini da dođe, retko čekamo na Njega da nam govori. Jer mi još uvek ne znamo. U svom neznanju, mi obično ne volimo tišinu, ona nam je dosadna. Mi ne možemo da zamislimo život bez misli. Međutim, ovo iluzorno postojanje uopšte nije život; pre je to smrt, jer je smrt neizbežan kraj svih oblika, naročito u slučaju nečeg tako nesavršenog kao što je naše malo jastvo - naš "ego". Zatvaramo oči i ne želimo da vidimo ovu očiglednu i zastrašujuću Istinu. Zaludan je taj stav koji nas nikuda ne vodi! Isto kao što list koji je otpao sa grane ne može više da se vrati na nju, tako ni naš prolazni oblik nikad neće biti u stanju da izrazi naše istinsko Jastvo.

Jedan veliki Učitelj je jasno rekao: "Nijedan čovek ne može da služi dvojici gospodara ... Bogu i Majmunu."

U meditaciji čovek može da spozna slučajeve kada je Bog na delu čak i u našem svakodnevnom životu; činjenice što su bile neprimećene ranije, postaju očevidne. A naša srca, ispunjena su neizmernom ljubavlju, predanošću i zahvalnošću. Onda se bližimo stanju o kojem je Maharshi govorio kao o "svakodnevnoj zajednici s Bogom." To je cilj i vrhunac.

Međutim, u našoj neposrednoj budućnosti, mi ćemo, verovatno, samo tu i tamo, uhvatiti koji bljesak svetlosti i nećemo još biti u stanju da neprekidno obitavamo u Njemu. Ja u potpunosti spoznajem da svetac koga gledam neprekidno boravi u sferi svetlosti. Ta svetlost je u potpunosti drugačija od svake fizičke svetlosti koju poznamo, ona sija čak i kroz zatvorene očne kapke.

"Ono" koje sam "ja" ostavio tamo dole, kod stuba hrama, drži svoje oči zatvorene i, sigurno, ne vidi ništa. Ono je bez zvuka i nemo kao leš.

No, tu je radosna i izvesna nada u uskrснуće. Čujem, kao iz velike daljine, ashramski gong.

XXXII POGLAVLJE

Neka sećanja

Danas, pre podneva, Maharshi je rekao da me se seća sa fotografije "Grupe Arunachala" u Brazilu, koja mu je poslata 1947. iz Karitibe. Ispitivao me je o knjižici koja je tamo objavljena 1948., i da li sam ja njen autor. Zatražio je od pratioca da mu donese jedan primerak iz ashramske biblioteke i pitao me je za njen sadržaj. Ja sam se trudio da objasnim koliko god sam to mogao, uz pomoć jednog od brahmina pratilaca. Rekao sam mu da sam ja autor, i da sam sam kucao original koji je zatim preveden na portugalski i objavljen u Brazilu. Otišao sam do moje barake i doneo lepo uvezan primerak sa Maharshijevom slikom i slikom "Grupe Arunachala" koja je njemu posvećena. Tada, na moje veliko čuđenje, Maharshi je počeo da okreće stranice - bilo ih je oko stotinu - polako i pažljivo kao da je čitao taj nepoznati jezik. S vremena na vreme, upravio bi svoj prodorni pogled u mene, a zatim nastavio da gleda u knjigu. Na kraju ju je stavio na kolena i obratio se pratiocu na tamilskom. Čim je on završio, brahmin mi je prišao i objasnio da je želja "Bhagavana" (to je ime koje su Maharshiju dali njegovi obožavatelji, a znači "blagosloveni") da dodam beleške o izvoru mojih navoda iz Sankaracharijine Viveka-Chudamani, i da nabrojim one iz Imitacije Hrista, Tomasa a Kempisa. Pošto me je gestom pozvao, prišao sam Mudracu i primio knjigu iz njegovih ruku.

Da bih ispunio Maharshijevu želju, morao sam da radim nekoliko dana u biblioteci ashrama, uz svesrdnu saradnju jedne američke dame, velikog obožavatelja Maharshija, kojoj je pričinjavalo radost da mi pomaže u ovom ispunjavanju njegove želje. Morao sam sve da pišem štampanim slovima, da bih svecu olakšao čitanje, pošto moj rukopis nije dovoljno jasan. Konačno sam je mogao predati Učitelju.

Bio sam malo iznenađen velikim zanimanjem grupe zapadnjaka, naročito jedne dame, stalnog žitelja u ashramu, za činjenicu da je Maharshi želeo da sazna sve gore nabrojane detalje. No, oni su imali valjanog razloga za iznenađenje: znajući da je svetac obično ravnodušan prema svemu što se dešava ovde dole, zasigurno nisu očekivali od Njega da nečemu obrati toliko pažnje.

Iskoristio sam priliku da kažem Maharshiju da u Parizu i Brazilu, postoje dve grupe studenata koje za glavni predmet svog izučavanja uzimaju njegova učenja, kao i dela onih koji ga poštuju i obožavaju. On je upitao ko ih je i kada osnovao, koje su bile glavne teme njihovog proučavanja itd. Osmeh koji je propratio ova pitanja, bio je odista čudesan. Činilo se da me ohrabruje, a to je zaista bilo neophodno, jer, kako bi neko mogao da govori sa njim kao sa drugim ljudima? Intuicija mi je nedvosmisleno govorila da ne smem da koristim nijednu reč koja bi bila otrcana fraza, da svaka od njih mora biti dostojna slušaoca. Zbog toga je, na početku svakog razgovora, čovek morao da prode kroz neku snebivljivost, koja bi, međutim, nestajala čim bi ga pogledao u oči.

Pitam se da li je mnogo ljudi imalo priliku da vidi u nečijim očima toliko saosećanja, mudrosti i razumevanja, ili tako neverovatnu dobrotu kakva je bila ona što je zračila iz Maharshijevih kad bi govorio sa nama.

Pre nekoliko nedelja kada nisam znao kako da oslovim Mudraca, sledeći primer ostalih, napisao sam par rečenica i uručio im ih za njega nakon jutarnje meditacije. Oni nisu ništa pitali, samo su zatražili nešto, što sam kasnije ponovio za večeri kada sam odlazio iz Indije, kad sam od sveca tražio odobrenje da odem. Tih nekoliko reči su sadržavale ovaploćenje onoga što mi je bilo, i što mi je još uvek potrebno, da bi sledio put koji je pokazao Učitelj.

Postao sam svestan foga kad sam dobio dokaz da mi je on ispunio tu moju jedinu molitvu. Nisam činio druge. Činjenica što je ona prevazilazila ograničenja ovog mog života i što je njeno ispunjenje bilo moguće samo za nekog ko je sam van onoga što nazivamo životom i smrću, bila je za mene neka vrsta potvrde da ovog puta nisam zgrešio.

Dobro je poznato da Maharshi ne izvodi "čuda", da se ponekad čak i podsmeva, na fin način (Mudrac nikad ništa ne "osuduje") takozvanim "okultnim moćima", odnosno "sidhijima" yogija i ostalih samozvanih "nad-ljudi" koji koriste svoje psihičke moći da bi izvršili neposredan uticaj na svoju okolinu. No, čime drugim da nazovemo te promene koje se dešavaju u njegovom prisustvu, u svesnosti učenika koji najiskrenije tragaju za Istinom? Kako da objasnimo čudne, gotovo neverovatne promene u okolnostima koje često prate promene u našem unutrašnjem stanju svesnosti ili one slučajeve trenutne pomoći kad se čini da više ništa neće pomoći? Veoma malo je rečeno o tome; zato mi i ne znamo

mного. Oni koji su iskusili takvu pomoć retko o njoj govore, osim svojim najbližim prijateljima u potrazi za Istinom.

Nedostatak bilo kakve misteriozne atmosfere oko Maharshija, njegova potpuna jednostavnost i prirodnost, stvaraju takav osećaj da, kada bi se čak i desilo neko neverovatno i neobično "čudo" tu u sali, ili ispod bambusnog krova kod biblioteke, ono ne bi izazvalo više radoznalosti od suptilnih oblika u dimu insensa koji se polako dižu do svećevih stopala, a zatim naviše do visoke tavanice sale.

Najveće čudo je sam Maharshi. Ja znam da nisu svi u mogućnoeti da to osećaju, čak ni da pogađaju. Takva čuda se mogu spoznati jedino utapljanjem u tišinu i u naše sopstvene dubine. Neki ne mogu to nikad da urade, premda svako i svi osećaju blagotvoran uticaj Velikog Rishija.

Jutros je bila proslava jednog Hindu sveca, ovenčavanjem i premazivanjem crvenim prahom kamenih kipova svetih krava, od kojih jedna stoji na tlu ashrama, u blizini ograde pokraj glavnog puta koji ide oko brega.

Maharshi je sedeo na stolici naspram malog svetitišta tokom čitave ceremonije, okružen ljudima koji su pevali mantrе. Bio je isti kao uvek - miran i tih, bez znaka interesovanja za ono što se oko njega dešava.

Malo posle toga, mislim da sam shvatio razlog ove ravnodučnosti. To je ovo: Mudrac ne veruje u stvarnost ovog vidljivog sveta, on je spoznaje kao puku iluziju. Boraveći sve vreme na planu koji obuhvata celokupnost postojanja, kako bi i mogao da se zanima za sićušne fragmente dešavanja koji su prolazni poput dima?

Izgledalo mi je da bi najlogičnija analiza postojanja u vremenu i prostoru trebala gornje da učini jasnim i očiglednim bez ostatka sumnje. Međutim, video sam i razliku između mentalnog koncepta i realizacije ove istine. Naravno, dobro je imati mentalnu koncepciju, pošto nam ona može pomoći da izbegnemo pogreške. Relativno je lako prihvatiti da postoji tačka gledišta sa koje su najudaljenija zvezda i najsićušniji mrav kraj naših stopala podjednako blizu odnosno podjednako daleko od naše svesnosti. Međutim, živeti u tom unutrašnjem, a sveobuhvatnom svetu je nešto sasvim drugo.

Da nisam bio tamo, kraj stopala čoveka koji je realizovao ovo stanje svesnosti, sigurno ne bih imao predstavu o jednoj takvoj mogućnosti. No, sad se nada pretvorila u izvesnost, zbog prisutnosti živog Primera koji zrači svoju svetlost svuda okolo.

Drugi deo svečanostj odigrao se u hramu. Doneti su poslužavnici sa svetim pepetom i crvenim prahom i svi smo na svoja čela stavili znak tog drevnog simbola, čijeg se duhovnog značenja danas seća samo nekolicina.

XXXIII POGLAVLJE

Snaga u nama

"Ukoliko vfiunska Istina ostane nepoznata, proučavanje spisa je besplodno; čak i ako se vrhunska Istina zna, proučavanje spisa je beskorisno (puko proučavanje slova je beskorisno, za duhom se mora tragati Intuicijom)."

Viveka-Chudamani od Sri Sankaracharge, stih 61.

Ove reči Sri Sankaracharije, od velike su koristi za one koji su pomalo obeshrabreni čitanjem tako mnogo knjiga i članaka prepunih stručnim izrazima okultne filosofije. Ukoliko pokušamo da učimo samo pomoću našeg uma-mozga, sećanje se preopterećuje te nikad nećemo postići ono što intuitivno tražimo istinsko duhovno prosvetljenje mudrošću Jastva.

Oni koji postižu stvarni napredak na tom putu, znaju da je proces, u stvari, obrnut. Kad dostignemo područje stvarnosti odnosno duha, tada svi izrazi i sistemi postanu jasni, no - nikad pre toga. Sri Maharshijev život je odličan primer.

Kao mladić, pre svog prosvetljenja, on gotovo ništa nije znao o spisima Hindusa. Međutim, kasnije je sve lako razumevao i mogao je da daje jedinstvena objašnjenja zasnovana na njegovoj sopstvenoj duhovnoj mudrosti. To je jedini prirodni proces. Možda će jedno poređenje to bolje objasniti: osoba koja zna samo engleski ne bi mogla da čita neki drugi jezik, kao što je francuski, mada je to isto pismo. Ona mora da uči jezik da bi mogla da se ispravno služi njime. Tako je i sa spisima. Oni govore drugim jezikom, mada koriste iste reči koje su i naše.

To ne treba da znači da je čitanje beskorisno. Kako se u nama razvija unutrašnja mudrost, mi u spisima nalazimo veliku podršku, pošto oni opisuju ono što mi sami doživljavamo. Oni nam obezbeđuju autoritet i sigurnost na putu. Koliko daje učenik ode, tim je njegov um manje komplikovan, i tada je on u stanju da izrazi svima jasnim, jednostavnim oblikom i rečima ono, što bi prethodno zahtevalo jedno detaljno izlaganje puno stručnih izraza.

Reči Hrista, Bude, Maharshija i svih velikih Učitelja čovečanstva, krajnje su jednostavne. Uporedite ih sa rečima modernih filozofa kako na Istoku, tako i na Zapadu, i onda je jasno šta je istina, a koje samo teorija o istini.

Da bi prešli iz ovog života-sna odvojene ego-ličnosti do istinskog postojanja kao Jastva, potrebna nam je Sama ta svetlost Istine, a ne samo Njen opis, jer nam on ne može pomoći.

Sri Maharshi, dajući nam životnu formulu u savremenom obliku vichare, učinio je delotvornom staru istinu da je čak i jedna maksima istinskog Učitelja, ukoliko se primenjuje, dovoljna da aspiranta odvede do blaženog kraja - do postignuća.

Jedna svemoćna, a nepoznata snaga leži pritajena u svakom od nas. Sri Maharshi je mnogo puta govorio o njoj, naročito u svojim Uputstvima F. H. Humphreysu, za svojih ranijih godina. Ta snaga mora da se otkrije, jer se bez nje - ništa ne može postići. Ona ni po čemu nije jednoobrazna u svojim manifestacijama i, pred učenikom se pojavljuje (ne pred Učiteljem!) u različitim aspektima - Bhakti, Jnana, itd. Neki od nas znaju da se ništa ne može uporediti sa milošću Učiteljevog prisustva, po tome kako nam ovu univerzalnu snagu čini dostupnom. A indirektnu pomoć njegove milosti, iskusilo je toliko njih koji se bore da saznaju konačnu istinu, da uđu u unutrašnji svet svog voljenog Gurua.

Ova snaga omogućuje čoveku da potčini svoj nepopustljivi um, koji je prvi uzrok njegovih nevolja, spoljašnjih i unutrašnjih podjednako. Ona mu konačno daje tu čudesnu unutrašnju sigurnost iz koje se radaju tišina i mir. Oni koji probude ovu snagu u sebi, znaju da ona ostvaruje konačno jedinstvo, i time, besmrtnost. Najbolji oblik pomoći tragaču je onaj koji ga ne opterećuje velikim mnoštvom učenja, dogmi i definicija, koje sve dolaze spolja. Postoji bolji metod, koga jedino Učitelj koristi, a to je da se govorom, pogledom, ili tišinom (i u veoma retkim slučajevima, dodirom) aspirant postavi u takav položaj da on sam može da nade rešenje svojih problema. Onda će to rešenje poteći od njegove sopstvene žive mudrosti. To je jedino što vredi u školi ljudskog života.

U predgovoru knjizi Maha Yoga, autor nam savetuje da zaboravimo našu relativnu nauku - koja je, u stvari, neznanje - pre no što kročimo na put. To je očigledno uslov, pa treba da znamo kako i zašto to radimo.

No, to nije lako. Većina ljudi ima velikih poteškoća u oslobađanju od prethodnih teorija i ranijeg znanja. Međutim, neki imaju uspeha. I tu se rada pitanje: "Zašto da sakupljamo smeće, kada ono kasnije treba da se odbaci?" Sapiienti sat, kao što su Rimljani govorili.

Mnogi ozbiljni tragači su zabrinuti pošto ne mogu da steknu svo znanje o religijama, yogama, različitim okultnim sistemima, itd. Njima Maha Yoga savetuje da proces neučenja relativnog znanja nije isti kao njegovo zaboravljanje, već njegovo uskladištenje i zaključavanje u um-mozak, i stavljanje ključa u džep. Kad vam je ono potrebno, možete otključati skladište i poslužiti se onim što vam je potrebno. No, nemojte da provodite svoj život beskrajno pregledavajući vaše privremene posede!

Bolje je ne imenovati tu univerzalnu snagu ovde. Ona će se za odgovarajuće vreme pronaći, a nema mogućnosti greške. Ona je jedinstvena, sama i bliska srcu svakog čoveka. Na nju se možemo pouzdati da će izvršiti svaki zadatak. Pronaći ćete je svojim sopstvenim trudom. Nema ničeg osim nje, jer ona je srž vašeg bića, konačni - uvek prisutni cilj, jedini istinski i večni drug.

Veliki Rishi, jednom je rekao nekom zapadnjaku: "Kad čovek po prvi put prepozna svoje istinsko Jastvo, onda iz dubina njegovog bića nešto izranja... A onda ga ono zaposedne. Ono je s druge strane uma. Ono je beskonačno, božansko i večno..."

"Pojave koje vidimo su retke i iznenadujuće - no najčudesniju od svih mi ne spoznajemo, naime, da je jedna i samo jedna neograničena snaga zaslužna za sve pojave koje vidimo, i za čin njihovog viđenja.

"Nemojte da vežete svoju pažnju na sve ove promenljive stvari u životu, smrt i pojave. Nemojte čak ni da mislite na stvarni čin viđenja odnosno opažanja, već samo na ono koje vidi sve to, na ono koje je zaslužno za sve to... Nastojte da držite um nepokolebljivo vezanim za ono koje Vidi. Ono je u vama..."

"Ti objekti koje mi vidimo i osećamo, samo su razbijene boje jednog jedinog, neograničenog duha."

"Učitelj u meditaciji, mada su mu oči i uši otvorene, vezuje svoju pažnju za ono koje vidi toliko čvrsto, da on niti vidi, niti čuje, niti uopšte poseduje fizičku svesnost - čak ni mentalnu, već samo duhovnu."

Ove reči Sri Maharshija su najbolje objašnjenje Snage u nama. Nema ničeg da se doda.

XXXIV POGLAVLJE

Korespondencija

U pismima koja primam iz Amerike i drugih zemalja, često nalazim sledeća pitanja:

"Za koja uputstva o meditaciji drevnih indijskih filozofa se u ashramu smatra da imaju najviše zajedničkog sa Maharshijevim učenjima?"

Ili: "Kako treba da se postavimo prema našoj personalnosti kada pokušamo da sledimo put samo-spoznaje?" I tako dalje... Odgovori koje nalazim tu kraj Maharshijevih stopala mogu da koriste i drugim ljudima za rešenje istih problema. Zato, radi njih, ja u ovom poglavlju dajem neke izvode iz moje korespondencije. Maharshi veoma visoko ceni Sri Sankaracharijinu "Viveka Chudamani" odnosno Krunski dragulj Mudrosti. Mnogi Hindusi smatraju da je Mudrac Arunachale reinkarnacija autora te studije koja dostiže vrhunac okultne filozofske koncepcije. Izabrao sam iz nje nekoliko stihova za moju svakodnevnu meditaciju, koje navodim ovde. Reč "Brahman" označava Najviše Božanstvo, a "Parabrahman" - Apsolut; "Logos" odgovara "Stvoritelju Univerzuma" odnosno "Demijurgu".

Stih 409.

Mudar čovek u Samadhiju oseća u svom srcu Ono što je večno Znanje,; čisto Blaženstvo, neuporedivo, večno slobodno, nedelatno, neograničeno kao kosmos, neukaljano, bez razlike između subjekta i objekta, i koje je sve-prožimajući Brahman (u suštini).

Stih 255.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji je daleko iznad kaste, svetovne mudrosti, porodice i roda, bez imena, oblika, osobina i mana, izvan vremena, prostora i objekata svesnosti.

Stih 256.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji je vrhunski, izvan domašaja svakog govora, a koji se može spoznati okom čiste mudrosti. On je čista, apsolutna svest, večna suština.

Stih 257.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji neosetljiv na šest ljudskih slabosti (glad, žed, pohlepa, obmana, propadanje i smrt) - on se spoznaje u srcu yogija (u samadhiju), on se ne opaža čulima, on je neuhvatljiv za intelekt i um.

Stih 258.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman na kome počiva svet, sivoren putem neznanja, On (Brahman) je samo-održiv, On je različit od (relativne) istine i od neistine, nedeljiv, van mentalnog predstavljanja.

Stih 260.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji je prestanak svakog razlikovanja, koji nikad ne menja svoju prirodu, nepokretan poput okeana bez talasa, večno neuslovljen i nepodeljen.

Stih 261.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji je jedina Stvarnost, uzrok raznolikosti, uzrok koji odstranjuje ostale uzroke, različit od zakona uzroka i posledice.

Stih 263.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman, ta Stvarnost koja se manifestuje kao mnoštvo putem obmana imena, oblika, osobina, promena, a ipak je neizmenjena kao zlato (u različitim oblicima zlatnih ukrasa).

Stih 264.

Spoznaj da si ti "To" - Brahman koji sam sija, koji je iznad Logosa, sveprožimajući, jednoobrazan, istina, svest, blaženstvo, koji nema kraja, neuništiv.

Kakvi uzvišeni vrhunci duhovne koncepcije koji se podižu pravo do carstva beskonačnosti, gde istina vrhunska vlada!

Učenik na Putu Samo-spoznaje počinje razumevati da je njegova personalnost žiža, odnosno tačka oslonca kroz koju teče i sija svetlost života koji je Bog. Međutim, on sam nije ta žiža. On se mora brinuti da je održava u savršenoj čistoti, da omogući da maksimum svetlosti sija kroz nju. Ali, to treba da bude njegova jedina briga, i ništa drugo: U tome teži misterija iščezavanja "ega" kao posledice Samo-realizacije. Ona donosi istinsku slobodu. Kada žiža ispuni svoj zadatak, odbacuje se bez bola i

žaljenja. No, to se dešava jedino ako je ona postala stvarnost u kojoj se živi, a ne teorija. A to je najviša inicijacija.

U svakom slučaju, jedna činjenica je istinita: samo uravnotežen i jednousmeren um vodi do carstva istine - do samadhija. Prekidi u stanju samadhija dokazuju da um nije potpuno potčinjen; on se vraća u aktivnost i izmiče još nesavršenoj kontroli.

Koji stav je ispravan u prisustvu Učitelja?

Ništa nije od veće pomoći u prisustvu velikog bića od mira uma. On otvara vratnice našeg srca i omogućuje Učitelju da ude. Maharshijeva blizina čini ovaj trud umirivanja uma beskrajno lakšim nego što bi to bilo ma gde na drugom mestu. Često, čak i kad se ljudi mole po svojoj sopstvenoj veri, konačan rezultat može da bude isti. U prisustvu Bhagavana Maharshija, mi smo u mogućnosti da sami intuitivno nademo podesan stav.

Jastvo i vidljivi svet

Maharshi je sam dao jedno općirno objašnjenje u svom "Jevandelju". Dakle, nema više ničeg da se doda. Međutim, pošto vi želite neku "fizičku" analogiju, može se navesti jedna gruba:

Pretpostavimo da pijanista svira u rukavicama, videćete samo kožu od koje su one sačinjene, koja ima oblik šake. Pravi prsti ne mogu da se vide. Čovek iz neznanja može da poveruje da koža rukavica čini nerazdvojan deo ruku umetnika. Na sličan način, ljudi koji ne znaju ništa o Jastvu nisu u stanju da vide ništa iza fizičke strane pojava.

Međutim, onaj ko vidi stvarnost zna da postoji ruka koja udara u dirke i svira muziku, da rukavica bez ove žive ruke u sebi nije ništa više od puke beživotne ljuštore odnosno sredstva.

Nedostatak ove analogije je u tome što vi zapravo nikad ne možete da vidite šaku u rukavici, jer biste onda bili "sama šaka".

"Videti Boga znači biti Bog." - Iz Maharshijevog Jevandelja.

Inicijacijska društva

Pitate: "Šta je sa brojnim inicijacijskim društvima koja postoje u modernom svetu? Ne dajmo se zavaravati. Ukoliko želite da mi date čašu vode, morate imati vode. Ukoliko vqde takvih organizacija nisu Istinski Učitelji -savršeni ljudi- njihova učenja i knjige teško mogu da budu bolje od mentalnih akrobacija laika. Učenje mora da bude podržano životom učitelja i dati nam nepogrešiv primer istinske realizacije. Vaše sopstveno Jastvo nikad neće prihvatiti ništa manje. Ni ja, sve do sada, nikada nisam video ni jednog Učitelja da vodi organizaciju ili biznis. Promislite o tome i odgovor će doći sam.

Prepreke na putu realizacije Jastva

"To su vaš um koji luta i izopačen način života", kaže Maharshi u svom Jevandelju. Egoizam i vaše poistovećenje sa fizičkim telom su koreni neznanja, oni vas sprečavaju da krenete ria Put i realizujete vicharu - Samo-ispitivanje - "Ko sam ja?"

"Ja sam taj gosp. X sa određenim brojem godina, pojavom, položajem u društvu, nacionalnošću, profesijom itd. Ja sam rođen i ja moram da umrem." Sve to mora da ode pre no što nadete odgovor na svoju "vicharu".

Jedan yogi je rekao: "Jastvo tragača koji se predaje Istini utapa se u to Veliko Bezgranično Jastvo."

Molitva

Kažete: "Ja sam hrišćanin i vernik. Ja ne mogu da meditiram, ja mogu samo da se molim. Kakvo je postignuće moguće za mene?"

Postignuće je isto za sve. Međutim, putevi do njega se mogu videti kao različiti. Ukoliko proučavate živote svetaca svake vere, naći ćete da su oni svi braća u ljubavi i realizaciji Boga. Neka naše molitve budu nesebične, i setimo se uvek da Gospod zna bolje od nas kako da gospodari Svojim univerzumom. Dakle, Njemu nisu potrebne naše sugestije o tome. Nastojte da učinite savršenim ono što je zaista vaše

- vašu sopstvenu svest. To je naš jedini cilj. Daću lep primer jedne mistične molitve Sv. Franje Asiškog:

"Gospode, učini me sredstvom Tvog mira; gde je mržnja, daj da sejem ljubav; gde je povreda, daj da sejem oprostaj; gde je sumnja, daj da sejem veru; gde je očaj - nadu; gde je tama Svetlost; gde je tuga, daj da sejem radost."

"O Božanski Učitelju, podari mi da ne tražim toliko da budem utešen koliko da tešim, da budem shvaćen koliko da shvatam, da budem voljen koliko da volim; jer davanjem mi primamo. Praštanjem se nama prašta. A smrću se radamo u Život Večni."

Milost Učitelja

Maharshi je u svom Jevandelju pisao da je ta milost previše suptilna da bi se opisala. Izvesno, on to zna daleko bolje no što mi znamo. Dakle, svaki pokušaj da se rečima objasni ono što se rečju ne može izraziti je beskoristan. Maharshi uvek upućuje na milost koja deluje na sebi odgovarajućem nivou duhovne stvarnosti, a vi ipak insistirate na dobijanju odgovora u rečima, što znači unutar ograničenja nametnutih našim umom. Može se uzeti za sigurno da se "pažnja" koju Učitelj poklanja svom učeniku može smatrati jednim od obeležja njegovog odnosa prema njemu. Dakle, budimo vredni takve pažnje.

Predaja

Predaja je stanje svesti koje je uslov da se postane učenikom. Kad učenik spozna da je njegov "ego" - personalnost- samo jedan sićušni talas na površini beskrajnog okeana Jastva -ili Nadjastva koje je stvarnost, on voljno počinje da odvrća svoju pažnju od nje i nastoji da se stopi sa onim "svime" koje obično uzima obličje Učitelja. U tome je razlog što je predaja Učitelju neophodan korak ka krajnjem cilju, što ona znači realizaciju istinskog Jastva odnosno Boga.

Ljubav

Ne sećam se ko je opisao ljubav kao "univerzalnu snagu međusobne privlačnosti (gravitacije) koja deluje svugde između atoma - koji predstavljaju materijalni veo univerzuma - kao i između drugih različitih manifestacija svesnosti."

Možda ima neke istine u ovim rečima, iako kada se izraze u svetu relativnosti, one su neizbežno nesavršene. No, praktično govoreći, ljubav je jedina sila koja može da podrži naš trud da iz uslovljene relativnosti koraknemo u stvarnost. Na teškom putu ka realizaciji svaka mentalna predstava istinskog cilja, koliko nam se god uzvišenom i blagorodnom činila, pokazaće se nedovoljnom, pošto će odmah nestati zajedno sa poništenjem našeg individualnog uma kada se on vrati u jedini okean života. Drugim rečima, čovek koji se bori na putu ka realizaciji zna koliko mu je potrebna ova pokretačka snaga ljubavi, da bi prevazišao sve prepreke. U okultnoj literaturi postoji mnogo dokaza o tome. Dobro je setiti se poznatih reči Sv. Pavla:

"I mada ja posedujem dar proročki, i razumem sve misterije, i svo znanje; i mada ja imam svu veru, tako da mogu planine da uklonim, ali nemajući ljubavi prema blišnjima, ja nisam ništa."

Jedino odraz same Istine može da nam pomogne. Ljubav je taj odraz. A najviši oblik ljubavi koji nam je dostupan, jeste ljubav prema Učitelju. Učitelj ne može doći učeniku bez ljubavi - ukoliko bi takav učenik mogao postojati - kao što ni svetlost ne može da prodre u sobu bez prozora. Ništa ne može pomoći učeniku ako on nema ljubavi. On mora da poseduje živi primer, ideal koji je iznad svake sumnje i nesavršenstva.

Učitelj

Vi kažete da znate da bez Učitelja nema ni puta, a pitate me, mene koji sam sad kraj stopala Bhagavana Maharshija: "Kako se ova istina realizuje u njegovom prisustvu?" Kad biste mogli da dođete ovamo i sednete ispod bambusnog krova koji se pruža iznad Maharshijevog kauča, ne bi bio potreban nikakav odgovor. Vi imate neke fotografije brega Arunachale, a priznaćete da to nije isto kao kad biste mogli da

se penjete na njega ili da sami vidite Breg Milosti. Isto važi za prisustvo Maharshija. Naći ćete u ovom dnevniku neka moja lična iskustva o tome.

Kontrola uma

"Potčini mi se i ja ću ubiti Um."

Iz Maharshijevih kazivanja

Ove Mudračeve reči bi bile najbolji odgovor na tvoje pitanje. Svaki put kad sam upijen u misli o Bhagavanu, nijedna druga, neželjena ideja ne može da se ušunja u moj um. Nijedna zaludna ili zla misao nema pristupa u moju svest. Navika da štitim i negujem nemirne misli, sada je zamenjena nepomućenim mirom i spokojem uma. No, to nije dovoljno za vicharu, odnosno Put Ispitivanja, "Ko sam ja?" kako o njemu poučava Maharshi. Potreban je potpun mir odnosno tišina uma. Meni su od velike pomoći bile dugotrajne i pribrane meditacije o poreklu procesa mišljenja i izvoru misli.

Zatim sam shvatio da "mi nijedna misao neće pomoći niti izmeniti moju takozvanu budućnost", itd. Nas jednostavno vara naš um koji nas navodi na ideju o "potrebi za mišljenjem". Ovu suptilnu laž je teško izbrisati i teško ju je opisati, pošto smo praktično nemoćni da zaustavimo naš proces mišljenja po volji, ukoliko nismo, u izvesnoj meri u stanju svesti koje se pruža iza uma. Ova viša svesnost - misteriozni "samadhi"- je istinski cilj svih tragača. Kao što je Maharshi rekao:

"Samo samadhi može da otkrije Istinu."

Iz Maharshijevog Jevandelja

Samadhi

Postoji neotkroveno opisa transcendentnog stanja duhovne ekstaze koja se zove samadhi. No, postoji i više vrsta samadhija. Maharshi kratko i jasno kaže: "U samadhiju postoji osećaj "ja-ja" ili "Ja jesam" i nema misli."

Međutim, nijedan pravi opis tog stanja stvarnog bića, ne može nam pomoći da ga postignemo. Kad dođe samadhi, ljudi se obično zaprepaste koliko su njihove mentalne predstave o njemu bile pogrešne.

Ovo su neki izvodi iz pisama koja sam iz ashrama napisao kao odgovor mojim prijateljima u drugim delovima sveta, koji su zainteresovani za duhovna nastojanja, a nisu bili u mogućnosti da idu u Indiju i vide Maharshija. U njegovoj atmosferi svetlosti i mira, ja osećam da uistinu postoji samo jedno, veliko srce, o kojem Mudrac Arunachale tako često govori. Tako su mi moji prostorno udaljeni prijatelji sa kojima sam se dopisivao u stvari sada bliži no što su bili kad sam bio u njihovom neposrednom fizičkom prisustvu.

XXXV POGLAVLJE

Ja i ti

Postoji velika razlika u mojim stanjima svesnosti u različitim prilikama. Često u meditaciji doživljam ekstazu apsolutnog jedinstva. No, ovo se gubi kad se vratim uobičajenom životu. To me pomalo uznemirava; međutim, uzrok leži u sumnjama koje je stvorio um. Zbog toga se borim da donesem svetlost iz Unutrašnjeg Jastva da bih pomoću nje izgradio čvrstu osnovu poput onih duhovnih iskustava koja su jedina stvarna svesnost. Tada dolazi potreba da ih prevedem, ukoliko je moguće, na jezik uma. Pošto je sam um samo odraz u području uslovljenog života, ovoj svrsi odgovaraju simboli i poredenja, i, u stvari, oni su jedino sredstvo za saopštavanje nekih ideja.

U svetlu mojih prethodnih iskustava u toku meditacije, ponudio bih ovo poredenje: pojedinačne personalnosti, mogu da se uporede sa listovima drveta. Oni su brojni, no njihov zajednički život je život drveta. Ono je izvor njihovog postojanja. Listovi rastu, žute i konačno, umiru. Ali, drvo je nedirnuto sudbinom svojih pojedinih izdanaka. Ono nema omiljene listove; ono je svesno njihove privremene uloge, no, da li listovi znaju sudbinu svoje majke, drveta, čiji životni vek daleko prevazilazi vek svakog od njih?

Njihov život je moguć samo dok nisu odvojeni od matičnog stabla. Svaki od njih, bori se za više sunca i vazduha, čak i ako to čini nesvesno. Oni ne mogu od svoje volje napustiti drvo pre no što postanu zreli, i ta zrelost znači poništenje njihovog obličja.

Sa gledišta lista, njegov život je ograničen, njegove mogućnosti su ograničene, i svaki napor da se izbegne zajednička sudbina je uzaludan. No, može li on zaista da shvati da je produženje života drveta jedina važna stvar; da je verno izvršavanje njegovih funkcija jedini način da uveća život drveta, od koga zavisi njegovo sopstveno blagostanje, kao i blagostanje svih njegovih drugova.

Tragično je što verujemo da je naša odvojenost stvarna, da je ono što imamo naše sopstveno, i tako ostajemo nedirnute potrebama drugih. Kao i listovi sa drveta, u određeno vreme, naša spoljašnja ljuštura mora da se osuši i umre, a večno živo Jastvo, mora se vratiti natrag u svoj izvor. Stvarni život je uistinu jedino u Njemu.

Sada moj um postaje mirniji, pošto mu je rečena istina na njegovom sopstvenom jeziku. Realizovano jedinstvo je Život duha u carstvu večnosti. Iluzija odvojenosti je smrt.

Nedostatak egoizma u velikih bića ne zasniva se na sentimentalnosti ili teoriji. Ona znaju svoj izvor. Kada se Hrist molio za svoje neprijatelje, i kada je Maharshi, dok su ga tukli lopovi, okrenuo svoj drugi obraz njihovim udarcima - Oni su znali zakon. Nije bilo licemerja u njihovom činu. Oni su bili svesni da isti život teče kroz Njihove mučitelje koji teče kroz Njih same. Jedina razlika leži u činjenici da su Hrist i Maharshi poznavali tu jednotu, dok ubice i lopovi nisu.

U poredenju sa listovima i drvetom, jedina razlika je u privremenom obliku i boji listova. Tako, već samo razumevanje zakona Života, prisiljava nas da prenesemo našu svesnost u duhovno carstvo, mada samo na trenutak. Ukoliko smo umom dokučili jedinstvo duha, mi smo na trenutak živeli u sferi duha.

Ponekad smo u stanju da dokučimo i spoznamo mistično značenje učenja Učitelja, no Samo-zaboravna personalnost previše lako zaboravlja ove značajne trenutke.

"Put je dug. Ja sam daleko od Doma."

XXXVI POGLAVLJE

Rekvijem

Obično posvetim jednu noć u nedelji meditaciji kao produžetku večernjih meditacija u prisusivu Maharshija. O njima ne pišem pošto su sve slične i teško ih je opisati rečima. Mogu samo da kažem da su one pokušaj da moju svesnost podignem u sferu gde život sam vlada, bez oblika i bez velova. Na stupnju pripreme, uvek postoji neka vrsta borbe sa svim što me sprečava da iskoraknem sa područja misli; nakon toga, kao film na platnu, pojavljuju se slike iz moje prošlosti, i konačno - obično u zoru - dolazi trenutak mira.

Međutim, neću nikada zaboraviti jedno julsko jutro, čija je suština iskazana naslovom ovog poglavlja, pošto je vek mog zemaljskog života bio konačno zauvek pokopan. Ovaj život, koji mi je sve dotad oduzimao moju pažnju i iziskivao preispitivanje, tiho je iščezao, progutan okeanom nestvarnosti kome je oduvek i pripadao.

Tada nisam shvatao da postoji samo sadašnjost, i da je stalno vraćanje prošlosti jednako privremenom samoubistvu.

Prvo sam se setio jednog pasusa iz knjige zasnovane na hebrejskoj Kabali, koja me je pre mnogo godina očarala svojom misterijom, a do čijeg stvarnog značenja nikad nisam mogao da doprem.

"... i učenik je ušao u svetište svog srca. Tamo je bio oltar i na njemu su gorela dva svetla.

"On je razumeo da su to svetla njegovog sopstvenog života. Ona su bila on sam. Plamen bližeg svetla bio je raznobojan, pulsirao je bogatstvom boja i odavao tanak dim. Prepoznao je u njemu svoje misli i emocije po veoma prisnom ritmu njihovih vibracija.

"Drugo i daljnje svetlo bilo je bezbojno, ali su njegovi zraci prožimali sve i prodirali kroz promenljive nijanse prvog. Nepokretno u svojoj prastarj čistoti, ono je tiho gorelo, odišući mirom velikim poput same večnosti.

"Onda se pojavio Rabin odeven u belo, uzeo oba svetla u ruke i zamenio im mesta. "Od ovog trenutka, ti ćeš kroz svetlost večnosti gledati na svetlost nestalnog života, umesto da gledaš, kao ranije, kroz prolaznu svetlost, koja je opažanje večnog činila teškim."

"Ko sam ja? Ko sam ja? Ko sam ja?" - utonuo sam kao i obično u ovo meditativnog ispitivanje i iznenada sam video čitav svoj život, od samog njegovog početka, skriven u riznicima mog sećanja, kako se odmotava pred mojim očima, kao na filmu. Gledajući ga, ja sam još jednom prolazio kroz ta ista iskustva u zgusnutom i krajnje ubrzanom vidu. Osećao sam da posedujem snagu da uništim tu iluzornu sliku jednim jedinim naporom volje, pošto mi je njen teret bio neprijatan. A takođe sam znao da nije preporučljivo da dopustim tim iluzornim, nepostojećim stvarima da udu u moju svesnost. Međutim, ovog puta, glas koga sam morao da poslušam, rekao mi je da posmatram "film".

Preda mnom su se odmotavale godine moje mladosti, sa svojim ludostima i poletom, instinktivan život sa svojom gotovo animalnom sebičnošću; okolnosti i ljudi, koji su u svoje vreme igrali veliku ulogu u mom životu, ljubavi i mržnje, plemeniti i zli impulsi, potraga za nečim što je uvek izmicalo mom dodiru i koje bi, kada se činilo da je blizu, uvek bi iskliznulo iz mojih ruku. Trenuci očaja koji su se činili nedokučivim, beznadnim i bezizlaznim; trenuci ogromne, gotovo bi se reklo bezgranične "sreće" svi su prolazili pred mojim očima. Fizička figura, tako dobro poznata, koja se postepeno menjala tokom godina, sada zgusnuta, prolazila je prečlamnom sa svim svojim nadama, snovima i nastojanjima od kojih sada ništa nije preostalo. Godine prvog i drugog svetskog rata, razdoblje mira, vreme kad sam se bacio na okultne studije gde se činilo da leže najviša postignuća, kosmo-koncepcije koje su se postepeno menjale kroz kontakt sa novim teorijama i njihovim autorima.

Ja sam to sve osećao kao gusti tamni oblik koji se spušta na moju svesnost; tražio sam izlaz; intuitivno sam znao da on mora postojati, kako sad, kad stojim na pragu novog života, ja ne mogu da se vratim tim duhovima.

Usredsređujući sve svoje snage u jednom naporu volje, zaustavio sam čudan lanac, i u jednom trenutku kad je "film" stao kao mrtva stvar, ja sam bez seni sumnje shvatio: sve ovo - to nisam bio ja. Ovaj

glumac i okolni scenario i dekoracije nisu, i nikad nisu mogle da predstavljaju mene. Meni sada nisu bili zanimljivi prazni doživljaji, budalasta nastojanja, besciljne misli, promenljiva osećanja i raspoloženja, i sve ostalo što se pre nekog vremena činilo da sačinjava "Mene". Sad sam mogao da kritikujem i da pomognem drugima da kritikuju tu "osobu", nešto što bi me ranije duboko vreballo, a što sam sad slobodno mogao da radim. Zašto? Nije um bio taj koji je tome doprineo, već ovaj mir, ovo utapanje u delimično providno, nematerijalno Jastvo, i možda - guranje "prvog svetla" u drugi plan, prema hebrejskoj priči.

Svi moji pokušaji da pronadem razloge sada nemaju značenja. Izgubio sam svo interesovanje za ove definicije i objašnjenja. Život se pokazao sasvim drugačijim od tekucih predstava o njemu - da, on se pokazao više kao njihovo poricanje.

"Ko god bude tražio da spase svoj život, izgubiće ga: a ko god bude izgubio svoj život, sačuvaće ga."

Ove reči Velikog Učitelja, nekad toliko misteriozne i neshvatljive, sada su svetla i blistava istina, uprkos činjenici što su izgovorene pre dve hiljade godina. Nije čudno, da se takođe sećamo:

"Nebo i zemlja će minuti: ali moje reči neće minuti."

U tišini koja je usledila iza ovog "aktivnijeg" dela moje meditacije, sati su prošli neprimećeno. Počeo sam da registrujem glasove spolja, glasove nekih divljih životinja koje se noću približavaju krugu ashrama, kada uokolo nema nijednog ljudskog bića. Otvorio sam oči da pogledam kroz prozor, i kroz čelične šipke i žičanu mrežu, ugledao sam veliku, dlakavu glavu; bio je to majmun koji je, probuden dolaskom zore, došao ovamo sa Brega, u potrazi za ljuskama mangoa.

Dan počinje, novi dan u ovom mirnom kraju sveta, u podnožju svetog Brega Arunachale, koji je Učitelj izabrao za svoje obitavalište. Istina, ovde izgleda da i sama priroda pomaže ljudskim bićima u njihovim nastojanjima, jer uprkos tome što je u tropima, ona čoveka ne ometa uzrokujući krajnju fizičku iscrpljenost. Da li je to uticaj suve klime, ili misterioznog magnetizma, o kojem se toliko sluša? Ja ne znam. Mogu jedino da kažem da, sa duhovne strane, nikad u životu nisam naišao na tako pogodnu i korisnu okolinu, i sa tako čudesnom atmosferom koja svuda zrači.

Počinjem da osećam, gotovo instinktivno, da se bliži vreme kada neću biti u mogućnosti više da koristim ovaj neposredni i čudesni uticaj. Zato nastojim da se što dublje "ukorenim" u ovo duhovno tlo, da bih ga poneo sobom na moja daljnja lutanja po svetu.

Slušam pažljivo melodije večernjih pesama meditacije, povezujući ih sa mojim sadašnjim unutrašnjim doživljajima. To bi moglo da mi pomogne kasnije kad, okružen jednom sasvim drugačijom atmosferom, budem nastojao da živim istim životom kao sad - kraj Maharshijevih stopala. Intuicija mi govori da bi bilo dobro da pronadem neke tačke oslonca koje će se pokazati korisnim, onda kada u samom središtu užurbanosti i buke zapadnog sveta budem morao da se povučem iz njega i vratim se kraljevstvu tišine.

No, zar mi nije najbolje od svih sredstava već na raspolaganju? A, Maharshi? I samo prisećanje na njega mi donosi mir - zar je moguće zaboraviti izraz njegovih očiju za vreme meditacija u hramu?

Sada, dok pišem ove redove u mojoj ćeliji za vreme najtoplijih časova dana, kada se čini da je sav život stao, samo reč koja pominje Maharshija dovoljna je da evocira njegov lik pred mojim očima, i da sve misli stanu.

I moje pisanje stoga mora da prestane takođe.

XXXVII POGLAVLJE

Poslednji dani

Upravo sam primio pismo iz Madrasa, sa obavešću o izvršenoj rezervaciji za moje putovanje parobrodom koji kreće za dve nedelje iz Kolomba. To znači da ću za nekotiko dana morati da napustim ashram i Maharshija. To znači kraj ekstatičnim večerima kraj Učiteljevih stopala, koje su preobrazile čitavo moje biće, otkrivajući mi pogled na nov i večan život.

A šta onda? Da li će biti povratka starom životu? Um ne daje nikakav odgovor - njegova ćutnja je zamka. Znam da bi on bio presrećen da se vrati svojim starim navikama u rasuđivanju, sumnjama i traženju sporednih puteva. MeButim, vremena su se izmenila. Njegov život više nije Moj život, pošto moja svesnost sada može da funkcioniše bez svog medija, pa čak i uprkos njemu. Nije um taj u koga sada usredsrećujem svoje nade i veru. Dobro se sećam Maharshijevih reči:

"Um ima svoju ulogu u razvitku čoveka, no, ta uloga je ograničena i može odvesti samo do određenog nivoa. Iza njega počinje jedan novi."

Vidim da najjače oružje uma - radoznalost i strast za istraživanjem prolaznih stvari - u meni ne nalazi više takvu bezrezervnu podršku kao ranije. On se sada suočava sa kritikom, rođenom iz čvrstog ubedenja da takvo istraživanje ne vodi nigde, da je to samo začarani krug. Ovo razmišljanje je dovoljno da ponovo ustanovi mir.

O, da, ja znam da me ništa ne može gurnuti natrag na predašnje sporedne puteve, proveo ja u ashramu osfatak svog života, ili ga napustio da bih lutao svetom.

Svest o tome mi donosi neverovatan, neodoljiv talas radosti, bujicu blaženstva izvan svih reči. On donekle podseća na osećaj jednog sveobuhvatnog života koji se nikad ne može ugaziti.

Nisam primetio kako sam se i kada oslobodio misli i uverenja u postojanje smrti, ne putem rasuđivanja, već putem neposrednog iskustva. Tek sad mi se čini da se sećam kako su u mojoj podsvesti postojali određeni i više puta ponovljeni pokušaji da zamislim sebe kako se suočavam sa smrću, napuštajući svoju personalnost i posmatrajući šta tada preostaje od mene. Ove, gotovo nesvesne vežbe, pokazale su da, kada odbacim instinktivnu privrženost obliku i uslovima zemaljskog života, kad sam potpuno svestan da je ono što poseduje "moje ime i moju pojavu" u ovom uslovljenom svetu samo san, tada još uvek "nešto" ostaje, nezavisno i samodovoljno.

Spremnost da se "sve" napusti u bilo kom trenutku, je vratnica koja otvara put do beskonačnog.

Nisam primetio da gotovo u svakoj okolnosti, u radosnim kao i u bolnim događajima i iskustvima, u pozadini mog uma, sada uvek postoji skrivena misao: "Sve ovo nema stvamog značaja."

Na kakav misteriozan način su blistave vibracije svesnosti sveca prodirale u najmračnije kutke mog uma, tako ograničenog, uskog, i prepunog senki, ja nisam znao, niti sam video razloga da to istražujem. Razumem dobro, ne umom, već svim svojim srcem, radosne reči velikog pesnika i mistika Indije - Kabira, koji je na pitanja svojih učenika: "Kako ti znaš tajne duhovnog života?" i "Šta se može znati o cilju i sudbini ljudskog života?" odgovorio u ekstatičnom ushićenju:

"Istina postoji znali je mi ili ne, kao što i Sunce uvek sija, video ga slep čovek ili ne. Nije važno da li ja "znam" o tome što pitate, jer - On zna, ON ZNA."

Ponovo sam se prisetio Maharshijeve biografije i kako je Kabirov život privukao njegovu pažnju kada je bio dak od samo četrnaest godina, pre nego što se sreo sa nekom knjigom o višem duhovnom životu.

Moj bol, koga sam pre nekog vremena osećao pri samoj pomisli na odvajanje od Učitelja, sada se izgubio. Neke od njegovih reči mi dolaze na čudan način, kao živi odgovori, ne spolja kao da su od nekog drugog čoveka, već iznutra, iz dubina mog sopstvenog bića. I, baš sad sam upotrebio pogrešan izraz, jer, može li se reći da postoje "drugi ljudi"? Istovremeno je došla ispravka, i ja sam je dokučio i shvatio. Kako ja mogu da izrazim moju beskrajnu zahvalnost za neizmernost dobrote i pomoći koja mi je data? I još jednom, Učitelj kaže bez reči ili glasa: "Zašto imaš tu misao? Da li zemaljski roditelji očekuju zahvalnost od svoje male dece za svu njihovu ljubav i zaštitu?"

izgledaju nezadovoljni, očekujući, valjda, da vide neke "natprirodne" pojave, neku blistavu svetlost iznad glave Mudraca, ili trenutno izlečenje svojih fizičkih tela, tako ogrezli u grehu i sebičnosti, kakvi zapravo jesu. A da su se desila ta čuda, oni još uvek ne bi verovali, i tražili bi sakrivene električne

kablove i lampe kao sredstva za izvođenje ovih "čuda", ili bi izlečenje pripisali nekoj novoj terapiji koju su nedavno primili.

Da su takvi ljudi živeli pre dve hiljade godina i videli Velikog Učitelja, čiji autoritet sada navode, kako ga vode kroz ulice u jednu očigledno sramnu i strašnu smrt, oni bi svirepo uzvikivali sa ruljom, gledajući Ga na Krstu:

"Ako si ti Sin Božji, siđi onda s Krsta."

Za njih je On rekao:

"... Oni traže znak, a nikakav znak neće dobiti."

Nisu li sva "čuda", kada se dešavaju među materijalističkim ljudima, potpuno besmislena? Razlog zašto se ona tako retko dešavaju, i samo pod naročitim okolnostima, izgleda mi jasan: Providenje im dozvoljava da se dese jedino ukoliko će uroditi nedvosmislenim dobrom.

XXXVIII POGLAVLJE

Moja nova koncepcija života

Jedan od najtežih zadataka sa kojim sam se suočio za vreme mog boravka u ashramu, bio je da dođem do jasnog određenja mojih novih koncepcija o životu kao takvom. Čini se da je to središnja tačka u meni, oko koje se sve drugo obrće, u svesti koja je moje "Jastvo". Ta koncepcija mora da bude konačna i apsolutna, pošto nikakva druga ne bi bila prihvatljiva za moje Jastvo.

Od stotina definicija sa kojima sam se sreo, ni za jednu se nije činilo da daje savršenu sintezu. One koje su uslovljene, moraju da se odbace kao lažne. One koje se koriste previše apstraktnom terminologijom, te ih je nemoguće staviti u praksu, izgledaju mi kao puke mentalne akrobacije, dobre za penzionisane profesore teoretske filosofije, ali, ne i za čoveka koji se bori za duhovno postignuće. No, ipak, znam da mora da postoji jedna koja će odgovarati dubinama mog biča, i koja neće izazvati ni sumnju ni kritikizam, jer će biti u skladu sa mojim sopstvenim unutrašnjim iskustvom.

Svi koji su realizovali istinu života, govore o Njemu sa najvećim oduševljenjem kao o jedinom cilju, za čije postizanje se sve drugo mora žrtvovati, pošto je sve drugo iluzija. Ipak, njihove reči zvuče kao divni i očaravajući zvuci nekog nepoznatog instrumenta. U mojem traganju, ja sam morao da odbacim sve što je uslovljeno, ograničeno imenom i oblikom. Ono koje preostaje bez imena i bez velova, mora neminovno biti sam život.

Proces ispitivanja - uglavnom putem meditacije - pokazao mi je da, koliko više odbacim predstavu o s:varnosti vidljivog, toliko osećam da se nalazim bliže svom cilju. Koji su stupnjevi ovog procesa u praksi? Naravno, nemoguće je opisati ih detaljno, međutim, opšte crte su dovoljno jednostavne. Počinjući da meditiram u potpunom miru i staloženosti o odnosu spoljašnjih objekata prema mom Jastvu, čini se da često dokučim istinu, da oni ništa ne znače "Jastvu". U tom trenutku osvane neka vrsta vizije o mogućnosti postojanja nezavisnog od svih uslova. Ta "vizija" -ovo nije striktna ni potpuno odgovarajuća reč- traje kraće ili duže vreme, zavisno od stepena koncentracije koji postignem, međutim, njene posledice ostaju kao sećanje na nešto trajno i izvesno, bez i senke sumnje. Ona nalazi izraza u misli: "samo svest je život." Svest ničemu privržena, nezavisna od svega, gola tvrdnja: "Ja jesam."

MeButim, to "ja" nije malo jastvo sadržano u prolaznom telesnom običju sa svojim čulima, koje je, u stvari, antiteza stvarnog Jastva. Ta "ja" - svest je bliža izrazu koji se često koristi u modernoj filozofskoj literaturi - "kosmička svest", ili "kosmičko Jastvo." Ta svest, takođe je apsolutno blaženstvo.

XXXIX POGLAVLJE

"Tražite prvo carstvo Božije..."

"Tražite prvo carstvo Božije, i njegovu pravednost; i sve drugo biće vam dato."

Ova rečenica je ključ za razumevanje sudbine našeg sveta. Providenje nikad neće napustiti onog ko uistinu traga za svetlošću. To, međutim, ne znači da duhovno traganje može doneti svetovna bogatstva. No, za takvim "bogatstvima" učenik mudrosti ne traga; on oseća da je srećniji i slobodniji kad poseduje sasvim ograničen broj stvari, i želi da njegova sredstva budu dovoljna samo da održava svoje fizičko vozilo i njegovu aktivnost "prema velikom planu", kako okultisti kažu. Ovi materijalni posedi razlikuju se po kvantitetu i kvalitetu zavisno od klime i dela zemljine kugle na kojem učenik boravi. Maharshi je mogao da provede čitav svoj život bez ikakvih drugih poseda osim male posude za vodu (tradicionalnog "kamandalu") i bambusnog štapa pomoću kojeg se penjao strmim obroncima Arunachale. Odeća u ovoj klimi može da se svede na komad sukna oko bedara, a vekovni, jednostavni načini života, koje su Indijci prihvatili kao najpogodnije za trope, svode potrebe ljudskog bića na minimum. Međutim, u drugim, hladnijim klimatskim uslovima, to nije tako jednostavno: naša koža nije dovoljna zaštita od vremenskih promena.

Potrebno je više odevnih predmeta, kao i prikladne kuće. Ovo su neophodni uslovi egzistencije u hladnijim zemljama, koji stvaraju druge potrebe i komplikacije što se tiče materijalne strane života. Tako, za nas, nije ni greh ni taština da posedujemo nešto više svojine no što poseduje Mudrac Arunachale. Problem nije toliko u samoj svojini koliko u našem stavu prema njoj. Ukoliko je smatramo neizbežnim atributom života na fizičkom planu, prema potrebama Prirode, to je u redu, i ona neće biti prepreka u našem traganju za Carstvom Nebeskim.

Međutim, ukoliko stalno jurimo od jednog objekta čula do drugog, i ukoliko smo puni žudnje, čineći sticanje svojina našim glavnim ciljem i gubeći iz vida najviše čitjeve života, onda mi ne tražimo istinu, već ove "druge stvari". U tom slučaju, mi očevidno ne nalazimo nijedno, pošto nemamo trajnog zadovoljstva od materijalnih poseda, a pošto napuštamo naše dublje biće nazvano "dušom" u Jevanđeljima - mi sebi pripremamo daljnje vekove patnje.

Ako pogledamo oko sebe, moramo da priznamo da, na sadašnjem stupnju evolucije, većina ljudi postoji jedino radi zadovoljenja žudnje za zemaljskim posedima, i ne vidi ništa osim toga. Po zakonima Providenja, uvek postoji manje bogatstava no sebičnih želja i apetita. Nije li to zato da nas podseti na načinstvo? Kada žudnja za posedima naraste, pojavljuju se aktivni pokušaji da se oni oduzmu od drugih -obično slabijih- pojedinaca ili naroda. I stvaraju se novi talasi nasilja i zla, sa svojom neizbežnom posledicom - patnjom.

Patnja, toliko omražena i izbegavana od svih ljudskih bića, je, u stvari, jedini protivotrov koji neutrališe otrov zla u nama. Kada u našoj svesti pod moćnim udarcima osvanu iskre razumevanja njenog uzroka, naš put umesto da silazi sve niže i niže, počinje da kreće naviše i uspinje u uzlaznom luku evolucije. Tada počinje "traganje za Istinom". Kada je vreme sazrelo, činimo nedvosmislen zaokret naviše; srećemo se sa Bićem koje je završilo svoju stazu evolucije i steklo potpunost iskustva i mudrosti. To biće je savršen čovek koga Hindusi nazivaju Guruom, što doslovno znači "onaj ko razgoni tamu", a na Zapadu - Učitelj, Svetac, Poslanik Božji. Svako kome Providenje dopusti da sretne i da pristupi Učitelju, samom tom činjenicom uživa Njegovu milost. To je ogromno preimućstvo u razvoju, a istovremeno i velika odgovornost. Po verovanju mojih Hindu prijatelja, koje se zasniva na Vedama, ne postoji mogućnost veće i grublje greške u ovom životu od propuštanja ovako pružene prilike da se ispune namere Najvišeg.

U Maharshijevoj okolini, dešavaju se čudni događaji. Ne mogu svi da izdrže snagu vibracija nevidljivog zračenja Jednog koji je čisti Duh. Postoje slučajevi privremenog ili trajnog gubitka mentalne ili emocionalne ravnoteže. Ima ekstravagantnosti, budalastosti i besmislenih akcija izvođenih sa ubeđenjem u njihovu razložnost. No, postoje i slučajevi gde očigledan unutrašnji nesklad biva izlečen u prisustvu sveca. Naravno, najviše dobrobiti imaju oni koji su u stanju da potanko shvate učenja Učitelja i dokuče njihovo skriveno unutrašnje značenje. Takvo značenje besumnje postoji, uprkos krajnjoj jednostavnosti i neposrednosti Maharshijevih reči. Ne bi moglo ni biti drugačije, pošto njegova učenja pripadaju carstvu Duha, Stvarnosti, i kada se radi nas ponovo prekriju velom reči, u

samom tom procesu, njihova prastara čistota neizbežno mora da bude preinačena ograničenjima našeg uma, misli, i reči. Primanje Maharshijevih učenja je proces sličan procesu sećanja. Mudrac kaže da je stvarno Jastvo - (Istina, Duh, Bog, samo predstavljaju različita imena jedne iste stvarnosti) - uvek i svuda prisutno. Dakle, ono je takođe prisutno u našoj sopstvenoj svesti, koju neznanje prekriva velom misli.

"Sve što je odista potrebno je odstranjivanje velova. Tada će Svetlost zasijati Sama i prožeti čitavo tvoje biće, i tada neće biti potrebe da Je tražiš negde drugde."

Iz Maharshijevih kazivanja Carstvo Nebesko je u nama, no, mi ne možemo da se setimo toga. Kada to ne bi bila najveća tragedija čovečanstva, ona bi se mogla smatrati paradoksom ili divovskom porugom.

XL POGLAVLJE

Što je meditacija?

Meditacija se može izvoditi pravilno samo ukoliko je um očišćen od svih misli. Gotovo svaki učenik okultizma zna za ovaj uslov, ali - malo njih može da ga postigne.

Oni koji pripadaju različitim okultnim i mističkim društvima, često veruju da se meditacija sastoji od nastojanja da se um usmeri u određene kanale, prema unapred zamišljenim idejama. Rezultati takvih vežbi - one se ne mogu nazvati meditacijom obično su slabi, čak i ukoliko se primenjuju niz godina, i ne vode do delotvornog pročišćenja uma od misli.

Obično se naprednijim članovima takvih organizacija daju metodi i pravila, koja su često nedelotvorna. Ima ih dve vrste, koje možemo zvati veštačkim i prirodnim sredstvima.

Prva grupa se zasniva na imaginaciji ili na mentalnim koncepcijama. Propisane su mnoge vežbe, od kojih su neke od najznačajnijih:

(a) Učenikovo zamišljanje da poseduje vrlinu koja mu nedostaje. Ukoliko je čulnog tipa, tokom vremenja određenog za meditaciju on mora da misli o sebi kao o čednoj osobi.

(b) On se, prema uputstvu, može zaštititi od navale misli spolja pomoću mentalnog stvaranja astralnog omotača.

(c) Pomoću čarobnih reči ili mantri, on može da postigne potrebnu koncentraciju ili primirenje uma, držeći se tako jedne ideje u dužem periodu vremena.

Iz druge grupe (u koju spadaju prirodna sredstva), prvo bih pomenuo molitvu usmerenu ka onome za koga verujemo da je vrhunsko biće. Ukoliko je takva molitva potpuno iskrena, i ukoliko je čovek spreman da posveti dovoljno vremena redovnom izvodenju vežbi, rezultat može da bude zadovoljavajući, a um pročišćen od svega osim objekta meditacije.

Onda u procesu mišljenja može da dođe do pojave "vakuuma", koji se zatim ispunjava istinskom svetlošću iz njenog izvora Jastva-Boga.

Ako čovek ima sreću da na svom putu kroz život sretne duhovnog Učitelja, onda sve postaje jednostavno i delotvorno. Mnogi učenici u to dragoceno vreme duhovnog kontakta, zamišljaju ga onakvog kakvog su ga videli u fizičkom telu. Takva slika, živa i snažna, je smrtonosno oružje protiv strategije nemirnog uma. Ništa nije delotvornije od nje kada se kombinuje sa vicharom; međutim, da bi ispravno koristili Samo-ispitivanje, prvo se mora postići izvesna postojanost uma.

Čovekove emocije, takođe moraju da budu pročišćene; u ovu svrhu vizija živog Učitelja je nezamenljiva. Na tajanstven način, snaga takve vizije je takođe svojstvena u njegovim (učiteljevim) slikama. To može pomoći onima koji nisu u mogućnosti da ga vide u fizičkom telu. Iskustvo i praksa pokazuju da gotovo isto toliko blagotvorni rezultati mogu da se dobiju iz kontemplacije takve slike. Kada se konačno vakuum, odnosno praznina u svesti, postigne i čvrsto utvrdi, može se pristupiti pravoj meditaciji, ali ne pre toga. Tada će svesnost istinskog Jastva sama ispuniti vakuum. Nisu više potrebna nikakva uputstva, pošto istinsko Jastvo preuzima vodstvo i postiže se cilj. U takvoj meditaciji nema vizija i osećanja. Maharshi je često davao upozorenja protiv ekstatičkih vizija, ističući da je naš cilj čista svesnost i ništa drugo.

Ukoliko se ova svesnost postigne, ona nas neizbežno vodi u samadhi, a to je istinski cilj meditacije. Drugde u ovoj knjizi, on se naziva "budenjem iz stanja sna zvanog normalnom fizičkom svesnošću."

Postoje znaci koji nam ukazuju na to da nas naša meditacija zaista vodi u samadhi, kada smo slobodni od svih misli o telu i o "egu", i kada su misli i osećanja umireni. "Dobro i zlo" prestaju da postoje - mi ne vidimo ništa, jer nema ničeg da se vidi. No, mi nismo u tami, već smo stopljeni sa svetlošću, budući da smo sami ta svetlost. Ne možemo da je vidimo, pđsto u ovom stanju nema subjekta i objekta. Ovo jedino može da pruži maglovitu aluziju o istinskom stanju za onoga ko takvu meditaciju nije sam doživeo, pošto je to otkriće istinskog Jastva u čoveku.

Sve što prepoznamo kao objekte -to će reći, spoljašnji svet plus naše vidljivo telo- izgleda kao slika. Njene boje su osobine stvari. U ovim stvarima, sadržani su svi materijalni oblici, osećanja, misli, dobro i zlo, istinito i lažno, sve što nam je poznato kao univerzum.

One su poput odvojenih boja bele svetlosti odnosno BogaJastva, koje se prelamaju kroz prazninu materijalnog univerzuma, kao što nam je govorio Maharshi. Kada biste mogli da predstavite istu sliku,

obojenu samo osnovnom belom Svetlošću, neiskrivljenu začaranom prizmom - to bi bio Duh, Jastvo ili Bog, konačna istina biča. Zato je Učitelj rekao: "Nema ničeg osim čistog Biča, koje jedino postoji, a naš jedini smisao u životu je da Ga realiiujemo za sebe."

Ispravna meditacija vodi do otkrića ove velike misterije. Sva druga sredstva koja se pominju u različitim yogama, kao što su korttola disanja, kontrola uma, telesni pofožaji, naročite ishrane i stavovi uma, itd., samo su posredni stupnjevi na putu do cilja, kroz koja prolazi naša gruba priroda, kada koraknemo na Direktni Put ka vrhu. To postignuće čini ove posredne stupnjeve nepotrebnim. Kad voz stigne do određene stanice, čovek neće ići natrag da bi brojao putokaze pored kojih je već prošao. Tako, uskladenje sa Jastvom, proizvodi svoje sopstvene ispravne položaje, disanje i nepropustljivost za uticaje iz spoljašnjeg sveta.

Međutim, ovaj Direktni Put nije podesan za svakog. Sama činjenica da postoje drugi putevi ukazuje na to.

Mnogi yogiji koje sam sreo, iako potpuno svesni postojanja ovog uzvišenog puta, i dalje primenjuju svoje sopstvene posebne metode kao sebi odgovarajuće u ovom životu.

XLI POGLAVLJE

Tehnike meditacije

Jedna od inicijacija kroz koje prolazimo dok smo u Maharshijevom prisustvu je istinska meditacija, za koju me je mnogo godina proučavanja okultne literature uverilo da je ključ za buđenje nad-fizičke svesnosti. Dok sam bio veran teosofiji, upražnjavao sam različite oblike meditacije u saglasnosti sa njenom literaturom. Iz onoga što sam kasnije saznao, otkrio sam da je to bilo znanje namenjeno početnicima.

Njihov cilj je bio da usmere um u određene voljno izabrane tokove misli. Bilo je meditacija na različite teme, kao što su Lepota, Ljubav, Čistota, Mudrost, Predanost, Bog, Stvoritelj univerzuma itd. Cilj je bio da se te ideje drže u umu što je duže moguće, i da se zamisli kako se te vrline ostvaruju u svesti. Takve "meditacije" mogu da stvore određene tokove misli u umu, vežbajući ga da postane pozitivna snaga koja aktivira mišljenje. Takve vežbe su u izvesnoj meri korisne, pošto se kaže da je "čovjek je onakav kakve su mu i misli."

Drugim rečima, način čovekovog razmišljanja čini njegovu vrednost. Ukoliko on živi sa dobrim i pozitivnim mislima, njegova narav će napredovati, dok će sa negativnim i zlim tokovima misli nazadovati i pasti. Ovo je sve tačno u domenu refativnog, no, zasniva se na pretpostavci da čovekova svest potiče iz njegovog misaonog aparata odnosno uma.

Ranije je za mene bilo nemoguće da zamislim išta izvan uma. Njegov okean bio je bez obala, i sa svakog ostrva koje bih dostigao, preda mnom su se javljala nova koja tek treba da istražim. Do cilja se nikad nije moglo stići svakim postupkom. Sada znam da nema ograničenja za delovanje uma, bilo ono dobro ili loše.

Čovek može da uzdigne svoj um, kao što čine yogiji, i izvodi "čuda" kakva su činili mnogi sveci svih religija. Um je sila, te kada je pod kontrolom i kad je usmeren, njegova snaga i suptilnost su naizgled neograničeni. No, samo naizgled, pošto je moć uma zasnovana na pogrešnoj predstavi da postoji neko ko misli, i bude predlog, a može se desiti da čak i ne bude prikladan put za drugog.

Postoji misteriozno iskustvo koje pokazuje snagu vichare. Učitelj je insistirao da ne treba da je upotrebljavamo kao mantru, to jest, samo kao reči, već da se, posle svakog postavljanja pitanja, stopimo sa željom da saznamo "Ko samo mi?" Korišćenjem vichare na taj način, kad se um umiri, odgovor dolaze sam od sebe, ali bez reči i misli - i mi znamo ko smo mi.

Ono što sledi - je neizrecivo.

To je velika služba koju je Maharshi odužio čovečanstvu skovao je ovaj nepogrešivi instrument postignuća, tu nadahnutu vicharu.

XLII POGLAVLJE

Odlazak

Još dva dana i moraću da napustim ashram. Treba da odem u nekoliko oproštajnih poseta mojim prijateljima. Neki koji su saznali da je moj odlazak blizu, došli su da me vide u mojoj ćeliji po poslednji put.

Bio sam u groznici ovih poslednjih večeri zbog vakcina koje se daju svakom ko napušta Indiju. U tropima se groznica oseća jače no u hladnijim zemljama; međutim, u celini, moje telo je sasvim dobro podnelo divnu klimu Tirwanamalajja, a ova groznica koja se javila zbog spoljašnjeg uzročnika, bila je jedina nelagodnost tokom čitavog mog boravka u Indiji.

Prvo moram da odem u Madras, da provedem nekoliko dana u veličanstvenom sedištu teosofskog društva u Adiyaru, gde sam već bio u kratkoj poseti kad sam dolazio u ashram. Sve vrste formalnosti koje se tiču tranzitnih viza oduzima mi nekoliko dana. Zatim dolazi putovanje železnicom kroz Južnu Indiju do Cejlona, i konačno - Indijski okean.

U razgovorima sa prijateljima, ja sam izrazio svoje uverenje -ili pre predosećaj- da ću se brzo vratiti u ashram; oni su takođe osećali da ćemo se ponovo sresti. Međutim, nikom nisam govorio o mom drugom predosećaju, zapravo o unutrašnjem osećaju - da više nikad neću videti Učitelja u njegovom fizičkom telu.

Napisao sam ovu rečenicu gotovo nesvesno, bio sam i sam užasnut kad sam je pročitao. To znači da će njegovo mesto u sali hrama, u sali za ručavanje, na stazama ashramskog kruga biti napuštено i upražnjeno. Kako ću podneti tu tamu i Wrazninu kada nestane sjajne svetiljke, velike svetiljke čija svetlost uistinu razgoni svu "tamu" u meni? A moj podmukli neprijatelj -stvaralac misli- hvata priliku da mi zada udarac: "O, ti si već sahranio Učitelja; dok je on još živ, ti zamišljaš kako ćeš se osećati nakon njegovog odlaska."

To je bilo previše za mene, crna munja sevnula je u mom mozgu. Ona je možda trajala ne duže od stotog dela sekunde, ali je bila dovoljna za gosp. X koji je sedeo pored mene da me uzbuđeno uhvati za ruku: "Šta je s tobom? Šta vidiš? - Ali, gotovo je; u trenutku kad sam postavio magično pitanje "Ko sam ja?", ponovo sam uspostavio ravnotežu, čije je trenutno gubljenje moglo da bude opasno. Uz to, još jednom sam video koliko je iluzorno to što zovemo - vreme.

"Hiljadu godina je kao jedan dan, a jedan dan je kao hiljadu godina."

U mojim ušima odzvanja ova mistična rečenica iz Biblije. "Ništa naročito, dragi doktore", odgovorio sam tiho. "To je verovatno rezultat one poslednje vakcine protiv kolere, vaš hirurg mi je dao tako strašnu dozu."

"Mada je još prilično rano i Bhagavan neće doći još pola sata, ipak bih rado sedeo neko vreme u sali; ona je sad mirna i verovatno sasvim prazna", kaže moj drug. Ustajemo, moji prvi koraci su prilično nesigurni. Treba li da poverujem sopstvenim rečima o vakcinaciji?

Datum mog odlaska je određen za prekosutra, rano ujutru. Noćas moram da se oprostim od Maharshija i tražim njegovu dozvolu za odlazak. Ovaj običaj je formalnost, međutim, njegova dublja strana je mnogo značajnija. Ovo su poslednji sati u neposrednom prisustvu Učitelja, Druga, Zaštitnika. Oni se nikad neće ponoviti. Kakvu ću utehu naći, koje će Sunce grejati majušne klice rođene u prisustvu Velikog Rishija?

Tako je tiho u mojoj sobi. Stražar se povukao nakon što je obavio svoju dužnost - donošenje vode za piće. Sluškinja je takođe nestala, koristeći nekoliko slobodnih sati pre obroka za svoje sopstveno zadovoljstvo: možda nosi opeku na obližnjem gradilištu. Stavio sam rezu na vrata, seo u podesan položaj za meditaciju i utonuo, sa svim svojim mislima, brigama i osećanjima u tišinu, carstvo istinskog Jastva. Kakav čudan utisak: postepeno iščezavanje spoljašnjeg sveta, dovoljno je da donese sreću. Čak i da ovo pripremno stanje nije praćeno višim stupnjevima, ono bi i samo predstavljalo neku vrstu raja. No, to je samo predvorje. Međutim, da bih dostigao samo to predvorje, bilo mi je potrebno trideset godina traganja.

Počinje uplitanje sa strane uma: "Toliko toga treba da se uradi," kaže, "nekoliko razgovora, pisma da se završe, da se pošalje telegram u Madras, pa ovo, pa ono." No, ovog puta nema borbe, ni truda da se on

umiri. Koga zanimaju ove sitnice? Neće li se Neko veći pobrinuti za njih, ako ih ja zanemarim? I misli nestaju same od sebe, pošto moje interesovanje za njih prestaje da postoji.

Sad jedrim u beskrajnom "prostoru", čudno tihom i praznom, a koji ipak udara bilom snažnog života. Ne, pogrešio sam pokušavajući da pripišem rečima ono što reči ne mogu da sadrže, pošto ja, zapravo, ne osećam nikakav pokret; pre bi se reklo da "to sve" teče kroz mene, a ja sam samo svedok. Na sledećem stupnju, u potpunosti zaboravljam moju personalnost (ego), njeno ime, oblik, položaj; svesnost odvojenog "ja" se gubi. Što više svetlosti može da prode kroz skromnu "žižu" moje svesnosti, toliko manje veza osećam da me veže za svet. Ja sam, međutim, u stanju da prestanem sa ovim letom i ispitivanjem -bez misli- šta je to što me još uvek veže za mayu -iluziju materije i oblička- i šta još treba da odbacim? Međutim, svladavajuća tišina lišava ova posmatranja svakog ljubopitljivog spoljašnjeg karaktera i premeće ih u proces sjedinjenja sa celinom.

Ovaj "prostor" je naročit, on je kao unutrašnja strana svih mogućih fizičkih prostora. Tako, jedrenjem u ovom "unutrašnjem" prostoru, čovek može doći tako blizu najudaljenijoj zvezdi, koliko je blizu krvnom zrcu u sićušnim krvnim sudovima našeg mozga. Da bi se prošlo kroz takva transcendentna iskustva, neophodan je jedan uslov - to je sposobnost da se kontrolišu i po volji zaustave funkcije uma, to jest, sve misli.

Blistava, prodorna svetlost koja "ovde" sija pokazuje mi da još ne shvatam prirodu misli. Znam jedino iz Učiteljevih učenja kako sa njima treba da postupamo, a to je, sa praktične strane, dovoljno da se postigne kontrola.

Baš sam završio sa opažanjem ovih delića misli, kada me je kucanje na vrata vratilo "natrag" mojoj običnoj svesnosti. Bila je to sluškinja koja je donela osušene ubruse. Ona pokušava da mi objasni na tamilskom da je sad podne i da mora da uzme posude i donese mi obrok. I uz nešto kao osmeh baca žudan pogled prema mojoj polici gde je bilo divnih banana koje je dovode u iskušenje. Pristanem li, ona će sigurno biti srećna da načini obrok od tog ukusnog voća; a ja pokušavam da je ubedim da to voće treba da se jede samo posle obilnog obroka od riže sa gijem.

No, ni u trenutku odlaska, nisam imao uspeha u tom ubeđivanju.

XLIII POGLAVLJE

Zbogom

Vraćam se iz sale hrama, gde ljudi prolaze pokraj Maharshi jevog kauča, kao u pogrebnoj povorci. Nisam u tome učestvovao. Čekam 18 sati, kad prestaje pritanje gostiju. Od osamnaest do devetnaest i trideset, Učitelj je često sam. Dakle, to je najbolje vreme da mu pristupim i oprostim se od njega.

Noć je izuzetno topla, bez povetarca, bez ijednog daška uobičajenog hladnijeg istočnog vetra. Put je pust i nema nikog na kapiji ashrama, samo nekoliko automobila stoji u njegovom prostranom dvorištu. U sali hrama vlada sumrak. Zastajem na trenutak kod vrata. Maharshi sedi u svom uobičajenom položaju, opružen na jastucima gleda u prostor. Jedan od miadih pratilaca sedi u uglu, gotovo nevidljiv u mraku. Nikog drugog nema u sali.

Maharshi me sad vidi i pojavljuje se blag osmeh. Prilazim mu, no sve pomno pripremljene reči za rastanak i poslednje molbe nestaju iz mog uma. On ostaje prazan, nema u njemu ni jedne jedine misli. Pozdravljam ga i stajem sasvim blizu njega. On gleda u moje oči. Tonem u svetlost njegovih. Sada nisu potrebne reči. Znam da svetac čita moje srce. On je video svaku reč u mom umu još pre nego što sam ih i sam shvatio.

Neka tuga se pokreće duboko u meni. Postednji put vidim nekoga ko mi je i Učitelj i drug, kome sličnog nikad neću naći, makar sve svetove pretražio. MeButim, jedva primetan, a neodoljiv talas snage teče iz Njega. Odnosi ovaj oblak i prodire kroz čitavo moje biće. Sad je moja svest čista i prozirna, osećam da želim da stojim pred Njim.

Vidim na Njegovom divnom licu neku vrstu ohrabrenja da se izrazim rečima. Pa, kažem sebi, pokušaću ukoliko je to potrebno. I ja počinjem da Mu govorim jasno i polako da moram da napustim ashram, molim Ga za odobrenje, i nakon što klimne glavom u znak pristanka, produžujem tražeći Njegov blagoslov za moje sada, za moju budućnost i - zauvek. Njegove oči kao da još više svetle, lice sa izrazom nadljudske dobrote, čini se da postaje ozbiljnije. Daje mi blagoslov. Znam da On zna moju sledeću, još neizrečenu molbu. Ja ne čujem ni reči, a ipak osećam da me pita da li sam svestan značenja moje sopstvene molbe. I, bez pokreta mojih usana, dajem Mu svoj odgovor. A sve je tako prirodno, tako jednostavno, tako stvarno, da bih pre posumnjao u to da stojim ovde, nego u ovaj nemi razgovor. Sledi kratka ćutnja.

O, mogao bih ovako da stojim, u njegovoj blizini beskrajno, svu večnost, bez ijedne druge želje u srcu. Cini se da prolaze minuti, mada su to možda samo sekundi.

Sledeća molba koju sam želeo da izrazim je, po Učiteljevom učenju, jedna vrsta ustupka vidljivom, dakle, nestvarnom, svetlu. To je radi učenika, da bi on imao vidljiv, opipljiv znak guruove Milosti, osvećen vekovnom tradicijom. Rekli su mi da ga Maharshi nikad ne daje, pa čak i u njegovim biografijama, čitao sam odgovore koje je davao na takve molbe. To znači da je on bio pažljiv i strog čak i sa pojavnošću.

No, sada, dok ovde stojim pred njim otvorenog srca, osećajući sve što se dešava sa radošću, zar bi mogao da me odbije? Kako počinjem svoju rečenicu, ponešto snebivljivo, javlja se njegov čudesan osmeh da me ohrabri.

Saginjem glavu i osećam dodir njegove ruke na obrvi, nežan dodir njegovih prstiju po mojoj glavi. Fino strujanje snage i čistote prolazi čitavim mojim telom.

Kao u bljesku munje, spoznajem da će me snaga ovog trenutka održavati svih godina koje su ispred mene, i njegova svetlost će zauvek obasjavati moj život.

Više ništa ne govorimo. Pozdravljam ga po poslednji put, on klima glavom na Hindu način koji označava pristanak odnosno odobravanje, i polako se povlačim prerna vratima, gledajući u Njegovo lice svom snagom da ga urežem zauvek u dubine svog srca. U radosnom miru hodam natrag do moje ćelije, kroz mračne staze u bašti. Nekoliko prijatelja iz ashrama pridružuju mi se do vrata, u savršenoj tišini, jer, Indijci znaju kako treba da se ponašaju u svečanim trenucima.

Unutrašnji glas kaže: odvajanje od Učitelja više nije moguće. Tako se i pokazalo.

XLIV POGLAVLJE

Kolombo

"Danushkodi" ekspres me nosi prema jugu. Moji saputnici u kupeu su tri indijska naučnika, članovi delegacije naučnika iz Nju Delhija. Dvojica idu u London, a jedan u Švajcarsku; ovaj poslednji je obrazovani fizičar, autor više knjiga na engleskom jeziku. On se raspituje o evropskoj klimi i pita da li je hladnoća velika. Govorim da mu u novembru, kada on stiže u Ženevu, vreme neće biti po ukusu, i dodajem za sebe, kako bih bio srećan da osetim tu hladnu jesenju temperaturu Starog Kontinenta umesto ove nepodnošljive vrućine u našem kupeu. Dva ventilatora rade danonoćno, no to nije dovoljno. Zagrejani zidovi vagona sa svih strana odaju toplotu. Na svu sreću, nosim što je moguće lakšu odeću, kratke pantalone i tanku raskopčanu košulju.

Kroz prozor posmatram tužan pejzaž, peščane pustare ovog krajnjeg jugo-istočnog dela Indijskog poluostrva. Ljudi izgledaju polumrtvi od gladi. Srećom, vratima ne prilazi mnogo prosjaka, pošto polažu manje izgleda na dobijanje milostinje kad u kupeu vide samo lica Indijaca, a ja sam spolja nevidljiv, skriven u uglu, iza lepeze.

Konačno presedamo u brodić koji će nas odvesti na drugu obalu - na Cejlon. Nakon još jedne noći u vozu, stižemo u Kolombo. Doktor se oprašta i daje mi kvalitetno štampani pamflet sa lepom posvetom. Na kraju pamfleta nalazim spisak svih knjiga koje je napisao. Moji saputnici treba da čekaju tri dana na svoj parobrod. Ja imam samo dva za posetu Colombu. Kad stignemo, idem u razgledanje grada, a zatim, u 16 sati, da nađem gosp. R. sa kojim sam se upoznao u Madrasu. On je stariji, dopadljiv i kulturni gospodin, vatreni obožavalac Maharshija, te smo nakon nekoliko reči postali prijatelji.

On me vodi u svoj bungalov, na oko pola sata vožnje autobusom van grada. Nakon kupanja oblačim indijsku odeću koja je najudobnija u ovoj klimi i nalazim se sa svojim domaćinom na prostranoj verandi gde se okupilo nekoliko njegovih prijatelja, starije gospode u čisto belom, i njegov sin, student Univerziteta u Kolombu. Pričamo o našim doživljajima u ashramu, pošto su svi gosti išli tamo nekoliko puta, i naravno, govorimo o samom Maharshiju. Ja sam dirnut silinom predanosti i poštovanja prema njemu koje osećam u njihovim rečima. Zapad može da zavidi ovom dubokom osećanju poštovanja koje Indijcima omogućuje da instinktivno prepoznaju duhovnu veličinu i svetost kada god je sretna. Koliko smo mi daleko od ove osobine! Zapad s lakoćom prepoznaje materijalnu moć i slavu, diplome i svedočanstva o obrazovanju i osobinu smelosti preduzimanja, ali tako retka pojava kao što je Maharshi, prošla bi gotovo neopažena. Zapad traži nepogrešiva rešenja za svoje goruće društvene i nacionalne probleme, međutim, prilično čudno, on ne primećuje, ili čak izbegava, one koji su pronašli odgovor. A što je još gore, grozničava žurba i materijalizam zapada, prenosi se i na istočne ljude, uvećavajući tako njihove patnje i opasnosti koje ih okružuju.

Naš razgovor teče glatko i harmonično, niko nema želju da drugog ubeđuje ili da nametne svoje mišljenje kao presudno. Govorimo jednostavno o našim ubeđenjima i iskustvima, znajući da je svako u mogućnosti da vidi deo istine, a da je niko ne može posedovati u njenoj Potpunosti. Nastojimo da nađemo ono što je zajedničko i načelno, i ne bavimo se mogućim razlikama.

Mislim da je osnova za naše međusobno razumevanje naše zajedničko verovanje da Onaj koji je stvorio ovaj univerzum iz razloga koji je poznat samo Njemu, zna takođe i kako da njime upravlja na najbolji mogući način. Ukoliko čovek čvrsto veruje u to, onda sve njegove ambicije i želje da izmeni svet otpadaju. Možemo videti da ove humane ambicije nisu dale zadovoljavajuće rezultate kako u prošloj, tako i u sadašnjoj istoriji čovečanstva. Svi se slažemo da reči onih koji su videli Uzroke, sjedinjujući svoju svest sa svesnošću Onog Najvišeg, poseduju više vrednosti i težine od reči ljudi koji se kreću među senkama posledica što ih bacaju za njih nepoznati i nevidljivi uzroci.

Mi smo povezani našim zajedničkim poštovanjem i ljubavlju prema Maharshiju. Svi u njemu vidimo Učitelja koji nam, u srazmeri sa našim duhovnim mogućnostima, omogućuje da vidimo bljesak Istine. Govorimo o njemu tako što svako iznosi svoja sopstvena iskustva. Stanemo s vremena na vreme da bismo još življe osetili suptilno duhovno strujanje kada se Učitelj pojavi pred našim unutrašnjim okom. Veoma dobro razumemo jednog drugog u ovim trenucima; kao da smo vekovima prijatelji. Niko ne prekida tišinu, nikome ona nije dosadna. Avaj, ja nikad više neću biti u stanju da se hvalim našom zapadnom umetnošću vođenja razgovora.

Naš domaćin nas napušta na trenutak i mi osećamo suptilni miris insensa; u povratku, on nas poziva svečanim i ljubaznim gestom, u tišini, u njegovo malo, privatno svetilište. Blizu zida stoji mali oltar sa slikama indijskih svetaca, a do njega su simbolički likovi božanstva. Na zidovima visi nekoliko mantri graviranih zlatnim slovima koje upotpunjuju okolinu ovog jednostavnog, malog svetilišta. Pred oltarom su mirišljavi štapići i upaljeno svetlo. Nema drugog nameštaja, osim nekoliko prostirki na podu.

Sedimo u jednom redu prekrštenih nogu. Ja sam u sredini, sa svojim domaćinom, a s njegove desne strane njegova žena i sin, koji po njegovoj molbi recituje nekoliko stihova iz Veda. Miris insensa diže se u tankim pramenovima u tišinu vazduha. Ja mislim: "Neka se naša meditacija - ona se takođe može nazvati "molitvom"- podigne poput ovog dima u područja gde su žalost i tama neznani." Utapamo se u Tišinu.

Ja ne sumnjam da su moji drugovi u istom raspoloženju. To je čudesna osobina psihičke atmosfere u nekim istočnim zemljama, da se misli, a naročito unutrašnja raspoloženja, saopštavaju mnogo lakše ovde, nego na drugim krajevima naše zemljine kugle.

Vidim da moji susedi zatvaraju oči da bi meditirali. Činim isto, mada sam nedavno primetio da, kada je koncentracija potpuna i pažnja potpuno okrenuta unutra, čak ni otvorene oči ne vide ništa.

Posle izvesnog vremena, neka vrsta nagoveštaja spolja govori mi da je vreme da se završi meditacija. Otvaram oči i vidim ostale kako čine to isto.

"Vreme je za večeru", kaže naš ljubazni domaćin. Sto za obedovanje postavljen je u evropskom maniru za četiri osobe, ali nam se pridružuje samo sin gosp. R., dok nas njegova žena, po Hindu običaju, posluhuje. Posle večere, moj domaćin me je savetovao, pošto mi je pokazao moju spavaću sobu, da postavim moj poljski krevet dopola na verandu, tako da mi glava bude spolja, da bih osetio malo povetarca za vreme tople noći.

Sutradan predveče, u društvu sina gosp. R., ja sam stigao do parobroda i, nakon što sam se oprostio od svog ljubaznog domaćina, napustio sam tlo Cejlona. Parobrod je polako isplovio iz luke. Popeo sam se na najvišu palubu da bih još jednom video Kolombo sa njegovim bezbrojnim svetlostima koja su išćezavala.

Veliki brod sa Britancima koji su se selili prolazio je kraj našeg. Video sam parove kako plešu pod nepromočivim krovom gornje palube i čuo bučnu muziku jazza.

Videla se duga, fosforescentna brazda u vodi iza našeg parobroda.

XLV POGLAVLJE

Na okeanu

Vreme je bilo izvanredno tokom celog putovanja. Vetroviti dani su bili veoma retki i tada bi talasi ljuljali parobrod. Vedro, plavo, sunčano nebo pratilo nas je sve vreme. Za nekoliko dana treba da predemo ekvator, tako da se položaj Sunca menja; oko podneva, ono se približava severu, zatim se čini da stoji u samom središtu neba vertikalno iznad naših glava. Što dalje odmičemo, tim se više naš pojam "juga" menja u geografski "sever".

Na parobrodu postoji samo jedna klasa, tako da su svaki njegov kutak i ugao pristupačni svim putnicima. Ugodne i prostrane sale za čitanje i pisanje dovode me u iskušenje da napišem još nekoliko stranica mog dnevnika, iako se moj stvarni put u Indiju okončao pre nedelju dana. A kada ću doći na sledeći?

Monotoni dani povratka ispunjeni su meditacijom. Vidim oko sebe isti svet, iste ljude sa njihovim nadama i brigama, sa njihovim dobrim i rdavim osobinama. No ipak, ne, to nije istina, svet se strahovito izmenio u poređenju sa mojim prethodnim godinama. Umesto stranaca i bića koja su vrlo retko prijateljski nastrojena, sada vidim sliku cetine, međutim, kao da je ona na nekom zamagljenom i mutnom filmu koji pred mojim očima odmotava neka nevidljiva, ali potpuno stvarna snaga. U tom filmu moja sopstvena ličnost igra istu ulogu koju igraju milioni takozvanih "ljudskih bića". U prošlosti, ja sam neprekidno identifikovao sebe sa svojim "egom" i nisam o njemu mogao da mislim drugačije no kao o subjektu, međutim, sada sam saznao da postoje druga stanja svesnosti u kojima je čovek slobodan od jednog tako ograničenog : uslovljenog materijalnog postojanja. Naučio sam da postoji nešto takvo kao što je istinska sloboda koja je ujedno i stvarna sreća. Sablast smrti nema moći nad njom. Koja je stvarna osnova tog novog stanja svesnosti? Mislim da je ključ za sva ova viša stanja, sposobnost da se objektivno gleda na našu ličnost i da možemo reći: "Ja znam gde je Jastvo, a gde ne-Jastvo."

Svakodnevna praksa, sastoji se u rastućoj svesnosti da obličja nisu stvarna, a da je stvarno samo ono što nema obličja.

Međutim, rasuđivanje ne može da stvori takvu koncepciju -naprotiv- to može da učini zaustavljanje rasuđivanja, a to je mnogo teže od bilo koje vrste intelektualnog naprezanja. Čini mi se da postoji zakon po kojem, kada jednom napustimo područje misli i prekinemo funkcionisanje mozga-uma, mora da osvane novo stanje svesti, nezavisno od misli. Mnogim ljudima se i sama ova mogućnost može učiniti apsurdnom, pošto instinktivno naginju nesrećnim - ili možda samo krivo iskazanim - Dekartovim rečima: "Cogito, ergo sum", "Mislim, dakle postojim."

No, svakako postoji moć u nama koja je u stanju da upravlja umom-mozgom i usmerava ga, isto kao što čovek usmerava pokrete prstiju svoje ruke. Tajna besumnje leži u ovoj sposobnosti "zaustavljanja". Na početku je to težak zadatak koji zahteva napore i borbu, no on uskoro postaje izvorom sreće. Da li se to može postići bez pomoći Učitelja, bića koje je postiglo ove rezultate i sada je izvor istinskog mira koji zrači u svakom pravcu? Ne znam, nisam siguran. Velika većina Hinduica veruje da to nije moguće.

Znam da sad nijedan problem ne treba da me uznemirava. Samo postojanje problema, kaže Maharshi, omogućuje naše duhovno neznanje. To je sasvim tačno, jer već samo postavljanje problema znači pokušaj da se stvarnost svede na mentalni nivo, a to je jednako pokušaju da se voda zahvati sitom. Čak ni posuda ne može da drži etar. Avaj, razumevanje svega toga dolazi samo onda ako možemo da prevazidemo ograničenja uma-mozga; pre no što se to postigne, ono je samo ponavljanje praznih reči.

Sedim sam u uglu salona. Sunce zalazi, njegov veliki crveni disk uranja u okean, pola je već nestalo u srebrnoj vodi horizonta. Mir je u prirodi i mir u meni. Mir je blaženstvo, dok kretanje ukazuje na nužnost promene, a gde ima promene nema savršenstva, jer savršenstvu nije potrebna nikakva promena.

Znam da ovaj mir u meni nije ni konačan ni trajan, on je možda samo odraz, no, samo postojanje odraza dokazuje postojanje arhetipa. A u toj sigurnosti, leži snaga koja će nas odvesti do cilja i učiniti da On bude dostižan.

Kao patnje i užici koji, pošto pripadaju prošlosti, gube svu svoju stvarnost i jednostavno više ne postoje, tako se svako stanje koje nije savršeno mora izgubiti. Prošlost i budućnost postoje samo u uobrazilji. Stvorio ih je naš um, koji je samo proces mišljenja, te oni moraju nestati sa svojim stvaraoцем. U tome je razlog što nam zaustavljanje toka misli pruža prvi nagoveštaj i osećaj nepromenljive stvarnosti.

Pomirio sam se sa svetom. Neka mir bude i njegova sudbina. Kad iščeznu dobro i zlo, doći će nepromenjivi mir. Kada u našoj svesti ne bude mesta promenljivim vibracijama, vratimo se miru koji je sve. Mir postoji uvek i svuda, no neproduhovljena svest ljudskih bića, koja u svom neznanju veruju u svoje odvojeno postojanje, ne vidi ovaj mir. Imao sam to preimućstvo da vidim kakvo je ljudsko biće koje postigne taj mir.

Vide sam oči koje su mi bez reči govorile o tom miru. Znam da nikad neću zaboraviti -to je potpuno nemoguće- šta je saopštavala svetlost u Maharshijevim očima. I uprkos činjenici da fizička udaljenost između mene i tog mesta gde one i sada svetle raste svakog minuta; uprkos okolnosti da će se te oči uskoro zatvoriti za spoljašnji svet, njihov govor živeće u srama svih onih koji su ih jednom videli i primili njihovu svetlost. Najveća snaga koja svetli kroz Njihove izabranike, nikada neće presahnuti. Neka je ova snaga blagoslovena u našim srcima. Kad bi se manifestovala u svoj Njenoj neopisivoj moći, ona bi nas oslepela i spalila u pepeo, nas slabašne. A ona nas gleda sa ljubavlju i dobrotom kroz oči Onih koji su, kroz Svoj nezaamislivi napor, utopili Svoju svest u Nju, postižući sjedinjenje zauvek.

XLVI POGLAVLJE

Svetlo sja

Maharshi je napustio ovaj svet. No, oni koji su shvatili njegovu misiju, njegovu poruku i njegova učenja, nisu ostali siročad. On još živi u njihovim srama i njegov uticaj će narastati kako se budu približavali Istini. Oni ne oplakuju odlazak voljenog Učitelja i Druga. Isto svetlo sja na njegove učenike rasute po celom svetu pošto je ono sama srž njihovog sopstvenog bića.

Kad je pre mnogo godina jedan od njegovih učenika rekao da želi da ostane u ashramu po svaku cenu, kako bi uvek bio u fizičkoj blizini "Bhagavana", Maharshi je odgovorio:

"Duhovno Biće koje u tebi prebiva je Stvarni Bhagavan, to je ono što treba da realizuješ."

Može li postojati uzvišenija duhovna koncepcija? Otkrivajući svoje sopstveno istinsko Jastvo, mi istovremeno otkrivamo našeg voljenog učitelja. Nema drugog načina. To Jastvo je Sve, i ništa ne postoji izvan Njega ili odvojeno od Njega. Dakle, nema koristi od traganja za bilo čim drugim osim za Jastvom, sve drugo je iluzija.

U mirnom i tihom kutku Indije kraj poslednjeg počivališta Mudraca Arunachale, preostali učenici i obožavatelji Učitelja, okupljaju se svakog dana. Oni pevaju iste himne koje su se pevale u sali hrama za vreme njegovog života. Tišina u svojoj čistoti vlada svuda nokolo, i u srcima onih koji su imali preimućstvo da budu svedocima Maharshijeve misije. Moji indijski prijatelji, u svojim pismima, Maharshijevo sadašnje stanje nazivaju "Mahasamdhiem", što se može prevesti kao "Veliko Sjedinjenje" ili "Velika i Konačna meditacija" što bar delimično izražava ovaj lep sanskritski izraz.

Uprkos činjenici što gusta i teška tama još prekriva čovečanstvo na ovom kritičnom stupnju njegove evolucije, nepobitna je činjenica da istinska duhovna lepota i veličina neodojivo privlači mnoge od nas, a ovo je najbolji dokaz o budućim mogućnostima skrivenim u svim ljudskim bićima. Uvek je bilo tako. Uvek će biti tako.

Veliki Učitelji koji su dolazili ovde dole da obasjaju put čovečanstvu uvek su oko Sebe imali grupu ljudi koja je bila plodno tlo u koje bi blagosloveni semeni istinske mudrosti mogli da padnu, ne da se osuče, već da kličaju. Maharshijeva pojava je još jedan dokaz da su putevi providenja prilagođeni stupnjevima evolucije koje dostiže čovečanstvo u svakoj eri. Znači, kako je um stanovnika naše planete postajao razvijeniji u poređenju sa prethodnim dobom, - pri tom ne mislim na pojedinačne slučajeve - tako je i duhovno učenje moralo biti dato u odgovarajućem obliku.

Kada su se mnoge religije i sekte međusobno prepirale, postojala je potreba za iznošenjem istine koja bi prevazišla sve postavljene zidine između pojedinih vera. To je dao Maharshi. Njegova učenja može da prihvati svaki čovek koji iskreno traži Boga i Istinu, nezavisno od religije u kojoj je sam odgojen. Postoji, štaviše, činjenica da se u svetlosti Maharshijevih učenja, istine, sadržane u svetim spisima svake religije, lako mogu shvatiti, a njihova prividna protivrečja prestaju da postoje za tragače za Istinom.

Samospoznaja, po eksperimentalnim metodima Velikog Indijskog Rishija, vodi nas do religijske sinteze. Mi vidimo da Buda, Hrist, i manji, odnosno, manje poznati Poslanici, svi govore o istoj stvarnosti, a jedino spoljašnji način Njenog predstavljanja može da se menja prema potrebama epohe i mogućnostima ljudskog shvatanja. Sav fanatizam i netolerancija, koji su tako velike prepreke u našem traganju za Bogom tako otpadaju.

Iz ovih dveju kuga se rađaju politički i društveni fanatizmi i despotizmi čije se pustošenje oseća i u naše vreme.

Maharshi shvata istinski uzrok svih zlodela i nesreća koje pogadaju čovečanstvo. On jasno kaže:

"Svi gresi i sva poročnost, raaaju se iz pogrešne pretstave koja ljude nagoni da se poistovećuju sa svojim telima. Ne postoji ni jedan greh u kojem se ne mogu otkriti motiv sebičnosti i ovo poistovećenje sa telom."

Očigledno je da se ispitivanjem svakog zla može doći do ovog uzroka. Slično ovom, suprotan iskaz:

"Ja nisam ovo telo, ja sam Večni Duh koji privremeno boravi u ovom vozilu od mesa." u potpunosti iskorenjuje sve rđave motive.

To je suština Maharshijeve poruke, suština učenja Jednog od poslednjih Velikih Rishija Indije, koliko sam ja bio u mogućnosti da je shvatim.

XLVII POGLAVLJE

Samadhi

Nakon što je ovaj dnevnik, koji govori o vremenu mog boravka u Indiji, završen pod sadašnjim naslovom U danima velikog mira, neki prijatelji koji su čitali rukopis pitali su me o samadhiju. Interesovalo ih je: "Koje je to stanje? Kako se postiže? Kakvo je ono? Koliko dugo može da traje? Sta se može smatrati njegovom pretečom? Šta se dešava sa našom fizičkom i mentalnom svešću kada smo u njemu?" itd. Takođe su od mene tražili da objasnim put koji vodi u samadhi, odnosno, šta treba činiti da bi se doživelo to stanje.

Mogu jedino da odgovorim da je najsigurniji način proučavanje učenja onih kod kojih je samadhi normalno stanje svesti. Takvi sveci postoje u svakoj religiji, takvi Veliki Rishiji postoje u Indiji. Samo oni koji poznaju ovo stanje u potpunosti mogu da govore o njemu kompetentno i bez primesa vlastite personatnosti.

Postoje dva stanja samadhija: jedno je prolazni samadhi - to je duhovna ekstaza koja se javlja spontano, sporadično, pa čak i kao rezulfat voljnog napora, no, traje samo kratko vreme, nakon čega se čovek vraća "normalnom" stanju svesnosti koje zadrži samo neke tragove doživljene ekstaze, neki njen odraz, kao što se zrake sunca odražavaju u čaši vode. Ovu vrstu samadhija, u mnogim njegovim oblicima, doživljavaju sveci, yogiji i učenici različitih duhovnih škola.

Naravno, sve što bih ja rekao o samadhiju, tiče se samo njegovog "prolaznog oblika". Međutim, on može da vodi do trajnog i apsolutnog samadhija, koga dostižu samo Ljudi koji su postali savršeni, koji se kao meteori pojavljuju na duhovnom nebeskom svodu čovečanstva. Pošto mi ne znamo ništa o tom vrhunskom stanju -koga Sri Ramana Maharshi naziva "prirodnim stanjem ili Sahaja samadhi"- mi doista nismo u stanju da o njemu raspravljamo. To bi bilo isto toliko beskorisno kao kad pokušavamo da rešimo jednačinu sa previše nepoznanica.

Jedna od karakteristika ovog "prirodnog stanja" je njegov kontinuitet odnosno neprekidnost. Maharshi ga je dostigao u drugoj polovini svog života. Ako čitamo njegovu biografiju "Samo-realizacija" Narasimhe Swamija i slična dela -zapazićemo da je, pre 1930., on često govorio o sebi: "Tada nisam bio u samadhiju", no posle te godine, on o njemu govori kao o normalnom, trajnom, "prirodnom stanju", bez prekida, koji nije ostavljao prostora za fizičku i mentalnu svest. Kad se to stanje dostigne, nije važno da li čovek govori ili je u ćutnji, da li se kreće ili spava, ili vrši ma koju vidljivu radnju, pošto se svest nikad ne spušta na nivo koji mi nazivamo "normalnim".

Ja namerno ne koristim indijsku yogičku terminologiju, pošto bi ona samo otežala razumevanje ove teme, za one koji nisu sa njom upoznati, a Indijci će razumeti i bez klasičnih izraza.

Stanje privremenog samadhija - jedino o kome mi možemo da govorimo - zahteva, dok traje, određeno ograničenje tizičkih funkcija. Neki moraju da sede u potpunoj nepokretnosti tako da je fizičko telo u nekoj vrsti ukočenosti; disanje ponekad gotovo prestaje, ili se spontano odvija po posebnom ritmu. Ja ovde ne govorim o onima koji praktikuju meditaciju u cilju da postignu samadhi, i voljno preuzimaju određene vežbe disanja da bi postigli taj cilj; no, ove vežbe Veliki Rishiji ne preporučuju. Drugi ljudi utone u duboku meditaciju iti ushićenost, i privremeno izgube sav osećaj fizičke svesnosti, ili sav spoljašnji svet vide kao kroz maglu ili kao u snu.

Mnogi namemo traže isto okruženje u kojem su jednom bili u stanju da dožive takvu ekstazu, nadajući se pritom da će ponovo dostići isto stanje. Drugi se mole za njega ili traže pomoć svog Učitelja. Međutim, postignuće je ono što je bitno, a ne okolnosti i okolina u kojoj se ono desi.

Pitali su: "Kako možemo da znamo da smo zaista dostigli stanje samadhija odnosno duhovne ekstaze?" Normalno, mi svojim iskustvom poznajemo ono što važi za sva ljudska bića, samo dva stanja svesnosti: budnost, i stanje spavanja odnosno sanjanja. Analizirajmo ih kratko, tako da posle toga možemo trećem stanju da pristupimo inteligentno. Neporeciva činjenica je da su u snu naša iskustva nečemu jednaka, i istovremeno veoma različita od budnog stanja. San se takođe razlikuje kod različitih ljudi. Kod nekih je veoma nejasan, neodređen, maglovit. Drugi govore da u njemu imaju jasna, određena, i "stvarna" iskustva. To verovatno zavisi od mozga i nervnog sistema, i od opšteg razvića pojedinca. Međutim, kad se probudimo, mi svi smatramo naše noćne snove nestvarnim, te nismo skloni da im za vreme stanja budnosti pridajemo nikakav naročit značaj. Ukoliko su takvi snovi neugodni, kažemo: "Konačno je

prošlo. Srećom, to je bio samo san." To znači da neposredno više stanje isključuje ono niže i čini ga potpuno beznačajnim i nevažnim u našim očima. Ukoliko u toku čitanja ovih redova jasno shvatimo tu činjenicu, biće nam lakše da postignemo mentalno razumevanje stanja samadhija.

Njegov odnos prema stanju budnosti je isti kao odnos budnosti prema stanju spavanja.

Ukoliko shvatimo ovu ideju, mnoga poglavlja ove knjige, postaće jasnijim, i mnogo lakše ćemo shvatiti učenja Maharshija. Da li biste vi, u vašem stanju budnosti, meditirali o tome što ste videli u svom snu? Na primer, ako ste "ubijeni" u vašem snu, da li bi to moglo da ima uticaja na vaš dnevni život? Ili, ukoliko sanjate da uzimate obrok, da li to može zasititi vašu glad u vašem stanju budnosti? Možete li to sebi predstaviti? Mi prosto poričemo svu stvarnost snova kad smo u "normalnom" budnom stanju. I, mi smo u pravu. Podimo korak dalje. Iz sledećeg višeg stanja, zvanog samadhi, upravo na taj isti način, naše zemaljsko budno stanje vidimo kao san. I to je kriterij koga moramo da nademo kada se pitamo: "Kako možemo znati da smo dostigli transcendentno stanje?"

Čini se da samadhi poseduje tri faze:

Prvu - kad osećamo da dolazi. U ovom stanju, mi još uvek možemo da se krećemo i govorimo kao obično. Možemo je uporediti sa ranim sumrakom pre svitanja.

Druga se može uporediti sa podnevom kada sunce stoji visoko na nebu. Tu mentalne i fizičke funkcije opadaju, postaju snolike, i stvarnost sama, nezavisna od svakog oblika i uslova, osvane nad našim bićem i prosvetljuje ga. Tada mi znamo Ko smo, ne poistovećujemo se više sa našom ličnošću, mi smo izvan i iznad nje. Udišemo slobodu, blaženstvo i mudrost.

Treća - koja dolazi odmah po našem "povratku" iz samadhija, je kao drugi sumrak, ovog puta onaj koji prethodi "zalasku sunca". Mi još uvek u sebi osećamo njegove poslednje zrake, još uvek se jasno sećamo svetlosti, ali, njegova živa stvarnost postepeno bleđi kako se vraćamo našoj "normalnoj" svesnosti, "budnom" stanju. Međutim, sećanje na samadhi se nikad ne gubi u potpunosti. Mi još uvek nismo u stanju da u njemu trajno ostanemo, usled našeg nesavršenog duhovnog razvitka, ali, od sada, mi znamo nepobitno da to stanje postoji, da ono uistinu jeste jedina stvarnost. Nakon što doživimo samadhi, makar samo jednom, mi smo drugačije biće.

Zanimljivo je zapaziti da ovo stanje ima svoj sopstveni opseg vibracija, koje su krajnje suptilne i snažne. One utiču na našu okolinu; možemo s lakoćom da posmatramo njihovo delovanje na ljude, kada mi sami, ma koliko nesavršeno doživljavamo, to stanje. Kada smo na samom pragu samadhija, razgovaramo sa drugima, ili dok upravo izlazimo iz samadhija, možemo primetiti da se ljudi ponašaju - verovatno nesvesno - nešto drugačije, i obraćaju nam se drugim tonom nego obično, iako spolja oni ne mogu da vide ništa drugo izuzev naše "normalne", obične ličnosti. Međutim, svako duboko u svom srcu ima svoj samadhi u pritajenom stanju, i on će se jednog dana otkriti. Tako, ovaj "uspavani" izdanak Duha odgovara na vibracije probudenog duha.

Sada možemo da shvatimo, kakva je to ogromna pomoć za svakoga da bude u prisustvu Učitelja koji je postigao potpuni samadhi, kod koga je ovo stanje normalno i trajno. Ovaj duhovni "magnetizam" je naj snažniji element koji budi učenika iz dremeži materije u svetlost stvarnosti. Ukoliko dokučite ovu činjenicu bićete u mogućnosti da bolje razumete iskustva onih koji su bili u Maharshijevom prisustvu.

Ja ne znam tačno po kojem zakonu su reči Učitelja, kada se čitaju ili se o njima meditira, takođe od najveće pomoći u budenju našeg Duha. Mesta gde je on boravio, razgovor sa ljudima koji su ga znali i bili su njegovi učenici, takođe nam pomažu u otvaranju i širenju naše svesnosti i proširenju njenih horizonata. Ja ovo postavljam kao činjenicu, mada nisam u mogućnosti da objasnim njegovu osnovu delovanja, njegovo "zašto" i "zbog čega".

Neki ljudi su doživeli samadhi pod uticajem duboke emocije ili ushićenja. Poznati svetac Indije, Sri Ramakrishna, često je padao u trans samadhija pod uticajem nekih spoljašnjih pobuda. Jednom je, u zoološkim vrtovima Kalkute, ušao u samadhi pri pogledu na lava; nakon toga je objasnio da je u toj kraljevskoj životinji video odraz moći Najvišeg, te je jedan trenutak ove kontemplacije bio dovoljan da ga iz normalne svesnosti izvede u više stanje samadhija.

Kontemplacija moćnih planina i širokih prostranstava mora, i drugih oblika lepote i snage Prirode, takođe nam, u velikoj meri, pomaže da napustimo naš "fizički san" radi višeg stanja. Može li neko ko je čitao život Sv. Franje Asiškog i drugih svetaca kontemplativne i predane naravi, da ne primeti istu pojavu u životu Sri Ramakrishne?

No, da li nam je zaista potrebno mnogo primera iz različitih biografija? Zar nismo svesni da se u našim srcima mogu probuditi blagorodne misli i uzvišeni unutrašnji uzleti, dok sedimo tiho na obali mora

gledajući sjaj zalaska sunca, ili dok pomno pratimo široku panoramu sa visokog brega? Možemo uzdići ovo sećanje do mnogo veće moći u svojoj imaginaciji, upotpunjujući ga "nepokretnošću uma" i čistotom srca, i - nećemo biti daleko od razumevanja našeg cilja. Putem muzike, pesama, mantri, čarobnih reči, takođe se mogu postići isti rezultati; zato su one uvedene u sve religije na svetu.

Samadhi je stanje apsolutnog Blaženstva. Može se reći da su tanani elementi samadhija prisutni u svakom čistom i jakom blaženstvu koga doživljavamo čak i u našem običnom, svakodnevnom životu; koliko god da su ove "kapljice nektara" sićušne, njihova suština je ista kao ekstaza samadhija. Gdegod, bilo kojom pobudom, možemo da umaknemo našoj uskoj ličnosti i zaboravimo "san našeg budnog stanja", prisutna je klica samadhija.

Međutim, niko ne može doseći ovo uzvišeno stanje radoznalošću ili takozvanom "strašću za saznanjem". Nikakva količina napora neće vam pomoći u ovom pogledu ukoliko je vaš motiv takav. Zaludan pokušaj! Samadhi ne može da bude omeđen uskim granicama uma, jer je sama njegova karakteristika prevazilaženje svih mentalnih nivoa. Nemojte da zavaravate sebe govoreći da biste želeli da proučavate ovo stanje "naučno", jer bi to bilo slično kao kad pokušavate da zahvatite vodu sitom.

Vač motiv, cilj koji želite da postignete, to je jedini činilac koji odlučuje o uspehu. Samo intuicija može da vas vodi. Samo kad ste toliko zreli da celim svojim srcem želite da izmenite sve ono što je u vama prolazno za trajno i večno, kada Večno postane za vas značajnije od svega što je naizgled stvarno u vidljivom svetu, bićete sposobni i spremni za taj veliki trud, i samo tada će vam biti data potrebna pomoć.

Neki adepti duhovne nauke kažu da je samadhi jači od smrti, da čovek u tom stanju ne može umreti, pošto je tada sav fizički život na neki način privremeno obustavljen. To je, po njima, osnova verovanja da neki yogiji koji upražnjavaju određene vrste samadhija mogu da žive stotinama - ponekad hiljadama - godina. S druge strane, poznati su slučajevi yogija koji su napustili ovaj svet ne vraćajući se svojoj normalnoj svesnosti iz stanja samadhija.

Mnoga _razjašnjenja o višim stanjima svesti možemo naći u sledećim knjigama: Različita religijska iskustva, klasično delo Prof. V Diemsa (W. Jamesa), Traganje u tajnoj Indiji i druga dela Pola Brantona, i neuporediva Maha Yoga sa "Ko", izdavač Ramanashram u Tirwanamalaju; to je delo jednog od Maharshijevih najnaprednijih učenika i sadrži njegova učenja in extenso.

Put je uvek otvoren. Samo od vas zavisi da li ćete usmeriti svoje korake ka njemu, ili nećete. No, znajte uvek da će vas oni koji njime koračaju sasvim sigurno pozdraviti dobrodošlicom i radošću. Neki ljudi misle da fizička smrt Učitelja čini put nemogućim za novajlije. Ništa nije netačnije od toga. Ne možemo raspravljati o tome ovde. Mogu vas jedino savetovati da pročitate veoma vrednu knjigu Ramana Maharshi i Put Samo-saznanja (Rider and Co.) Artura Osborna, koji je proveo izvesno vreme u neposrednom prisustvu Maharshija.

XLVIII POGLAVLJE

Poslednja poruka

Sada ste gotovo završili sa čitanjem knjige. Neko će je, zevajući, staviti na policu; neko će meditirati o njoj, razmišljaće o nepoznatom učeniku i njegovom Učitelju. Drevna okultna tradicija kaže da je sve što se tiče duhovnih tema najbolje čitati sedam puta. Tek pri sedmom čitanju učenik će ući u carstvo koje se otkriva.

Ja sam prvo čitao knjižicu Glas tišine H.P Blavatske najmanje po sedam puta, i pri svakom novom čitanju oslobađalo se sve više svetlosti sa njenih stranica. Slično je bilo sa Viveka-Chudamani Sri Sankaracharije. Metod se pokazao ispravnim i praktičnim. Ukoliko joj pružite potrebno vreme i pokažete istrajnost, tišina će putem vichare zaustaviti vaš nemirni um, i ispoljiće se stvamost. Nerrinjte pokušavati da ubrzate proces. Možda je ova knjiga napisana radi vas, ne radi vašeg spoljašnjeg "ja", već radi istinskog Ja. Pošto smo vi i ja jedno.

Često se javljaju pitanja koja se mogu predvideti. Odgovorimo na neka od njih.

Da li vama odgovara put koji je pokazao jedan od poslednjih Velikih Rishija? Ako se, dok čitate ili slušate učenja i živote duhovnih genija koje mi nazivamo svecima i yogijima, vaše srce rastapa i osećate da vas uvlači nevidljivi duhovni tok, onda znajte da bi to mogao da bude poziv za vas. Nemojmo ugasiti te delikatne pokrete duhovnog plamena koji je skriven duboko ispod omotača naše personalnosti. Kad se u takvim trenucima sve u vama stapa u snažnu želju da koraknete za Njim, za tim još uvek nepoznatim, ali voljenim Učiteljem, onda vas uistinu On zove. To je jedini način na koji On zove - iz unutrašnjosti vašeg bića, ne spolja. Ako vidite, kao pri bljesku munje, svu nestvarnost vidljivog sveta, uključujući vaše privremeno, ograničeno obličje, koje ste dosad zvali "ja", onda se pripremite za Veliko Hodočašće. Zaboravite tada prošlost i budućnost, uskogrudne ciljeve vaše prolazne fizičke egzistencije; odsad pa nadalje, neka vas zanima samo večna, nepromenljiva, sjajna sadašnjost.

Sve što je izvan Nje je vaše nestvarno jastvo - vaš vampirski ego, vaša maya - carstvo nestvarnog. Ako se u vama ne javi neodoljiva želja da krenete na taj put, ako ne možete da shvatite o kakvom putu se zapravo radi, onda je jasno da još nije vreme za vas. Vama odgovara običan život. Neophodno je da budete iskreni, dobri i puni saosećanja da bi načinili korak ka Direktnom Putu koji će vam biti otkriven kada za to dođe vreme.

Ne želim da krijem poteškoće sa kojima ćete se sigurno sretati na putu. Zato treba da znate da će vas stvaranje zla putem misli, dela i osećanja, kada stupite na Stazu, odvesti u opasnost i katastrofu.

Ovako je govorio Gospod Buda:

"Prestani da činiš zlo; uči da činiš dobro; pročisti svoje srce." To su osobine koje se razvijaju u učeniku kada se zaista bavi vicharom. Vichara sama stvara ove vrline. To je logično. Kad prestanete da prepoznajete vaš ego, gde će biti motiv da se čini zlo? Kad ego iščezne, svo zlo odlazi sa njim.

Ispunjenje ove tri upravo pomenute zapovesti stvara sveca. A svetost je prvi istinski korak ka oslobođenju odnosno samorealizaciji. Nemojte da sumnjate u taj stav. U današnje vreme postoji više svetaca no što mnogi ljudi pretpostavljaju. Ne nose svi od njih monaške mantije i nisu svi obrijane glave. Oni mogu da izgledaju kao svaki prosečan čovek. Sveca možemo da prepoznamo samo ako on želi da se otkrije. Njegov način života se prividno ne razlikuje mnogo od života drugih. Samo blizak kontakt sa njim će otkriti njegovu svetost.

Jedan mudri yogi, jednom je rekao:

"Ako u cvetu ima meda, pčela će ga naći. Nije cvet taj koji traži pčelu."

Tako će biti i sa vašim dolaskom na put i u učeništvo kod nekog Učitelja. Kao što pčela nađe cvet, tako ćete vi naći Njega. Sri Ramana Maharshi govorio je svojim bliskim učenicima:

"Za vas ne postoji druga mogućnost do da prihvatite svet kao nestvaran, ukoliko tražite Istinu i samo Istinu. Iz prostog razloga, što će vaš um, ukoliko ne napustite ideju da je svet stvaran, uvek ići za njim. Ukoliko pojavnost uzmete za Stvarnost, nikad nećete spoznati Samu Stvarnost, iako je Stvarnost jedino što postoji."

Ova izreka je od velikog značaja za tragača. Kako učenik spoznaje taj uslov? Do toga dolazi postepeno, ali neminovno, sa odvijanjem vichare. Praktično, osećate kao da ste odvojeni od vašeg vidljivog,

fizičkog obličja. Šetajući, govoreći, i izvodeći različite aktivnosti, počinjete da osećate da ste izvan i iznad obličja koje dela. To je čudesan osećaj slobode i blaženstva. Ne postoje strah i sumnja. Istina, ti trenuci su retki u početku, međutim, tokom napredovanja, oni dolaze sve češće i češće. To su prvi zraci vašeg istinskog Jastva, koje je sama sreća.

Pre više godina, kad sam meditirao o mom Učitelju, video sam ga kao boga blaženstva. A kad sam ga ugledao, predao sam mu sebe zauvek. Od tada pa nadalje, svet me više nije privlačio. Izgubio sam moje malo jastvo izraženo kroz konvencionalni život. Spisi kažu: "Čovek mora stajati nag pred Najvišim."

Svuda nalazimo znake koji nas vode na putu. Napuštajući sve, nalazimo sve. Paradoks se realizuje, mistička Istina je dokazana.

Ukoliko nismo srećni, to je naša sopstvena greška. Zato, nemojte da verujete da su za tamu u nama odgovorne okolnosti i uslovi. Ovu laž stvara ego-um. Pošto se nikakva ograničenja ne tiču stvarnog "ja".

Isprva je teško spoznati našu odvojenost od vidljivog obličja u stanju spavanja. Bezbrojnim vekovima postojanja u odvojenim obličjima, mi smo stekli naviku da utopimo svest u tamu kada zaspimo. Međutim, kako se vichara razvija, ona će, za odgovarajuće vreme, osvetliti čak i ovaj bastion tame.

Kad zaronite u more, vi prethodno skinete svoju odeću. Kad u samadhiju zaronite u Jastvo, morate skloniti svoje spoljašnje jastvo. Misli i emocije moraju se odbaciti, makar privremeno, pre no što se može doživeti samadhi. O tim iskustvima se može napisati mnogo knjiga, no one ne bi bile od velike koristi ukoliko se ne upražnjava vichara. A tada sve dolazi samo po sebi. Kao što Maharshi kaže:

"Spoznajući Jastvo pomoću vichare, naćićeš svog Učitelja u sebi."

Sada je jasno zašto su Učiteljevi učenici uvek svesni Njegovog prisustva. Svaki odani tragač naćiće ga u svom srcu, mada ga nije video u njegovom fizičkom obličju. A ta nevidljiva prisutnost, moćna je isto koliko i fizička.

Ništa manje čudna snaga i nadahnuće, postoje i u Maharshijevim slikama. Da nije tako, on nikad ne bi ni dozvolio da se naprave. Neka milost Velikog Bića kome je ova knjiga posvećena, osvetli vaš trud.

XLIX POGLAVLJE

Epilog

Tužne vesti o Sri Ramaninom odlasku iz fizičkog tela, uskoro su stigle do mene i njegovih ostalih privrženika rasutih po celom svetu. Ne želim da uzdižem, niti da upoređujem sa drugim Učiteljima to Veliko Biće kraj čijih mi je stopala Svemoćni dopustio da boravam. Jer, kako bismo mi, sa našeg nižeg nivoa svesnosti, tačno opisali biće čija je misija bila da nam podari nešto od njegove bezgranične svetlosti? Da bi podesno ocenio njegovu veličinu, čovek mora da bude barem na istom nivou duhovnog sjaja. Sve što ja mogu da učinim, je da pokušam da saopštim ono što sam ja otkrio u svom srcu kad sam primio vesti.

Svetlost iz tih blistavih Maharshijevih očiju, bita je zauvek urezana u moje sećanje pre nego što sam napustio ashram. A sada - činjenica njegove smrti leži preda mnom. Da li to znači da te oči ne mogu više nikad da zrače svoju nemu inicijaciju? To bi bilo smešno. Ja znam da ova svetlost nije materijalna, mada je bila predavana putem materijalnog tela. To je misterija, a ne paradoks. Nisam u svom srcu našao nikakvu pobudu da otkrijem tu misteriju putem uma. Osećao sam da je tako, mada je za proces mišljenja to nerazjašnjivo. Tako me njegova smrt nije lišila njegove stvarnosti.

Sedeo sam nemo, kao u pripremi za meditaciju. No, ovog puta se uobičajeni proces izmenio. Možda je On video, da je ljudskom srcu, koje se još nije oslobodi!o svih svojih slabosti, ponekad potrebno utehe. I tada, umesto praznine, poznata i voljena slika pojavila se preda mnom.

U ashramu su bile najmisterioznije i najnadahnutije večeri kada se u sali pevala divna himna "U slavu Gospoda Univerzuma". Sri Maharshi je očigledno voleo tu himnu, pošto bi se na Njegovom licu pojavljivao naročit izraz nadljudske lepote i zanosa. Osećao sam da je srce onih koji su bili prisutni u tom blaženom času večernje kontemplacije bilo duboko uskladenno sa njim. Možda je Njegov prodoran unutrašnji vid u nama video blagotvoran proces, i Njegov nemi blagoslov je bio odgovor.

Kako možemo da uhvatimo neuhvatljivo? A sada, kao da sam još uvek u sali hrama sa svima ostalima, ja sam opet slušao onu istu divnu melodiju koju sam ranije čuo svojim spoljašnjim ušima. Bilo je to kao da sam ponovo gledao neki film. I više nije bilo tuge. Nije moglo biti drugačije! Istinska ostavština Učitelja nikad ne bi mogla da bude manje do radost, ta uzvišena i nema radost postojanja, neuznemirenog talasima okolnog iluzornog sveta odnosno Maje. To je bio Njegov mir koji nam je zaveštao.

Zatim su počela da stižu pisma od obožavatelja iz drugih zemalja. Moji prijatelji iz daleka su mi svi opisivali kako je tragična vest na njih uticala. Pokušavali su, koliko god mogu, da uteše sebe i mene, govoreći da fizički odlazak Učitelja ne može da prekine našu duhovnu vezu s Njim. No, ipak je mastilo u poslednjim pasusima tih pisama često bilo razliveno, verovatno od tragova suza.

Rečeno je da je ljubav snaga koja je stvorila univerzum. Možda i jeste. No, za mene, snaga takve nesebične i blistave ljubavi kao što je Njegova, je ona snaga koja pročišćuje naša srca, kada se sve druge metode pokažu beskorisnim.

Ni okultne vežbe, niti bilo koji drugi metod, ne može dati učeniku istinski mir koji daje Učitelj.

Sri Maharshi je bio središte ljubavi svojih učenika. On nam je ostavio svoju ljubav; a gde se još na svetu može pronaći pročišćavajuća snaga kao ta, koja bi našim srcima donela mir?

Godišnjice Sri Maharshijevog Mahasamadhija, dolaziće jedna za drugom. I jedne godine doćiće i za mene poslednja na ovoj zemlji.

Ali, On će i tog poslednjog trenutka biti sa mnom, i sa svima koji su Ga znali, i sa vama koji žudite da Ga znate, ako do kraja održite Njegovu ostavštinu ljubavi.

Oni koji osećaju intuitivno draž Direktnog Puta Velikog Rishija Ramane, kakvu je iskusio pisac, i kakvu je opisao -u izvesnoj meri- u ovoj knjizi, možda su zainteresovani za sledeće korake, koji su za autora usledili kasnije.

Sad, kad se osvrćem nakon perioda od nekoliko godina, vidim da se proces koji je započeo u Bhagavanovom ashramu razvija bez prekida, menjajući pritom celokupnu unutrašnju strukturu čoveka.

Mnoge spoljašnje stvari, kao što su svetovni uslovi i karmičke veze, koje smo ranije smatrali preprekama, sad postaju nestvarne kao magla u prolazu. Unutrašnja iskustva sad uzimaju čvršći oblik, kojim je lakše upravljati, i gube svoj ranije nepredvidljiv i više sporadičan karakter; pošto njima sada upravlja jedna neodoljiva Volja, koja je na tajanstven način, istovremeno u čoveku i izvan njega.

Proces mišljenja kakav je postojao prošlih godina, nestao je i više ga ne mogu naći. Umesto njega, na njegovo mesto je došla svesnost neprekidnog kosmičkog toka uma; no, on teče odvojeno od moje svesti, izuzev kada izabiram ono što mi je iz njega potrebno.

To znači, da je ranija, nepobediva prinuda stalnog mišljenja zauvek nestala, a na njenom mestu se rodila potpuno prirodna težnja da se ostane unutar nemog svetiličta srca odnosno Jastva, gde se nijedna misao ili emocija ne usuduju ući. Nije potreban više nikakav napor, kako je istinito predvideo Učitelj u Svojim učenjima, i više nije potrebno izvoditi nikakve vežbe kao u prošlosti.

U osnovi, unutrašnja iskustva koja su opisana kroz celinu ove knjige, ni na koji način nisu lišena svog smisla. Ona su izgubila jedino svoju spontanu prirodu, pošto su ušla dublje i dobro se utvrdila u istoj vidljivoj spoljašnjoj ljusci - u telu.

Nema svrhe da se u njih ovde dublje zalazi; pošto bi ona bila potpuno neshvatljiva za svakog ko još nije doživeo ono što je opisano. Proces sazrevanja je umnogome automatizovan; sva "planiranja" i kalkulacije za "budućnost", zajedno sa svim nadama, strahovanjima i bolima, pripadaju mrtvoj prošlosti.

Sri Maharshi kaže: "Onaj ko je stekao milost Gurua, besumnje će biti spasen i nikad neće biti ostavljen, kao što ni plen koji je pao u tigrove čeljusti nikad neće moći da pobegne." Drugim rečima, kad se jednom nade put, on više nikad neće biti izgubljen, ma koliko života još bilo pred nama.

Koliko više moja fizička ljuska biva istrošenija tokom godina koje brzo prolaze, i kako se približava svom prirodnom kraju, tim čvršće unutrašnja stvarnost (neizreciva rečima), preuzima upravljanje mojim bićem, kao neka vrsta neprekidne svesnosti, koja se dalje proširuje i produbljuje.

Na pamet mi dolazi stih Sv. Jovana:

"Ono koje se rada iz mesa je meso; a ono koje se rada iz Duha je Duh."

Imaginacije, vizije, i drugi proizvodi aktivnosti uma, ne postoje na Direktnom Putu. Stvarnost isključuje sve iluzije. Umesto toga, jedino ono što se može nazvati neograničenim blaženstvom, ispunjenje naših najdubljih i najčistijih nadanja i duhovnih borbi, slediće nas na tom putu.

Moje čvrsto ubedenje je, da u svetu, u sadašnje vreme, postoje još mnogi koji bi bili u mogućnosti da dođu na ovaj uzvišeni put, jedinstveni direktni put ka apsolutu. A za njih, i samo za njih, je ova knjiga i napisana. Ja im pružam ruku. Hoće li je prihvatiti?

L POGLAVLJE

Dodatak - tema za meditaciju

Da bismo pravilno osposobili svoj um i približili ga duhovnim aksiomima, neophodna je meditacija. Sri Sankaracharijina besmrtna studija Viveka-Chudamani (Krunski dragulj Mudrosti) predstavlja bogat izvor. Ona je neuporedivi dokaz o tome do kojih se visina ljudski duh može vinuti, i koristan je predmet meditacije.

Iz meditacije o ovim stihovima - ne iz samog čitanja - postiže se odgovarajući stav uma.

Ovaj stav je jednak pročišćenju i izoštrenju našeg još uvek nesavršenog organa saznanja duha.

Pojmovi ugrađeni u učenja Sri Sankaracharije nisu u suprotnosti sa mentalnom logikom, nego su njeno krajnje proširenje u neuslovljenu istinu u nama.

Ovde su dati stihovi u prevodu Mohini M. Chetterji.

Za sve one koji još nisu upoznati sa drevnim pojmovima Vedante, ovih nekoliko izvoda može da posluži kao neophodna priprema.

Oni, u najmanju ruku, pomažu ljudskom biću da shvati kako da, ovde i sada, počne da traga za duhovnom svetlošću.

1. Klanjam se pred Istinskim Učiteljem - pred njim koga otkrivaju zaključci svih sistema Vedantičke filosofije, ali je sam neznan, Govinda, najviše blaženstvo.

4. Onaj koji zbog uranjanja u obmanu ne radi na svom oslobodenju, iako je, uz sve teškoće, zadobio ljudsku inkarnaciju i u tom ljudskom obličju, poznavanje spisa, samoubica je koji uništava sebe pokušavajući da dostigne iluzorne objekte.

6. On može proučavati spise, umilostiviti bogove (žrtvama), izvoditi religijske ceremonije ili nuditi svoju privrženost bogovima, no, ipak neće postići spasenje čak ni za stotinu Brahma-yuga, izuzev spoznajom jedinstva sa duhom.

8. Zato se mudar čovek bori za svoje spasenje, odreknuvši se želje za uživanjem u spoljašnjim objektima i upućuje se istinskom, velikom Učitelju i prihvata njegovo poučavanje nepokolebljivom dušom.

9. I vežbom ispravnog razlikovanja postignutog na putu yoge, on spasi dušu - dušu utopljenu u more uslovljenog postojanja.

11. Akcije služe pročišćenju srca, ne za postizanje stvarne suštine. Suština se postiže ispravnim razlučivanjem, nikakvom količinom karme.

32. Među sredstvima oslobodenja, predanost je najznačajnija. Za meditaciju o istinskom obliku stvarnog Jastva, kaže se da je predanost.

33. Neki kažu da je predanost meditacija o prirodi svog Atmana. Onaj ko poseduje sve ove kvalitete je sposoban da sazna istinsku prirodu Atmana.

39. Ljudi, veliki i mirni, žive obnavljajući svet kao dolazak proleća, i nakon što su sami prešli okean otelovljene egzistencije, pomažu onima što pokušavaju da učine isto, bez ličnih motiva.

40. Ova želja je spontana, pošto je prirodna težnja velikih duša da odstrane patnju drugih isto kao što zruci-ambrozije (meseca) sami od sebe osveže zemlju vrelu od jakih zraka sunca.

46. Postoji jedno uspešno sredstvo za uništenje rođenja i ponovno rođenje, kojim ćeš, prešavši preko okeana promenljivog života, doći do vrhunskog blaženstva.

53. Sinovi i ostali mogu da rasterete očeve dugove; ali, niko osim čoveka samog ne može odstraniti (njegovo sopstveno) ropstvo.

54. Drugi mogu da odstrane bol (uzrokovanu težinom) tereta koji se nosi na glavi, ali patnju (koja nastaje) od gladi i sličnog, može odstraniti jedino čovek sam.

61. Ukoliko vrhunska Istina ostane nepoznata, proučavanje spisa je besplodno; čak i ako se vrhunska Istina zna, proučavanje spisa je beskorisno (puko proučavanje slova je beskorisno, za duhom se mora tragati intuicijom).

62. U lavirintu reči, um je izgubljen kao čovek u gustoj šumi, zato se uz veliko zalaganje mora naučiti Istina o sebi od onog koji zna Istinu.

63. Od koje su koristi Vede za onoga koga je ujela zmija neznanja? (Od koje su koristi) spisi, bajanja, ili ma koji lek izuzev leka vrhunskog znanja?

64. Bolest se nikad ne može izlečiti izgovaranjem imena leka, ako se on ne uzme; oslobođenje se ne postiže izgovaranjem reči Brahman bez direktne spoznaje.
66. Bez pokoravanja neprijatelja, bez uprave nad blagom velike zemije, samo pomoću reči "Ja sam kralj", nemoguće je to i postati.
86. Onaj ko živi samo da bi hranio svoje telo je kao čovek koji prelazi reku na aligatoru misleći da je ovaj klada.
87. Čoveka željnog oslobodenja, želje koje se tiču tela itd. vode u veliku smrt; samo je onaj koji je slobodan od takvih želja sposoban da postigne oslobođenje.
92. Znaj da je ovo grubo telo, od koga zavise sve spoljašnje manifestacije puruše, baš kao i kuća nekog domaćina.
128. Onaj koji za vreme budnosti, sanjanja, spavanja bez snova vidi um i njegove funkcije koje su dobrota i njegovo odsustvo - spoznao je Jastvo.
134. Ova nemanifestovana duhovna svesnost počinje da se manifestuje kao zora u čistom srcu, i svetli kao podnevno sunce u "pećini mudrosti" osvetljujući čitav univerzum.
160. Puno bede, pokriveno mesom, puno prljavštine, greha, kako ono može da bude onaj koji zna? Jastvo je različito od ovog.
161. Obmanut čovek smatra da je Jastvo masa kože, mesa, masnoće, kostiju i prljavštine. Čovek koji zna da rasuđuje zna da je suštinski oblik Jastva, koji je vrhunska Istina, bez ovih karakterističnih obeležja.
166. Zbog pogrešnog ubedenja da je jastvo samo telo postoji seme koje stvara patnju u obliku rođenja i ostalog; zato moraju da se čine naponi da se prekine sa tom idejom i privlačnost materijalne egzistencije tada prestaje da postoji.
175. Stvarajući vezanost za telo i sve druge objekte, on vezuje jedinku kao što se životinja vezuje užetom, a stvarajući zatim odbojnost prema tome kao prema otrovu, taj manas ga sam oslobada ropstva.
176. Dakle, manas je uzrok ropstva ove jedinke, a takođe i njenog oslobodenja. Manas ukaljan strašću je uzrok ropstva, a oslobodenja kada je čist, lišen strasti i neznanja.
178. Po šumi objekata luta veliki tigar po imenu manas; čisti ljudi, željni oslobodenja, ne idu tamo.
220. Budala, kada vidi odraz sunca na vodi u čaši, misli da je to sunce. Tako i neznanica kad vidi odraz Logosa u ma kom od upadhija (vozila), smatra ga istinskim Jastvom.
221. Kao što gleda u samo sunce, a ne u čašu, vodu, ili u odraz, tako mudar čovek gleda na samo-osvetljeni Atman kroz koga se troje (upadhija) manifestuje.
- 222, 223. Dakle, jedinka, odbacivši telo, intelekt i odraz svesti, postaje bezgrešna, bestrasna i besmrtna spoznajom samo-osvetljenog Atmana, koji je profeta, koji je sam večno znanje, drugačiji od stvarnosti kao i od nestvarnosti, večan, sve-prožimajući, vrhunski suptilan, lišen unutarnjeg i spoljnog, jedan jedini, u središtu mudrosti.
229. Neznanje je razlog što se ovaj univerzum pojavljuje kao raznolik, ali, sve je to uistinu Brahman (koji ostaje), kada se odbace sva nesavršena mentalna stanja.
235. Gospod, poznavatelj stvarnosti svih objekata, obznanio je, "Ja nisam drugačiji od njih, niti su oni drugačiji od mene."
236. Da je ovaj univerzum stvarnost, on bi se opazio za vreme spavanja bez snova. Kako se, međutim, (u tom stanju) ništa ne opaža, on je nestvaran kao san.
240. Kada se odbace sve razlike koje stvara maya (iluzija), (ostaje) nešto što zrači iz sebe, što je večno, nepokretno, bez mrlje, nemejljivo, bez oblika, nemanifestovano, bez imena, neuništivo.
241. Mudrac zna da je ono u kome su sjedinjeni onaj koji zna, ono što se saznaje i saznanje, vrhunska Istina koja je apsolutna svest, beskrajna i nepromenljiva.
271. Napustivši svetovni put, telo, i spise, odstrani pogrešnu zamisao da je Atman Ne-atman.
274. Kao što mešanjem sa vodom i trenjem, sandalovo drvo odaje izvrstan miris, odstranjujući sve loše mirise: tako božanska težnja postaje manifestovana kada se spere spoljašnja želja.
276. Težnja ka Atmanu se ugušuje u mreži neduhovnih želja, dok se trajnom predanošću Atmanu sve ove uništavaju i božanska težnja postaje manifestovana.
285. Sve dok se potpuno ne napusti predstava "ja sam ovo telo", vladaj sobom sa jakom koncentracijom, i, uz veliko zalaganje, odstrani pogrešnu zamisao da je Ne-duh Duh.

298. Napusti predstavu o "ja" u porodici, rodu, u imenu, obličju i životu, koji svi zavise od tvog fizičkog tela, i napustivši takođe osobine linga s'arira, kao što je osećaj da si učesnik itd. - postani suštinski oblik koji je apsolutno blaženstvo.
316. Vasana, pothranjivana ovim dvema, stvara promenljivi život ega. Sredstvo za uništenje ovog trojstva moraju se tražiti pod svaku cenu.
317. Svuda, na svaki način, na sve gledaj kao na Brahmana, tako će jačanjem opažanja (jedne) stvarnosti ovo trojstvo nestati.
318. Gušenjem akcije dolazi do prestanka brižnih misli, a zahvaljujući ovom (poslednjem), iscrpljenje vasane. Konačno prestanak vasane predstavlja oslobođenje - to se takođe naziva Jivamukti.
327. Um usmeren ka čulnim objektima određuje njihove kvalitete (i tako postaje privučen njima); od ovog određenja nastaje želja, a od želje ljudsko delanje.
328. Otuda potiču odvojenost od stvarnog Jastva; čovek tako odvojen nazaduje. Ponovni uspon tako paloga nije viđen, već samo njegovo uništenje. Zato napusti misli (o čulnim objektima), koje su uzrok sveg zla.
329. Stoga za čoveka koji poseduje moć razlučivanja i pozna Brahmana u samadhiju, nema druge smrti osim smrti od nemara. Onaj ko je apsorbovan u (stvarno) Jastvo, postiže najpotpuniji uspeh; zato budi obazriv i vladaj sobom.
330. Onaj ko za života spozna jedinstvo (sa vrhunskim), spozna ga i kada je lišen tela. Za onoga ko je svestan i najmanje različitosti, postoji strah - tako govori Jajur-Veda.
368. Prva vrata yoge su kontrola govora, zatim neuzimanje ničeg, odsustvo očekivanja, odsustvo želje i neprekidna predanost jednosti (stvarnosti).
376. Za onog ko poseduje neizmernu nepristranost, postoji samadhi; za onoga ko je u samadhiju postoji nepokolebljivo duhovno opažanje. Za onog ko je postigao opažanje suštinske stvarnosti, postoji oslobođenje, a za oslobođenog Atmana postoji spoznaja večitog blaženstva.
385. Smatraj neuništivi i sveprožimajući Atman mahakashom (velikom prazninom) slobodnom od svih upadhija - tela, čula, vitalnosti, uma, egoizma i ostalog - stvorenih neznanjem.
389. Atman je Brahma, Atman je Vishnu, Atman je Indra, Atman je Shiva, Atman je čitav ovaj univerzum; osim Atmana nema ničeg.
390. Atman je unutra, Atman je spolja, Atman je ispred; Atman je iza, Atman je na jugu, Atman je na severu, Atman je takođe iznad i ispod.
398. Kada se odstrane svi pojavnii atributi nametnuti jastvu, (otkrivamo) istinsko Jastvo kao vrhunski, ne-dualni i ne-delatni Brahman.
419. Dobit yogija koji je postigao savršenstvo je užitak neprekidnog blaženstva u Atmanu.
448. Znanje da sam Ja (Logos) Brahman ukida karmu stečenu za milijarde kalpi, kao što se pri buđenju ukida karma života u snu.
450. Spoznavši svoje istinsko Jastvo kao prazninu, bez vezanosti i kao indiferentno (prema svetovnim stvarima), on nikad ne vezuje (ne sjedinjuje se) nizašta budućom karmom.
458. Isto tako, onaj ko uvek počiva u Atmanu te tako u Parabrahmanu, ne vidi ništa drugo. Jedenje, spavanje, itd., za mudrog čoveka su samo sećanja na objekte videne u snu.
482. Spoznajom Brahmana u Atmanu, (moje) razumevanje je potpuno izgubljeno, a mentalna aktivnost se prestala. Ne znam ni ovo ni ono, ni šta je ovo blaženstvo, ni njegov stepen, ni granicu.
483. Veličanstvenost Parabrahmana, poput okeana prepunog nektara ostvarenog blaženstva, niti se rečima može opisati, niti se može umom shvatiti: u njemu se jedino može biti. Kao što se zrno grada koje padne u more rastapa u njemu, tako se (čak) i najmanji deo moga uma rastapa u ovom (Parabrahmanu). Sada sam srećan u duhovnom blaženstvu.
484. Kuda je ovaj svet otišao? Ko ga je odneo? Kad je nestao? O, čuda! Ono što se opažalo sve do ovog trenutka, više ne postoji.
486. Tu (u ovom stanju) ja ne vidim, niti čujem, niti išta znam. Ja sam drugačiji od svake druge stvari - Atman koji je istinsko blaženstvo.
487. Klanjam se pred tobom, o guru, koji si dobar, velik, slobodan od vezanosti, otelovljenje večnog, ne-dualnog blaženstva; gospod zemlje, bezgraničan rezervoar sažaljenja.
489. Tvojom milošću ja sam srećan i postigao sam svoj cilj, oslobodio sam se ajkule promenljivog postojanja, postigao sam stanje večitog blaženstva i savršen sam.
490. Ja nisam vezan i nemam udova. Bez pola sam i neuništiv. Miran i beskrajn. Neokaijan i drevan.

491. Ja nisam onaj koji dela, niti sam ja uživatelj, ja sam bez mene i akcije. Ja sam čista inteligencija, jedno i večito blaženstvo.

493. Ja nisam ni to ni ovo; no, ja svetlim u oboma i čist sam i uzvišen. Nisam ni unutra ni spolja, nego sam sve-prožimajući i ne-dualni Brahman.

501. Ja nisam ništa jače vezan sa telom no što je nebo sa oblakom. Kako ja onda mogu da budem podložan stanjima (stanjima tela) kao što su budnost, sanjanje i spavanje bez snova?

513. Ja sam Brahman, koji je kao praznina, suptilan, ne-dualan, bez početka i bez kraja, i u kome se čitav univerzum, od nemanifestovanog, pa sve dole do grube materije pozna kao puki fantom.

517. Ja sam sve-prožimajući; ja sam sve, i prevazilazim sve; ja sam ne-dualno, neuništivo znanje i večito blaženstvo.

518. O Guru, ovu nadmoćnost nad zemljom i nebesima, ja sam postigao kroz tvoje sažaljenje i visoko poštovanu naklonost. Tebi koji si velike duše (Mahatma) klanjam se stalno iznova.

519. O Guru, probudivši me tvojim velikim sažaljenjem iz dubokog sna (neznanja), ti si me izbavio iz lutanja u snolikoj šumi rođenja, starosti i smrti stvorenoj od maje, mučenog iz dana u dan mnogostrukim patnjama i prestravljenog tigrom egoizma.

520. O Guru, klanjam se pred tobom koji si Istina sama, koji si u sjaju mudrosti i blistaš u obličju univerzuma.

Kraj